

Europeiska
unionens råd

Bryssel den 6 juni 2023
(OR. en)

9924/23

LIMITE

ENV 580
CLIMA 255
FORETS 58
AGRI 278
POLMAR 29
CODEC 974

Interinstitutionellt ärende:
2022/0195(COD)

NOT

från:	Rådets generalsekretariat
till:	Ständiga representanternas kommitté (Coreper)
Komm. dok. nr:	10607/22 + ADD 1
Ärende:	FÖRBEREDELSE INFÖR RÅDETS MÖTE (MILJÖ) DEN 20 JUNI 2023 Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om restaurering av natur – Allmän riktlinje

I. INLEDNING

1. Den 22 juni 2022 antog kommissionen ett förslag till förordning om restaurering av natur¹, i syfte till att restaurera europeiska livsmiljöer som är i dåligt skick och återställa naturen i alla ekosystem, från skogs- och jordbruksmark till marina ekosystem, sötvattensekosystem och urbana ekosystem. Enligt detta förslag ska rättsligt bindande mål tillämpas för restaurering av naturen i olika ekosystem, som ett komplement till den befintliga lagstiftningen.
2. Ekonomiska och sociala kommittén antog sitt yttrande om förslaget den 25 januari 2023. Regionkommittén antog sitt yttrande om förslaget den 9 februari 2023.

¹ Dok. 10607/22 + ADD 1

3. Diskussioner om förslaget pågår i Europaparlamentet. Europaparlamentsledamot César Luena (S&D) har utsetts till föredragande. Utskottet för miljö, folkhälsa och livsmedelssäkerhet behandlade föredragandens förslag till betänkande vid sitt sammanträde den 12 januari 2023. Utskottet planerar att anta sitt lagstiftningsbetänkande i juni och omröstningen i kammaren förväntas äga rum i juli.

II. ARBETET I RÅDET

4. Under det tjeckiska och det svenska ordförandeskapet har arbetsgruppen för miljön arbetat intensivt med förslaget om restaurering av natur. Ordförandeskapet har lagt fram flera kompromisstexter som har utarbetats för att återspegla diskussionerna vid 20 möten i arbetsgruppen och delegationernas efterföljande kommentarer.
5. Rådet (miljö) höll en riktlinjedebatt om ambitionsnivån och om kravet på icke-försämring vid mötet den 22 december 2022. Rådet (jordbruk och fiske) diskuterade jordbruks- och skogsbruksaspekterna av förslaget vid sina möten den 21 november 2022 och den 20 mars 2023, under rubriken ”Övriga frågor”², och rådet (transport, telekommunikation och energi) diskuterade den 28 mars 2023 aspekter som rör förnybar energi, även det under ”Övriga frågor”³.
6. Den 26 april 2023 och den 24 maj 2023 bad ordförandeskapet Coreper om vägledning för det fortsatta arbetet.⁴ Diskussionerna i Coreper angav att ordförandeskapets kompromisstext generellt sett höll rätt inriktning. Coreper gav också politisk vägledning om inriktningen i fråga om centrala inslag i förslaget. Den 1 juni 2023 höll ordförandeskapet bilaterala möten med alla delegationer för att tydligt identifiera medlemsstaternas mest angelägna farhågor.

² Dok. 7401/23

³ Dok. 7670/23

⁴ Dok. 8416/23

7. I enlighet med riktlinjerna från Coreper och som framkom vid de bilaterala mötena lägger ordförandeskapet fram ett reviderat kompromissförslag till en allmän riktlinje. I detta kompromissförslag fastställs en balans mellan att behålla ambitiösa mål för restaurering av natur och att ge medlemsstaterna flexibilitet i genomförandet av förordningen.
8. Förordningen om restaurering av natur är ett komplext förslag med övergripande frågor som kommer att få konsekvenser även för annan EU-politik. Ordförandeskapet har lyssnat på delegationernas farhågor och, när så är möjligt, beaktar man i kompromissförslaget till en allmän riktlinje särskilda nationella omständigheter, ökar medlemsstaternas flexibilitet och anpassar ambitionsnivån, samtidigt som man strävar efter att upprätthålla lika villkor. Den allmänna riktlinjen syftar också till att minska onödiga administrativa bördor.

III. HUVUDINSLAGEN I ORDFÖRANDESKAPETS KOMPROMISSFÖRSLAG

Restaurering av terrestra ekosystem, kustnära ekosystem, sötvattensekosystem och marina ekosystem (artiklarna 4 och 5)

Allmänna skyldigheter

9. På delegationernas begäran ökar ordförandeskapets kompromisstext flexibiliteten för medlemsstaterna att genomföra de skyldigheter som anges i förslaget om restaurering av natur. 30 %-målet att förbättra tillståndet för de livsmiljöer som förtecknas i bilagorna I och II senast 2030 är kopplat till livsmiljötypens totala areal i stället för till varje livsmiljögrupp.

10. För terrestra livsmiljöer har medlemsstaterna fram till 2030 på sig att fastställa tillståndet för 90 procent av de livsmiljöer där tillståndet är okänt, i stället för att behöva vidta restaureringsåtgärder redan från och med ikraftträdandet av denna förordning. För marina livsmiljöer måste endast hälften av kunskapsluckorna vara täckta senast 2030. För alla livsmiljötyper måste tillståndet vara känt senast 2040. Kvantitativa restaureringskrav behöver endast fastställas för arealer där tillståndet är känt.
11. Med beaktande av de svårigheter som är specifika för marina ekosystem föreslås det i ordförandeskapets kompromissförslag till en allmän riktlinje, utöver den flexibilitet som nämns ovan, att medlemsstaterna vid tillämpningen av skyldigheten att förbättra tillståndet för livsmiljöerna i bilaga II, får tillämpa en lägre procentsats för *grupp 7*, förutsatt att detta inte hindrar god miljöstatus i enlighet med direktiv 2008/86/EG. Dessutom stryks 2030-målet för *grupp 7*.

Nationella och regionala omständigheter

12. Ordförandeskapets kompromissförslag till en allmän riktlinje innehåller också ett förtydligande om att medlemsstaterna, när de utarbetar sina nationella restaureringsplaner, får ta hänsyn till de olikartade situationerna i olika regioner när det gäller sociala, ekonomiska och kulturella behov, regionala och lokala särdrag och befolkningstäthet. I förekommande fall bör även den särskilda situationen i unionens yttersta randområden beaktas.

13. Kravet på icke-försämring är ett viktigt inslag i förordningen om restaurering av natur, eftersom det säkerställer långvariga effekter av restaureringen och de genomförda åtgärdernas kostnadseffektivitet. Delegationerna har dock angett att dess genomförande, i enlighet med förslaget, särskilt utanför Natura 2000 och i områden som inte omfattas av restaureringsåtgärder, skulle vara extremt krävande med avseende på den omfattande förvaltning som skulle behöva inrättas, särskilt i fråga om tillståndsförfaranden men även för övervakning och bedömning.
14. I ordförandeskapets kompromissförslag till en allmän riktlinje görs därför tydlig åtskillnad mellan kravet på icke-försämring för arealer som är föremål för restaureringsåtgärder (artiklarna 4.6 och 5.6) och för arealer där livsmiljötyperna förekommer (artiklarna 4.7 och 5.7). I punkt 6 kompletteras kravet på icke-försämring helt enkelt med ett tröskelvärde så att det endast gäller ”betydande” försämring, medan det i punkt 7 införs flera ändringar i syfte att åstadkomma ett insatsbaserat krav på icke-försämring. Utöver införandet av tröskelvärdet ”betydande” för försämringar måste medlemsstaterna senast den dag då deras nationella restaureringsplaner offentliggörs vidta de åtgärder som krävs för att förhindra en betydande försämring, men sådana åtgärder är begränsade till arealer där de livsmiljötyper som förtecknas i bilagorna I och II förekommer och som är i gott tillstånd eller som krävs för att uppnå de restaureringsmål som anges i artiklarna 4.1 och 5.1.
15. Undantag från fullgörandet av de skyldigheter som fastställs i denna förordning förtydligas till att även omfatta naturkatastrofer och åtgärder eller brist på åtgärder från tredjeländers sida. Dessutom klargörs det att kravet på att vidta åtgärder i syfte att förhindra försämring i arealer där livsmiljötyperna förekommer (artiklarna 4.7 och 5.7) inte behöver bedömas från fall till fall.

16. Klimatkrisen och krisen för den biologiska mångfalden är nära sammankopplade, och instrumenten för att hantera dessa kriser måste också vara anpassade till och komplettera varandra. För en fullständig anpassning mellan förordningen om restaurering av natur och direktivet om förnybar energi innehåller ordförandeskapets kompromissförslag till en allmän riktlinje en ny artikel 5a, enligt vilken planering, uppförande och drift av anläggningar för produktion av energi från förnybara energikällor, deras anslutning till nätet och tillhörande nät- och lagringstillgångar antas ha ett tvingande allmänintresse. Sådana fall betraktas därför som ett undantag från kraven på kontinuerlig förbättring och icke-försämring. Dessutom får medlemsstaterna undanta dessa projekt från skyldigheten att visa att mindre skadliga alternativa lösningar finns att tillgå om de är belägna i ett accelerationsområde för förnybar energi eller i ett särskilt infrastrukturområde som fastställts i en plan som har antagits i enlighet med relevanta artiklar i direktivet om förnybar energi och som har varit föremål för en strategisk miljöbedömning i enlighet med villkoren i SMB-direktivet.⁵ En ny artikel 21a införs också för att ändra artikel 7 i TEN-E-förordningen⁶ i syfte att göra en följd hänvisning till denna förordning.

⁵ Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/42/EG av den 27 juni 2001 om bedömning av vissa planers och programs miljöpåverkan (EGT L 197, 21.7.2001, s. 30).

⁶ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2022/869 av den 30 maj 2022 om riktlinjer för transeuropeisk energiinfrastruktur, om ändring av förordningarna (EG) nr 715/2009, (EU) 2019/942 och (EU) 2019/943 och direktiven 2009/73/EG och (EU) 2019/944, och om upphävande av förordning (EU) nr 347/2013 (EUT L 152, 3.6.2022, s. 45).

17. En ny artikel 5b införs för att klargöra att när det gäller kravet på icke-försämring ska planer och projekt vars enda syfte är nationellt försvar anses ha ett tvingande allmänintresse. Medlemsstaterna får också undanta sådana planer och projekt från kravet att det inte ska finnas några mindre skadliga alternativa lösningar att tillgå. Vid tillämpning av detta undantag ska den berörda medlemsstaten dock vidta åtgärder, i den mån det är rimligt och praktiskt möjligt, i syfte att mildra effekterna på livsmiljötyperna.

Ekosystems specifika skyldigheter

18. Förslaget om restaurering av natur innehåller också ekosystems specifika skyldigheter, särskilt för urbana ekosystem (artikel 6), vattendrag och svämplan (artikel 7), populationer av pollinatörer (artikel 8), jordbruksekosystem (artikel 9) och skogsekosystem (artikel 10). I ordförandeskapets kompromissförslag till en allmän riktlinje föreskrivs flexibilitet även i genomförandet av dessa ekosystems specifika skyldigheter, särskilt när det gäller följande:

Urbana ekosystem (artikel 6)

19. Med tanke på att artikel 6 bidrar till huvudsyftet med förslaget om restaurering av natur ersätter ordförandeskapet de kvantitativa målen med en skyldighet för medlemsstaterna att uppnå en ökande trend tills en tillfredsställande nivå har uppnåtts. Integreringen av urbana grönområden i byggnader och infrastruktur blir ett sätt att öka de urbana grönområdena totalt sett och inte ett mål i sig. I ordförandeskapets kompromisstext gäller dessutom kravet på att det inte sker någon nettoförlust för den sammanlagda nationella arealen urbana grönområden och i jämförelse med situationen vid denna förordnings ikraftträdande. Det införs en tröskel för när medlemsstaterna får undanta arealer i urbana ekosystem från kravet på att det inte sker någon nettoförlust. För att ta itu med den begärda flexibiliteten i fråga om artikelns geografiska tillämpningsområde ger ordförandeskapets kompromisstext medlemsstaterna möjlighet att fastställa hur arealerna i deras urbana ekosystem ska kartläggas (artikel 11.2b).

20. Genom ordförandeskapets kompromisstext förtydligas kravet i artikel 7 med en definition av vad som är ett fritt flödande vattendrag och med angivande av att inventeringen och planen för avlägsnande avser artificiella barriärer och att uppskattningarna ska baseras på situationen 2020. Genom kompromisstexten införs också en skyldighet för medlemsstaterna att säkerställa att den restaurerade konnektiviteten hos vattendrag upprätthålls.

Jordbruksekosystem (artikel 9)

21. Genom ordförandeskapets kompromisstext ändras beskrivningen av landskapselement som gynnar en hög biologisk mångfald i bilaga IV, i syfte att öka flexibiliteten och möjliggöra förvaltning av sådana landskapselement som är nödvändiga för att bevara den biologiska mångfalden. Dessutom föreslår ordförandeskapet att medlemsstaterna, i tillämpliga fall, ska utveckla en kompletterande metod för denna indikator i syfte att övervaka de landskapselement som gynnar en hög biologisk mångfald och som inte omfattas av den gemensamma metod som bygger på Lucas-undersökningen.
22. När det gäller *återvätning av torvmark* är ordförandeskapet medvetet om att denna bestämmelse i hög grad kan bidra till begränsningen av och anpassningen till klimatförändringar, men att den också påverkar vissa medlemsstater oproportionerligt. För att uppnå en balans mellan bibehållandet av förslagets ambitionsnivå och hänsynen till nationella omständigheter föreslår ordförandeskapet att målen i fråga om arealer som ska vara restaurerade senast 2040 och senast 2050 minskas från 50 % till 40 % respektive från 70 % till 50 %. Flexibiliteten kommer också att ökas genom att andelen återvätta dikade torvmarker med andra användningsområden som kan bidra till det övergripande målet höjs till 40 %. I vederbörligen motiverade fall får de berörda medlemsstaterna dessutom minska omfattningen av återvätning av torvmark för jordbruksanvändning, och när medlemsstater vidtar åtgärder för att återvätta dikad torvmark får de anpassa vattennivån till nationella och lokala förhållanden.

23. På grundval av de farhågor som uttryckts av delegationerna och i syfte att tillhandahålla flexibilitet utan att äventyra de lika villkoren för övervaknings- och rapporteringsskyldigheterna, föreslås i ordförandeskapets kompromissförslag till en allmän riktlinje att stående död ved, liggande död ved och index över vanliga skogsfåglar ska behållas som obligatoriska gemensamma indikatorer. Bland de kvarvarande skogsrelaterade indikatorerna i kommissionens förslag och ytterligare två indikatorer kan medlemsstaterna välja de tre som lämpar sig bäst för att visa förbättringen av skogsekosystemens biologiska mångfald enligt de nationella förhållandena. Dessutom ingår undantag från fullgörandet av skyldigheterna enligt denna artikel, men de begränsas till fall av storskalig force majeure eller oundvikliga livsmiljöförändringar som orsakas direkt av klimatförändringar.

Nationella restaureringsplaner och ”paketet” med en stegvis strategi

24. Under diskussionerna uttryckte medlemsstaterna farhågor om omfattning och genomförbarhet när det gäller att inom två år utarbeta nationella restaureringsplaner med restaureringsåtgärder för alla arealer där tillståndet för livsmiljötyperna är okänt. För att bemöta delegationernas farhågor föreslår ordförandeskapet i sitt kompromissförslag till en allmän riktlinje att man ska följa en *stegvis strategi* för utarbetandet och genomförandet av de nationella restaureringsplanerna, inbegripet ändringar för att hantera livsmiljöer där tillståndet är okänt.
25. Förslaget till stegvis strategi ska ses som ett paket och omfattar krav på att kommissionen ska utarbeta ett utkast till enhetligt format för de nationella restaureringsplanerna (artikel 12.4) inom 3 månader efter det att förordningen har trätt i kraft och krav på att medlemsstaterna ska lägga fram ett utkast till nationell restaureringsplan med fokus på perioden fram till juni 2032 och begränsa beskrivningen av de delar som är nödvändiga för att uppnå målen och skyldigheterna efter juni 2032 till en strategisk översikt. Före juli 2032 och före juli 2042 måste medlemsstaterna se över och revidera sina nationella restaureringsplaner.

26. När det gäller *övervakning* fastställer ordförandeskapets kompromissförslag till en allmän riktlinje en cykel om sex år, med undantag för vissa specifika indikatorer där en årlig frekvens bibehålls. Inom denna sexårscykel får medlemsstaterna välja att övervaka indikatorer oftare, till exempel skogsindikatorer, för att anpassa sig efter andra nationella övervakningssystem. När det gäller *rapportering* fastställs en sexårig cykel för rapportering om hur genomförandet av de nationella restaureringsplanerna fortskrider och om resultaten av de restaureringsåtgärder som införts, kompletterat med en rapporteringscykel på tre år för den areal som är föremål för restaureringsåtgärder i enlighet med artiklarna 4–10. Dessa föreslagna ändringar syftar i möjligaste mån till att harmonisera rapporteringskraven enligt denna förordning med befintliga skyldigheter, särskilt enligt art- och habitatdirektivet och fågeldirektivet, men även med ramdirektivet för vatten och ramdirektivet om en marin strategi.

Bedömning av finansieringsbehov

27. Ordförandeskapet har utvärderat diskussionerna om hur genomförandet av förordningen ska finansieras. Genom ordförandeskapets kompromissförslag till en allmän riktlinje införs därför en ny punkt i artikel 18 där det anges att kommissionen senast 12 månader efter denna förordnings ikraftträdande och i samråd med medlemsstaterna ska överlämna en rapport till Europaparlamentet och rådet. Rapporten kommer att innehålla en översikt över tillgängliga finansiella resurser på EU-nivå, en bedömning av finansieringsbehoven för genomförandet och en analys för att identifiera eventuella finansieringsluckor. När så är lämpligt och utan att föregripa den fleråriga budgetramen efter 2027, kommer rapporten också att innehålla förslag till lämpliga åtgärder, inbegripet finansiella åtgärder, för att tillgodose de identifierade behoven.

IV. SLUTSATS

28. Ordförandeskapets kompromissförslag till en allmän riktlinje återfinns i bilagan till denna not. Ändringar i förhållande till kommissionens förslag har markerats med **understruken fetstil** och genomstrykning.
29. Mot bakgrund av detta uppmanas Coreper att
- granska texten i bilagan och
 - överlämna den till rådet (miljö) så att en överenskommelse om en allmän riktlinje kan nås vid mötet den 20 juni.
-

Förslag till

EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS FÖRORDNING

om restaurering av natur

(Text av betydelse för EES)

EUROPAPARLAMENTET OCH EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR ANTAGIT [DENNA FÖRORDNING/DETTA DIREKTIV/DETTA BESLUT]

med beaktande av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, särskilt artikel 192.1,

med beaktande av Europeiska kommissionens förslag,

efter översändande av utkastet till lagstiftningsakt till de nationella parlamenten,

med beaktande av Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs yttrande¹,

med beaktande av Regionkommitténs yttrande,

i enlighet med det ordinarie lagstiftningsförfarandet, och

av följande skäl:

- (1) Det är nödvändigt att fastställa bestämmelser på unionsnivå om restaurering av ekosystem för att säkerställa en återhämtning av biologisk mångfald och resilient natur i hela unionen. Restaurering av ekosystem bidrar också till unionens mål för begränsning av och anpassning till klimatförändringar.

¹ EUT C , , s. .

- (2) I den europeiska gröna given² har en ambitiös färdplan fastställts för att omvandla unionen till ett rättvist och välmående samhälle, med en modern, resurseffektiv ekonomi, som strävar efter att skydda, bevara och stärka unionens naturkapital och skydda invånarnas hälsa och välbefinnande mot miljörelaterade risker och konsekvenser. Som en del av den europeiska gröna given har kommissionen antagit EU:s strategi för biologisk mångfald för 2030³.
- (3) Unionen och dess medlemsstater är, som parter i konventionen om biologisk mångfald, godkänd genom rådets beslut 93/626/EEG⁴, fast beslutna att genomföra den långsiktiga strategiska vision som partskonferensen antog 2010 genom beslut X/2 strategisk plan för biologisk mångfald 2011–2020⁵ och att den biologiska mångfalden senast 2050 ska värdesättas, bevaras och återställas samt användas på ett klokt sätt, så att ekosystemtjänster kan upprätthållas, en frisk planet kan understödjas och de nyttigheter som är nödvändiga för alla människor kan tillhandahållas.

2 Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén samt Regionkommittén, *Den europeiska gröna given*, 11.12.2019 (COM (2019) 640 final).

3 Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén samt Regionkommittén, *EU:s strategi för biologisk mångfald för 2030, Ge naturen större plats i våra liv*, 20.5.2020, COM(2020) 380 final.

4 Rådets beslut 93/626/EEG av den 25 oktober 1993 om ingående av konventionen om biologisk mångfald (EGT L 309, 13.12.1993, s. 1).

5 <https://www.cbd.int/decision/cop/?id=12268>.

- (4) [...] Den femtonde partskonferensen för konventionen om biologisk mångfald antog i december 2022⁶ den globala ramen för biologisk mångfald som anger åtgärdsinriktade globala mål för skyndsamma åtgärder under årtiondet fram till 2030 för att säkerställa att alla arealer omfattas av fysisk planering som är deltagandebaserad, integrerad och inkluderar biologisk mångfald och/eller av effektiva förvaltningsprocesser som är deltagandebaserade, integrerade och inkluderar biologisk mångfald och som tar itu med förändrad land- och havsanvändning, för att senast 2030 minska förlusten av arealer med stor betydelse för den biologiska mångfalden, inbegripet ekosystem med hög ekologisk integritet, till nära noll, samtidigt som ursprungsbefolkningars och lokalsamhällens rättigheter respekteras, säkerställa att minst 30 % av arealerna av skadade ekosystem på land, i inlandsvatten, till havs och vid kusterna är under effektiv restaurering senast 2030, i syfte att förbättra den biologiska mångfalden och ekosystemens funktioner och tjänster, den ekologiska integriteten och konnektiviteten, restaurera, upprätthålla och förbättra naturens bidrag till människor, inbegripet ekosystemfunktioner och ekosystemtjänster, såsom reglering av luft, vatten och klimat, markhälsa, pollinering och minskning av sjukdomsrisker, samt skydd mot naturliga risker och naturkatastrofer, genom naturbaserade lösningar och/eller ekosystembaserade strategier till förmån för alla människor och naturen. Den globala ramen för biologisk mångfald kommer att möjliggöra framsteg mot att uppnå de resultatinriktade målen för 2050.
- (5) I FN:s mål för hållbar utveckling⁷, i synnerhet målen 14.2, 15.1, 15.2 och 15.3, hänvisas till behovet att säkerställa bevarande, återställande och hållbar användning av landbaserade ekosystem och sötvattensekosystem på fastlandet samt tjänster från dem, i synnerhet skogar, våtmarker, berg och torra områden.

6 Den globala Kunming–Montreal-ramen för biologisk mångfald. Utkast till beslut framlagt av ordföranden, CBD/COP/DEC/15/4, 19 december 2022.

7 [United Nations Sustainable Development – 17 Goals to Transform Our World](#).

- (6) FN:s generalförsamling utropade i en resolution av den 1 mars 2019⁸ 2021–2030 till FN:s decennium för restaurering av ekosystem i syfte att stödja och intensifiera ansträngningarna för att förebygga, stoppa och vända förstöringen av ekosystem världen över och öka medvetenheten om vikten av att restaurera ekosystem.
- (7) EU:s strategi för biologisk mångfald för 2030 syftar till att säkerställa att den biologiska mångfalden i EU är på väg att återhämta sig senast 2030, till gagn för människorna, planeten, klimatet och vår ekonomi. Där fastställs en ambitiös plan för att återställa naturen i EU med ett antal viktiga åtaganden, bl.a. om att lägga fram ett förslag till rättsligt bindande mål för återställande av natur i EU, för att återställa skadade ekosystem, framför allt de som har störst potential för att fånga in och lagra koldioxid och för att förebygga och minska effekterna av naturkatastrofer.
- (8) I sin resolution av den 9 juni 2021⁹ välkomnade Europaparlamentet eftertryckligen åtagandet om att utarbeta ett lagstiftningsförslag med bindande mål för restaurering av natur. Dessutom ansåg parlamentet att det utöver ett övergripande restaureringsmål borde införas specifika mål för olika ekosystem, livsmiljöer och arter, som skulle omfatta skogar, gräsmarker, våtmarker, torvmarker, pollinatörer, fritt flödande vattendrag, kustområden och marina ekosystem.
- (9) I sina slutsatser av den 23 oktober 2020¹⁰ erkände rådet att det kommer att vara av avgörande betydelse att ytterligare försämringar av den nuvarande biologiska mångfalden och naturen förhindras, men att detta inte är tillräckligt för att naturen ska få en större plats i våra liv. Rådet bekräftade att det behövs en högre ambitionsnivå i fråga om naturrestaurering i enlighet med förslaget i EU:s nya plan för återställande av naturen, som omfattar åtgärder för att skydda och återställa den biologiska mångfalden utanför skyddade områden. Rådet slog också fast att det avvaktar ett förslag till rättsligt bindande mål för återställande av naturen, med förbehåll för en konsekvensbedömning.

8 Resolution 73/284 av den 1 mars 2019 om FN:s årtionde för återställande av ekosystem (2021–2030).

9 Europaparlamentets resolution av den 9 juni 2021 om *EU:s strategi för biologisk mångfald för 2030: Ge naturen större plats i våra liv* (2020/2273(INI)).

10 Rådets slutsatser om biologisk mångfald – hög tid att agera, 12210/20.

(10) I EU:s strategi för biologisk mångfald för 2030 fastställs ett åtagande om att rättsligt skydda minst 30 % av landytan inbegripet inlandsvattnen, och 30 % av havsområdet i unionen, varav minst en tredjedel bör vara strikt skyddad. I kriterierna och vägledningen om utseende av ytterligare skyddade områden i medlemsstaterna¹¹ (*kriterierna och vägledningen*), utarbetad av kommissionen i samarbete med medlemsstaterna och de berörda parterna, betonas att om de restaurerade områdena, när restaureringen har gett full effekt, uppfyller eller väntas uppfylla kriterierna för skyddade områden bör dessa restaurerade områden också räknas in i unionens mål för skyddade områden. I kriterierna och vägledningen framhålls också att skyddade områden kan ge ett viktigt bidrag till restaureringsmålen i EU:s strategi för biologisk mångfald för 2030 genom att skapa förutsättningar för att restaureringsinsatserna ska lyckas. Detta gäller särskilt områden som kan återhämta sig naturligt genom att vissa typer av påverkan från mänsklig verksamhet upphör eller begränsas. Att placera sådana områden, även i havsmiljön, under strikt skydd kommer i vissa fall att räcka för att de naturvärden de innehåller ska återhämta sig. Vidare betonas i kriterierna och vägledningen att alla medlemsstater väntas bidra till att unionens mål för skyddade områden i EU:s strategi för biologisk mångfald för 2030 uppnås i den omfattning som står i proportion till de naturvärden de innehåller och till deras potential för restaurering av natur.

11 Arbetsdokument från kommissionens avdelningar, *Criteria and guidance for protected areas designations* (SWD(2022) 23 final) (inte översatt till svenska).

- (11) I EU:s strategi för biologisk mångfald för 2030 fastställs ett mål för att säkerställa att det inte sker någon försämring i bevarandetrender och -status för någon av de livsmiljöer och arter som skyddas och att minst 30 % av de arter och livsmiljöer som för närvarande inte har gynnsam status kommer upp till den kategorin eller uppvisar en starkt positiv utveckling före 2030. I den vägledning¹² som kommissionen har utvecklat i samarbete med medlemsstaterna och med berörda parter till stöd för att dessa mål uppnås framhålls att det sannolikt kommer att krävas underhåll och restaureringsansträngningar för de flesta sådana livsmiljöer och arter, antingen genom att deras nuvarande negativa utveckling vänds före 2030 eller en nuvarande stabil eller positiv utveckling bibehålls, eller genom att man förebygger försämringar i livsmiljöer och arter som har gynnsam bevarandestatus. I vägledningen betonas vidare att sådana restaureringsinsatser i första hand behöver planeras, genomföras och samordnas på nationell eller regional nivå och att synergier med andra unionsmål eller internationella mål, särskilt miljö- eller klimatpolitiska mål, bör eftersträvas när man väljer och prioriterar de arter och livsmiljöer som ska förbättras fram till 2030.
- (12) I kommissionens rapport om tillståndet för naturen från 2020¹³ konstaterades att unionen ännu inte har lyckats hejda minskningen av skyddade livsmiljötyper och arter av bevarandeintresse för unionen. Försämringen beror till stor del på nedläggning av extensiva lantbruk, intensivare brukningsmetoder, ändring av hydrologiska system, urbanisering och föroreningar, men även ohållbar skogsbruksverksamhet och ohållbart utnyttjande av arter. Dessutom utgör invasiva främmande arter och klimatförändringen stora och växande hot mot inhemska europeiska djur och växter.

12 Finns på [Circabc \(europa.eu\)](https://circabc.europa.eu) [hänvisningen ska kompletteras]

13 Rapport från kommissionen till Europaparlamentet, rådet och Europeiska ekonomiska och sociala kommittén, *Tillståndet för naturen i Europeiska unionen – Rapport om status och trender 2013–2018 för arter och livsmiljötyper som skyddas av fågeldirektivet och art- och habitatdirektivet*, COM(2020) 635 final.

- (13) Det är lämpligt att fastställa ett övergripande mål för restaurering av ekosystem för att bidra till ekonomisk samhällelig omvandling, skapande av arbetstillfällen av hög kvalitet och hållbar tillväxt. Ekosystem med hög biologisk mångfald, t.ex. våtmarker, sötvatten, skogar jordbruksekosystem, områden med sparsam vegetation, marina och kustnära ekosystem samt urbana ekosystem, levererar en rad nödvändiga ekosystemtjänster om de är i gott tillstånd. Fördelarna med att restaurera skadade ekosystem till gott tillstånd inom alla land- och havsområden överväger med stor marginal kostnaderna för restaurering. Dessa tjänster bidrar till ett brett spektrum av socioekonomiska fördelar, beroende på de ekonomiska, sociala, kulturella, regionala och lokala förhållandena.
- (14) FN:s statistikkommission antog systemet för ekonomisk miljöredovisning – ekosystemredovisning (SEEA EA)¹⁴ vid sitt 52:a möte i mars 2021. SEEA EA är en integrerad och heltäckande statistisk ram för att organisera uppgifter om livsmiljöer och landskap, mäta omfattningen av, tillståndet i och tjänsterna från ekosystem, övervaka ändringar i ekosystemtillgångar och koppla denna information till ekonomisk och annan mänsklig verksamhet.

14 https://seea.un.org/sites/seea.un.org/files/documents/EA/seea_ea_white_cover_final.pdf.

- (15) Att säkerställa ekosystem med biologisk mångfald och tackla klimatförändringen hänger oupplösligen ihop. Naturen och naturbaserade lösningar, däribland naturliga koldioxidlager och koldioxidsänkor, är avgörande för att bekämpa klimatkrisen. Samtidigt driver klimatkrisen redan på förändringar i ekosystemen på land och till havs och unionen måste förbereda sig på att dessa effekter kommer att bli allt mer intensiva, frekventa och utbredda. I specialrapporten från mellanstatliga panelen för klimatförändringar (IPPC)¹⁵ om effekterna av en global uppvärmning på 1,5 °C konstaterades att vissa konsekvenser kan bli långlivade eller oåterkalleliga. I den sjätte bedömningsrapporten från IPCC¹⁶ fastställs att restaurering av ekosystem kommer att vara avgörande för att bidra till kampen mot klimatförändringen och också för att minska riskerna för en tryggad livsmedelsförsörjning. Mellanstatliga vetenskapspolitiska plattformen för biologisk mångfald och ekosystemtjänster (IPBES) ansåg i sin globala bedömningsrapport om biologisk mångfald och ekosystemtjänster 2019¹⁷ att klimatförändringar är en avgörande drivkraft för förändringar i naturen och att dess effekter väntas öka under de kommande årtiondena och i vissa fall bli större än effekterna av andra drivkrafter för ekosystemförändringar, t.ex. förändrad mark- och havsanvändning.

-
- 15 Mellanstatliga panelen för klimatförändringar (IPPC): *Special Report on the impacts of global warming of 1.5°C and related global greenhouse gas emission pathways, in the context of strengthening the global response to the threat of climate change, sustainable development, and efforts to eradicate poverty* [Masson-Delmotte, V., P. Zhai, H.-O. Pörtner, D. Roberts, J. Skea, P.R. Shukla, A. Pirani, W. Moufouma-Okia, C. Péan, R. Pidcock, S. Connors, J.B.R. Matthews, Y. Chen, X. Zhou, M.I. Gomis, E. Lonnoy, T. Maycock, M. Tignor, och T. Waterfield (red.)] <https://www.ipcc.ch/sr15/>
- 16 [Climate Change 2022: Impacts, Adaptation and Vulnerability | Climate Change 2022: Impacts, Adaptation and Vulnerability \(ipcc.ch\)](https://www.ipcc.ch/report/ar6/wg2/).
- 17 Den mellanstatliga plattformen för biologisk mångfald och ekosystemtjänster (2019): *Global assessment report on biodiversity and ecosystem services of the Intergovernmental Science-Policy Platform on Biodiversity and Ecosystem Services*. E. S. Brondizio, J. Settele, S. Díaz, och H. T. Ngo (red.). IPBES sekretariat, Bonn, Tyskland. 1148 sidor. <https://doi.org/10.5281/zenodo.3831673>.

- (16) I Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/1119¹⁸ fastställs ett bindande mål om klimatneutralitet i unionen före 2050 och negativa utsläpp efter det. Dessutom ska snabba och förutsägbara utsläppsminskningar prioriteras samtidigt som upptagen ska förbättras i naturliga sänkor. Restaureringen av ekosystem kan ge ett viktigt bidrag till bevarandet, förvaltningen och förstärkningen av naturliga sänkor och till att öka den biologiska mångfalden, samtidigt som klimatförändringarna motverkas. I förordning (EU) 2021/1119 krävs också att de berörda unionsinstitutionerna och medlemsstaterna ska säkerställa löpande framsteg med att öka anpassningsförmågan, stärka motståndskraften och minska sårbarheten gentemot klimatförändringarna. Dessutom krävs att medlemsstaterna ska integrera anpassning i alla politikområden och även främja naturbaserade lösningar¹⁹ och ekosystembaserad anpassning.
- (17) I kommissionens meddelande om anpassning till klimatförändringarna från 2021²⁰ betonas behovet av att främja naturbaserade lösningar och det erkänns att det skulle gå att uppnå en kostnadseffektiv anpassning till klimatförändringarna genom att skydda och återställa våtmarker och torvmarker samt kustnära och marina ekosystem, utveckla urbana grönområden och installera gröna tak och väggar, främja och hållbart förvalta skogar och jordbruksmark. Att ha fler ekosystem med biologisk mångfald ger större motståndskraft mot klimatförändringarna och erbjuder effektivare former av begränsning och förebyggande av katastrofer.

18 Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/1119 av den 30 juni 2021 om inrättande av en ram för att uppnå klimatneutralitet och om ändring av förordningarna (EG) nr 401/2009 och (EU) 2018/1999 (europeisk klimatlag) (EUT L 243, 9.7.2021, p. 1).

19 Naturbaserade lösningar är lösningar vilka inspireras och stöds av naturen och är kostnadseffektiva, ger samtidiga miljömässiga, sociala och ekonomiska fördelar och bidrar till att bygga upp motståndskraft. Sådana lösningar leder till mer natur och naturelement och naturliga processer med större mångfald i städer, landskap och havsmiljöer genom lokalt anpassade, resurseffektiva och systemiska insatser. Naturbaserade lösningar måste därför gynna den biologiska mångfalden och stödja en rad ekosystemtjänster.

20 Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén och Regionkommittén, *Att bygga upp ett klimatrezilient Europa – den nya EU-strategin för klimatanpassning*, (COM(2021) 82 final).

- (18) Unionens klimatpolitik håller på att ses över för att kunna följa den plan som föreslås i förordning (EU) 2021/1119 i syfte att minska nettoutsläppen med minst 55 % fram till 2030 jämfört med 1990. Framför allt syftar förslaget till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av förordningarna (EU) 2018/841 och (EU) 2018/1999²¹ till att stärka marksektorns bidrag till den övergripande klimatambitionen för 2030 och anpassa målen i fråga om redovisning av utsläpp och upptag från sektorn för markanvändning, förändring av markanvändning och skogsbruk (LULUCF) till relaterade politiska initiativ för biologisk mångfald. I förslaget framhålls behovet av att skydda och förbättra naturbaserade koldioxidupptag, förbättra motståndskraften hos ekosystemen mot klimatförändringar, återställa skadad mark och skadade ekosystem samt att restaurera torvmarker. Det syftar också till att förbättra övervakningen och rapporteringen av utsläpp och upptag av växthusgaser från mark som omfattas av skydd och restaurering. I detta sammanhang är det viktigt att ekosystem i alla markkategorier, inbegripet skogar, gräsmarker, åkermarker och våtmarker, är i gott tillstånd för att effektivt kunna fånga in och lagra koldioxid.
- (19) Den geopolitiska utvecklingen har ytterligare understrukt behovet av att skydda livsmedelssystemens resiliens²². Det finns belegg för att restaurering av jordbruksekosystem har en positiv inverkan på livsmedelsproduktiviteten på lång sikt och att restaurering av natur fungerar som en försäkring för att säkerställa EU:s långsiktiga hållbarhet och resiliens.

-
- 21 Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av förordningarna (EU) 2018/841 vad gäller omfattning, förenkling av regler för efterlevnadskontroll, fastställande av medlemsstaternas mål för 2030 och åtaganden för att kollektivt uppnå klimatneutralitet 2035 i sektorn för markanvändning, skogsbruk och jordbruk, och (EU) 2018/1999 vad gäller förbättrad övervakning, rapportering, uppföljning av framsteg och översyn (COM(2021) 554 final).
- 22 Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén samt Regionkommittén, *Säkra livsmedelsförsörjningen och stärka motståndskraften i livsmedelssystemen*, COM(2022) 133 final.

- (20) I slutrapporten från konferensen om Europas framtid uppmanar medborgarna unionen att skydda och restaurera den biologiska mångfalden, landskapet och haven, eliminera föroreningar och främja kunskap, medvetenhet, utbildning och dialoger om miljö, klimatförändringar, energianvändning och hållbarhet²³.
- (21) Restaurering av ekosystem, i kombination med insatser för att minska handeln med och konsumtionen av vilda djur och växter, kommer också att bidra till att förebygga och bygga upp motståndskraft mot eventuella framtida smittsamma sjukdomar med zoonotisk potential, och därmed minska riskerna för utbrott och pandemier, och bidra till att stödja EU:s och globala insatser för att tillämpa One Health-modellen, som erkänner det inneboende sambandet mellan människors hälsa, djurs hälsa och en frisk resilient natur.
- (22) Mark är en integrerad del av landekosystem. I kommissionens meddelande från 2021 *EU:s markstrategi för 2030*²⁴ beskrivs behovet av att återställa skadad mark och öka markens biologiska mångfald. **Den globala mekanismen och sekretariatet för FN:s konvention för bekämpning av ökenspridning har inrättat ett program för fastställande av mål om markförstörringsneutralitet för att hjälpa länder att uppnå markförstörringsneutralitet senast 2030.**

23 *Conference on the Future of Europe – Report on the Final Outcome*, maj 2022, förslag 2 (1, 4, 5) s. 44, förslag 6 (6) s. 48.

24 Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén och Regionkommittén. *EU:s markstrategi för 2030: Frisk mark till förmån för människor, livsmedel, natur och klimat*, (COM(2021) 699 final).

- (23) Rådets direktiv 92/43/EEG²⁵ och Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/147/EG²⁶ syftar till att säkerställa ett långsiktigt skydd, bevarande och överlevnad för Europas mest värdefulla och hotade arter och livsmiljöer och de ekosystem som de ingår i. Natura 2000, som inrättades 1992 och är det största samordnade nätverket av skyddade områden i världen, är det viktigaste verktyget för att genomföra målen för de båda direktiven. **Denna förordning bör, liksom de båda direktiven, tillämpas på medlemsstaternas europeiska territorium på vilka fördragen är tillämpliga, och därigenom också anpassas till direktiv 2008/56/EG.**
- (24) Det finns redan en ram och en vägledning²⁷ för att fastställa gott tillstånd för livsmiljötyper som skyddas enligt direktiv 92/43/EEG och fastställa tillräcklig kvalitet hos och kvantitet av livsmiljöerna för de arter som omfattas av det direktivet. Restaureringsmål för dessa livsmiljötyper och livsmiljöer för arter kan fastställas på grundval av den ramen och vägledningen. Sådan restaurering kommer dock inte att räcka för att vända förlusten av biologisk mångfald och återställa alla ekosystem. Därför bör det fastställas ytterligare skyldigheter baserat på särskilda indikatorer i syfte att förbättra den biologiska mångfalden i bredare ekosystem.
- (25) Med utgångspunkt i direktiven 92/43/EEG och 2009/147/EG och för att göra det lättare att nå de mål som fastställs i de direktiven, bör medlemsstaterna vidta restaureringsåtgärder för att säkerställa återhämtningen hos skyddade livsmiljöer och arter, inbegripet vilda fåglar, i alla områden i unionen, även i områden som inte ingår i Natura 2000.

25 Rådets direktiv 92/43/EEG av den 21 maj 1992 om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter (EGT L 206, 22.7.1992, s. 7).

26 Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/147/EG av den 30 november 2009 om bevarande av vilda fåglar (EUT L 20, 26.1.2010, s. 7).

27 GD Miljö 2017, *Reporting under Article 17 of the Habitats Directive: Explanatory notes and guidelines for the period 2013–2018* och GD Miljö 2013, *Interpretation manual of European Union habitats* Eur 28.

- (26) Direktiv 92/43/EEG syftar till att bibehålla eller återställa en gynnsam bevarandestatus hos naturliga livsmiljöer samt arter av vilda djur och växter av unionsintresse. I det direktivet fastställs emellertid ingen tidsfrist för att uppnå målet. I direktiv 2009/147/EG fastställs inte heller en tidsfrist för återhämtning av fågelpopulationer i unionen.
- (27) Därför bör det fastställas tidsfrister för att vidta restaureringsåtgärder inom och utanför Natura 2000-områden, för att gradvis förbättra tillståndet hos skyddade livsmiljötyper i hela unionen och för att återetablera sådana tills den gynnsamma referensareal som behövs för att uppnå gynnsam bevarandestatus hos de livsmiljötyperna i unionen uppnås. För att ge medlemsstaterna den flexibilitet som behövs för att genomföra omfattande restaureringsinsatser är det lämpligt att gruppera livsmiljötyper efter det ekosystem som de tillhör och fastställa tidsbestämda och kvantifierade arealbaserade mål för grupper av livsmiljötyper. Detta kommer att tillåta medlemsstaterna att välja vilka livsmiljöer som ska återställas först inom gruppen.
- (28) Liknande krav bör fastställas för livsmiljöerna för de arter som omfattas av direktiv 92/43/EEG och livsmiljöerna för vilda fåglar som omfattas av direktiv 2009/147/EG, med särskild hänsyn till den konnektivitet som krävs mellan båda dessa livsmiljöer för att artpopulationerna ska blomstra.
- (29) Restaureringsåtgärderna för livsmiljötyper måste vara adekvata och lämpliga för att uppnå gott tillstånd och gynnsamma referensarealer så snabbt som möjligt, i avsikt att uppnå en gynnsam bevarandestatus för dem. Det är viktigt att restaureringsåtgärderna är de som behövs för att uppnå de tidsbestämda och kvantifierade arealbaserade målen. Restaureringsåtgärderna för arters livsmiljöer måste också vara adekvata och lämpliga för att uppnå tillräcklig kvalitet och kvantitet så snabbt som möjligt för att uppnå gynnsam bevarandestatus för arterna.

(29a) Restaureringsåtgärder enligt denna förordning för att återställa eller bibehålla vissa livsmiljötyper som förtecknas i bilaga I, såsom gräsmarker, hedar eller våtmarker, kan i vissa fall kräva att skog avlägsnas för att återinföra bevarandestyrd förvaltning, vilket kan inbegripa verksamheter som slåtter eller bete. Restaurering av natur och stopp för avskogning är både viktiga och ömsesidigt förstärkande miljömål. Kommissionen kommer att utarbeta riktlinjer, såsom nämns i skäl 36 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr [XXXX/2023] om tillhandahållande på unionsmarknaden och export från unionen av vissa råvaror och produkter som är förknippade med avskogning och skogsförstörelse och om upphävande av förordning (EU) nr 995/2010, för att klargöra tolkningen av definitionen av ”jordbruksanvändning” i artikel 2 i den förordningen, särskilt när det gäller omvandling av skog till mark vars syfte inte är jordbruksanvändning.

- (30) Det är viktigt att säkerställa att de restaureringsåtgärder som införs inom ramen för den här förordningen leder till konkreta och mätbara förbättringar i ekosystemens tillstånd, både för enskilda områden som är föremål för restaurering och på nationell nivå och unionsnivå.
- (31) För att säkerställa att restaureringsåtgärderna är ändamålsenliga och att deras resultat går att mäta över tid är det mycket viktigt att de arealer som är föremål för restaureringsåtgärderna, i syfte att förbättra tillståndet hos livsmiljöer som omfattas av bilaga I till direktiv 92/43/EEG, återetablera sådana livsmiljöer och förbättra deras konnektivitet, uppvisar en kontinuerlig förbättring tills gott tillstånd har uppnåtts.

- (32) Det är också avgörande att de arealer som är föremål för restaureringsåtgärder för att förbättra kvaliteten och kvantiteten hos livsmiljöerna för arter som omfattas av direktiv 92/43/EEG, och livsmiljöer för vilda fåglar som omfattas av direktiv 2009/147/EG, uppvisar en kontinuerlig förbättring för att bidra till att det uppnås en tillräcklig kvantitet och kvalitet hos livsmiljöerna för dessa arter.
- (33) Det är viktigt att se till att de arealer som täcks av livsmiljötyper som omfattas av direktiv 92/43/EEG och som är i ett gott tillstånd i medlemsstaterna och unionen som helhet gradvis ökar, tills den gynnsamma referensarealen för varje livsmiljötyp uppnås och att minst 90 % på medlemsstatsnivå av den arealen är i ett gott tillstånd, för att dessa livsmiljötyper i unionen ska kunna uppnå gynnsam bevarandestatus.
- (34) Det är viktigt att säkerställa att kvaliteten hos och kvantiteten av livsmiljöerna för arter som omfattas av direktiv 92/43/EEG, och livsmiljöerna för vilda fåglar som omfattas av direktiv 2009/147/EG ökar gradvis i medlemsstaterna och i förlängningen i unionen, tills det räcker för att säkerställa dessa arters långsiktiga överlevnad.

(35) Det är viktigt att [...]arealer som täcks av livsmiljötyper som omfattas av den här förordningen och som omfattas av restaureringsåtgärder kontinuerligt förbättras till dess att de uppnår ett gott tillstånd, och att de därefter inte försämras avsevärt, så att det långsiktiga bibehållandet eller uppnåendet av gott tillstånd inte hotas. Det är också viktigt att medlemsstaterna anstränger sig för att förhindra betydande försämring av arealer som täcks av dessa livsmiljötyper, antingen redan i gott skick eller inte i gott skick och som fortfarande inte omfattas av restaureringsåtgärder. Dessa åtgärder är viktiga för att undvika ökade[...] restaureringsbehov i framtiden och bör fokusera på arealer med livsmiljötyper som är nödvändiga att restaurera för att nå de restaureringsmål som fastställs i den nationella restaureringsplanen. Det är viktigt att ta hänsyn till eventuell force majeure, såsom naturkatastrofer, som kan leda till försämring i arealer som täcks av dessa livsmiljötyper, och till oundvikliga livsmiljöförändringar som orsakas direkt av klimatförändringarna. Utanför Natura 2000-områden är det lämpligt att även beakta följderna av en plan eller ett projekt av tvingande allmänintresse, för vilka det inte finns några mindre skadliga alternativa lösningar att tillgå [...]. För arealer som ska restaureras bör detta fastställas från fall till fall. För Natura 2000-områden godkänns planer och projekt i enlighet med artikel 6.4 i direktiv 92/43/EEG. Om en areal omvandlas från en livsmiljötyp till en annan som omfattas av denna förordning som ett önskat resultat av en restaureringsåtgärd, bör arealen inte anses försämrats.

(35a) Vid tillämpningen av undantagen från kraven på kontinuerlig förbättring och icke-försämring utanför Natura 2000-områden i denna förordning bör medlemsstaterna utgå från att anläggningar för produktion av energi från förnybara energikällor, deras anslutning till nätet, tillhörande nät- och lagringstillgångar är av tvingande allmänintresse, utom när det finns tydliga belägg för att dessa projekt har betydande negativa effekter på miljön som inte kan mildras eller kompenseras, eller om medlemsstaterna beslutar att begränsa tillämpningen av denna presumtion under vederbörligen motiverade och särskilda omständigheter, t.ex. skäl som rör det nationella försvaret. Dessutom får medlemsstaterna undanta dessa projekt från skyldigheten att visa att inga mindre skadliga alternativa lösningar finns tillgängliga för tillämpningen av dessa undantag, förutsatt att projekten är belägna i ett accelerationsområde för förnybar energi eller i ett särskilt infrastrukturuområde som fastställts i en plan som har antagits i enlighet med artiklarna 15c eller 15e i direktiv (EU) 2018/2001 och därför har varit föremål för en strategisk miljöbedömning. Att anse att sådana anläggningar är av tvingande allmänintresse och, i tillämpliga fall, att begränsa kravet på att bedöma mindre skadliga alternativa lösningar skulle göra det möjligt att låta sådana projekt omfattas av en förenklad bedömning när det gäller undantagen från bedömningen av tvingande allmänintresse enligt denna förordning.

(35b) Verksamheter som uteslutande syftar till försvar eller nationell säkerhet bör ges högsta prioritet, och därför bör medlemsstaterna, vid tillämpningen av bestämmelserna om undantag från skyldigheterna om kontinuerlig förbättring och icke-försämring utanför Natura 2000-områden i denna förordning, tillåtas att utgå från att planer och projekt som rör sådana verksamheter är av tvingande allmänintresse, utom när det finns tydliga belägg för att dessa projekt har betydande negativa effekter på miljön som inte kan mildras eller kompenseras. Medlemsstaterna får också undanta dessa projekt från skyldigheten att visa att det inte finns några mindre skadliga alternativa lösningar, men de bör vidta åtgärder, i den mån det är rimligt och praktiskt möjligt, i syfte att mildra effekterna på livsmiljötyperna.

- (36) I EU:s strategi för biologisk mångfald för 2030 betonas behovet av kraftfullare åtgärder för att återställa skadade marina ekosystem, däribland kolrika ekosystem och viktiga lek- och yngelplatser för fisk. I strategin tillkännages också att kommissionen ska föreslå en ny handlingsplan för att bevara fiskeriresurser och skydda marina ekosystem.
- (37) De marina livsmiljötyper som förtecknas i bilaga I till direktiv 92/43/EEG är brett definierade och omfattar en mängd ekologiskt olika deltyper med olika restaureringspotential, vilket gör det svårt för medlemsstaterna att fastställa lämpliga restaureringsåtgärder för dessa livsmiljötyper. De marina livsmiljötyperna bör därför specificeras ytterligare med hjälp av relevanta nivåer i EUNIS (European nature information system) klassificering av marina livsmiljöer. Medlemsstaterna bör fastställa gynnsamma referensarealer för att uppnå gynnsam bevarandestatus för var och en av dessa livsmiljötyper, om sådana referensarealer inte redan behandlas i annan unionslagstiftning. **Gruppen av marina livsmiljötyper med mjukt sediment, som motsvarar vissa av de breda bentiska livsmiljötyper som anges i direktiv 2008/56/EG, är vanligt förekommande i marina vatten i flera medlemsstater. Medlemsstaterna bör därför tillåtas att begränsa restaureringsåtgärderna, som genomförs gradvis, till en mindre andel av arealen för dessa livsmiljötyper som inte är i gott tillstånd, förutsatt att detta inte hindrar att god miljöstatus, som fastställs i enlighet med artikel 9.1 i direktiv 2008/56/EG, uppnås eller bibehålls, med särskilt beaktande av tröskelvärdena för deskriptorerna 1 och 6, som fastställs i enlighet med artikel 9.3 i det direktivet, för omfattningen av förlusten av dessa livsmiljötyper, för de negativa effekterna på tillståndet hos dessa livsmiljötyper och för den högsta tillåtna omfattningen av dessa negativa effekter.**

- (38) Om skyddet av kustnära och marina livsmiljöer kräver att fiske- eller vattenbruksverksamhet regleras är det den gemensamma fiskeripolitiken som är tillämplig. I Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1380/2013²⁸ föreskrivs framför allt att den gemensamma fiskeripolitiken ska genomföra en ekosystemansats i fiskeriförvaltningen för att säkerställa att fiskeverksamhetens negativa inverkan på de marina ekosystemen minimeras. I förordningen föreskrivs också att politiken ska sträva efter att säkerställa att fiske och vattenbruk inte leder till en försämring av den marina miljön.
- (39) För att uppnå målet om en kontinuerlig, långsiktig och varaktig återhämtning av biologisk mångfald och resilient natur bör medlemsstaterna fullt ut använda sig av de möjligheter som erbjuds inom ramen för den gemensamma fiskeripolitiken. Inom ramen för unionens exklusiva befogenhet när det gäller bevarande av marina biologiska resurser har medlemsstaterna möjlighet att vidta icke-diskriminerande åtgärder för bevarande och förvaltning av fiskbestånd och bibehålla eller förbättra bevarandestatusen för marina ekosystem inom gränsen på tolv nautiska mil. Dessutom har medlemsstater som har ett direkt förvaltningsintresse möjlighet att komma överens om att lämna in gemensamma rekommendationer för bevarandeåtgärder som är nödvändiga för att uppfylla skyldigheter enligt unionens miljölagstiftning. Dessa åtgärder kommer att bedömas och antas enligt de bestämmelser och förfaranden som föreskrivs i den gemensamma fiskeripolitiken.

28 Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1380/2013 av den 11 december 2013 om den gemensamma fiskeripolitiken, om ändring av rådets förordningar (EG) nr 1954/2003 och (EG) nr 1224/2009 och om upphävande av rådets förordningar (EG) nr 2371/2002 och (EG) nr 639/2004 och rådets beslut 2004/585/EG (EUT L 354, 28.12.2013, s. 22).

- (40) Enligt direktiv 2008/56/EG krävs att medlemsstaterna ska samarbeta bilateralt och inom ramen för regionala och subregionala samarbetsmekanismer, däribland genom regionala havskonventioner²⁹, och, i fråga om fiskeriåtgärder, inom ramen för de regionala grupper som inrättats inom ramen för den gemensamma fiskeripolitiken.
- (41) Det är viktigt att restaureringsåtgärder också vidtas för livsmiljöerna för vissa marina arter, t.ex. hajar och rockor, som till exempel omfattas av konventionen om bevarande av flyttande vilda djurarter eller den europeiska regionala havskonventionens förteckningar över utrotningshotade och hotade arter, men som inte omfattas av direktiv 92/43/EEG, eftersom de har en viktig funktion i ekosystemet.
- (42) För att stödja restaurering och icke-försämring av landbaserade, sötvattensbaserade, kustnära och marina livsmiljöer, har medlemsstaterna möjlighet att utse ytterligare områden som ”skyddade områden” eller ”strikt skyddade områden” för att genomföra andra effektiva arealbaserade bevarandeåtgärder och för att främja privata markbevarandeåtgärder.

29 Konventionen för skydd av den marina miljön i Nordostatlanten från 1992 – Osparkonventionen (Ospar), konventionen om skydd av Östersjöområdets marina miljö från 1992 – Helsingforskonventionen (Helcom), konventionen om skydd av Medelhavets marina miljö och kustregion från 1995 – Barcelonakonventionen (UNEP-MAP) och konventionen om skydd av Svarta havet från 1992 – Bukarestkonventionen.

- (43) Urbana ekosystem motsvarar ungefär 22 % av unionens landareal och utgör det område där majoriteten av unionens invånare lever. Urbana grönområden inbegriper **bland annat** skogar i städer, parker och trädgårdar, stadsnära jordbruk, trädkantade gator, urbana ängsmarker och urbana häckar. **Liksom andra ekosystem som behandlas i denna förordning** erbjuder **urbana ekosystem** [...] viktiga livsmiljöer för biologisk mångfald, särskilt växter, fåglar och insekter, inklusive pollinatörer. De erbjuder också **många andra** oumbärliga ekosystemtjänster, inklusive minskning och kontroll av risker för naturkatastrofer (t.ex. översvämningar, värmeöeffekter), nedkylning, rekreation, vatten- och luftfiltrering, samt begränsning av och anpassning till klimatförändringar. **Ökningen av mängden urbana grönområden är en viktig parameter för ökningen av de urbana ekosystemens förmåga att tillhandahålla dessa viktiga tjänster. En ökning av växttäcket i ett visst stadsområde bromsar vattenavrinningen (vilket minskar risken för förorening av vattendrag till följd av översvämning av dagvatten) och bidrar till att hålla sommartemperaturerna nere, bygga upp klimatresiliens och skapa ytterligare utrymme för naturen att blomstra. En ökning av mängden urbana grönområden kommer i många fall att förbättra det urbana ekosystemets hälsa. Friska urbana ekosystem är i sin tur avgörande när det gäller att stödja andra viktiga europeiska ekosystems hälsa, genom att koppla samman naturområden på den omgivande landsbygden, förbättra vattendragens hälsa långt bort från städerna, utgöra ett skyddat område och en fortplantningsplats för fågelarter och arter av pollinatörer som är kopplade till jordbruks- och skogslivsmiljöer samt tillhandahålla viktiga livsmiljöer för exempelvis flyttfåglar.**
- (44) Åtgärder för att säkerställa att **täckningen av** urbana grönområden, **särskilt trädäckningen**, inte längre riskerar att [...] **minska** behöver förstärkas kraftigt. För att säkerställa att urbana grönområden fortsätter att tillhandahålla de nödvändiga ekosystemtjänsterna bör förlusten av dem hejdas och de bör återställas och utökas i omfattning, bl.a. genom en [...] **integrering av** grön infrastruktur och naturbaserade lösningar [...], såsom gröna tak och gröna väggar, i utformningen av byggnader. **En sådan integrering kan bidra inte bara till arealen för urbana grönområden utan också, om träd inbegrips, till arealen för trädäckning i stadsområden.**

- (45) I EU:s strategi för biologisk mångfald för 2030 krävs större insatser för att restaurera sötvattens ekosystem och vattendragens naturliga funktioner. Restaureringen av sötvattens ekosystem bör innefatta ansträngningar för att återställa den naturliga [...] konnektiviteten hos vattendrag och deras tillflöden och svämplan, bl.a. genom att avlägsna **artificiella** barriärer i syfte att göra det lättare att uppnå gynnsam bevarandestatus för vattendrag, sjöar och alluviala livsmiljöer och arter som lever i de livsmiljöer som skyddas av direktiven 92/43/EEG och 2009/147/EG och uppfylla ett av de viktigaste målen i EU:s strategi för biologisk mångfald för 2030, dvs. att återställa minst 25 000 km fritt flödande vattendrag **jämfört med 2020, när strategin tillkännagavs**. När medlemsstaterna avlägsnar barriärer bör de i första hand bort obsoleta barriärer som inte längre behövs för produktion av förnybar energi, inlandssjöfart, vattenförsörjning eller annan användning.
- (46) I unionen har pollinatörer minskat dramatiskt under de senaste årtiondena. En tredjedel av arterna av bin och dagfjärilar är på tillbakagång, och en tiondel av dessa arter är nära utrotning. Pollinatörer är oumbärliga för de landbaserade ekosystemens funktion, människors välbefinnande och en trygg livsmedelsförsörjning, eftersom de pollinerar vilda och odlade växter. Nästan 5 000 000 000 EUR av EU:s årliga jordbruksproduktion kan hänföras direkt till pollinerande insekter³⁰.

30 Vysna, V., Maes, J., Petersen, J.E., La Notte, A., Vallecillo, S., Aizpurua, N., Ivits, E. och Teller, A., *Accounting for ecosystems and their services in the European Union* (INCA). Slutrapport från fas II i Inca-projektet för att utveckla ett pilotförsök för ett integrerat system med ekosystemkonton för EU. Statistiska rapporter Europeiska unionens publikationsbyrå, Luxemburg 2021.

(47) Kommissionen lanserade EU:s initiativ om pollinatörer³¹ den 1 juni 2018 som svar på uppmaningar från Europaparlamentet och rådet om att ta itu med minskningen av pollinatörer. Lägesrapporten om genomförandet av initiativet³² visade att det fortfarande finns stora utmaningar när det gäller att ta itu med drivkrafterna bakom minskningen av pollinatörer, inklusive användningen av bekämpningsmedel. Europaparlamentet³³ och rådet³⁴ begärde kraftfullare åtgärder för att ta itu med minskningen av pollinatörer och krävde att det skulle inrättas en unionsomfattande övervakningsram för pollinatörer samt tydliga mål och indikatorer för åtagandet om att vända minskningen av pollinatörer. Europeiska revisionsrätten har rekommenderat att kommissionen ska inrätta lämpliga styrnings- och övervakningsmekanismer för insatser för att ta itu med hot mot pollinatörer³⁵. **Den 24 januari 2023 lade kommissionen fram en översyn av EU-initiativet om pollinatörer³⁶. I översynen fastställs åtgärder som EU och dess medlemsstater ska vidta för att vända den negativa utvecklingen för pollinatörer senast 2030.**

31 Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén och Regionkommittén. *EU-initiativ om pollinatörer* (COM(2018) 395 final).

32 Rapport från kommissionen till Europaparlamentet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén och Regionkommittén. *Utvärdering av hur genomförandet av EU-initiativet om pollinatörer fortskrider* (COM(2021) 261 final).

33 Europaparlamentets resolution av den 9 juni 2021 om *EU:s strategi för biologisk mångfald för 2030: Ge naturen större plats i våra liv* (2020/2273(INI)), finns på https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-9-2021-0277_SV.pdf.

34 Rådets slutsatser av den 17 december 2020 om Europeiska revisionsrättens särskilda rapport nr 15/2020 *Skydd av vilda pollinatörer i EU: kommissionens initiativ har inte burit frukt* (14168/20).

35 Särskild rapport 15/2020,

https://www.eca.europa.eu/Lists/ECADocuments/SR20_15/SR_Pollinators_SV.pdf

36 **Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén och Regionkommittén. Översyn av EU-initiativet om pollinatörer En ny giv för pollinatörer (COM(2023) 35 final).**

- (48) Förslaget till Europaparlamentets och rådets förordning om hållbar användning av växtskyddsprodukter [*ska antas den 22 juni 2022, lägg till titel och nummer på den antagna akten när de är tillgängliga*] syftar till att reglera en av drivkrafterna för minskning av pollinatörer genom att förbjuda användning av bekämpningsmedel i ekologiskt känsliga områden, varav många omfattas av den här förordningen, t.ex. områden som hyser pollinatörsarter som betecknas som utrotningshotade i de europeiska rödlistorna³⁷.
- (49) Hållbara, motståndskraftiga jordbruksekosystem med biologisk mångfald behövs för att tillhandahålla säkra, hållbara, näringsrika livsmedel till överkomligt pris. Jordbruksekosystem med en rik biologisk mångfald ökar också jordbrukets motståndskraft mot klimatförändringar och miljörisiker samtidigt som de säkerställer en trygg och säker livsmedelsförsörjning och skapar nya arbetstillfällen i landsbygdsområden, särskilt arbetstillfällen i samband med ekologiskt jordbruk, landsbygdsturism och rekreation. Därför behöver unionen förbättra den biologiska mångfalden på sina jordbruksmarker genom en rad befintliga metoder som gynnar eller är förenliga med en ökad biologisk mångfald, däribland extensivt jordbruk. Extensivt jordbruk är oumbärligt för att bibehålla många arter och livsmiljöer i områden med rik biologisk mångfald. Det finns många extensiva jordbruksmetoder som har flera och viktiga fördelar för skyddet av biologisk mångfald, ekosystemtjänster och landskapselement, t.ex. precisionsjordbruk, ekologiskt jordbruk, agroekologi, trädjordbruk och lågintensiva permanenta gräsmarker.
- (50) Det behöver genomföras restaureringsåtgärder för att förbättra den biologiska mångfalden i jordbruksekosystem i hela unionen, även i arealer som inte täcks av livsmiljötyper som omfattas av direktiv 92/43/EEG. I avsaknad av en gemensam metod för att bedöma tillståndet hos jordbruksekosystem som skulle göra det möjligt att fastställa specifika restaureringsmål för jordbruksekosystem är det lämpligt att fastställa en allmän skyldighet att förbättra den biologiska mångfalden i jordbruksekosystem och mäta fullgörandet av den skyldigheten på grundval av befintliga indikatorer.

37 European Redlist – Environment – European Commission (europa.eu)

- (51) Eftersom jordbrukslandskapets fåglar är välkända och allmänt erkända nyckelindikatorer för jordbruksekosystems hälsa är det lämpligt att fastställa mål för deras återhämtning. Skyldigheten att uppnå sådana mål bör gälla för medlemsstaterna, inte för enskilda jordbrukare. Medlemsstaterna bör uppnå dessa mål genom att genomföra effektiva restaureringsåtgärder på jordbruksmark, och samarbeta med och ge stöd till jordbrukare och andra intressenter för åtgärdernas utformning och genomförande på fältet.
- (52) Landskapselement som gynnar en hög biologisk mångfald i jordbruksmark, inklusive buffertzoner, mark i växelbruk eller fast träda, häckar, improduktiv träd- och buskmark, terrassmurar och dammar ger rum för vilda växter och djur, däribland pollinatörer, förhindrar markerosion och utarmning av jorden, filtrerar luft och vatten, stöder begränsning av och anpassning till klimatförändringar samt jordbrukets produktivitet för pollinationsberoende grödor. Produktiva träd som ingår i system för trädjordbruk på åkermark och produktiva element i icke-produktiva häckar kan också beaktas som landskapselement som gynnar en hög biologisk mångfald, förutsatt att de inte behandlas med gödselmedel eller bekämpningsmedel och om skörden endast sker vid tidpunkter där det inte skulle äventyra höga nivåer av biologisk mångfald. Därför bör det fastställas ett krav på att säkerställa en stigande trend för andelen jordbruksmark med landskapselement som gynnar en hög biologisk mångfald. Ett sådant krav skulle göra det möjligt för unionen att fullgöra ett av de andra viktiga åtagandena i EU:s strategi för biologisk mångfald för 2030, nämligen att minst 10 % av jordbruksarealen ska utgöras av landskapselement som gynnar en hög biologisk mångfald. Stigande trender bör också uppnås för andra befintliga indikatorer, t.ex. index för gräsmarksfjärilar och lagret av organiskt kol i mineraljordar på åkermark.

(53) Den gemensamma jordbrukspolitiken (GJP) syftar till att stödja och stärka miljöskyddet, inklusive den biologiska mångfalden. Några av jordbrukspolitikens särskilda mål är att bidra till att stoppa och vända förlusten av biologisk mångfald, förbättra ekosystemtjänsterna och bevara livsmiljöer och landskap. Enligt jordbrukspolitikens nya norm nr 8 om god jordbrukshävd och goda miljöförhållanden (GAEC 8)³⁸ ska stödmottagare som får arealrelaterat stöd ha minst 4 % åkermark på gårdsnivå som avsatts för icke-produktiva arealer och element, inbegripet mark i träda, och bevara befintliga landskapselement. Den andel på 4 % som ska uppnås för att efterleva denna GAEC-norm kan minskas till 3 % om vissa förutsättningar är uppfyllda³⁹. Denna skyldighet kommer att bidra till att medlemsstaterna når en positiv trend när det gäller landskapselement som gynnar en hög mångfald på jordbruksmark. Inom ramen för den gemensamma jordbrukspolitiken har medlemsstaterna dessutom möjlighet att inrätta miljösystem för jordbruksmetoder som tillämpas av jordbrukare på jordbruksarealer och som kan omfatta underhåll och skapande av landskapselement eller icke-produktiva arealer. På samma sätt kan medlemsstaterna i sina strategiska planer inom den gemensamma jordbrukspolitiken också inkludera åtaganden om miljö- och klimatvänligt jordbruk, inbegripet förbättrad förvaltning av landskapselement som går utöver villkoren för GAEC 8 och/eller miljösystem. Lifeprojekt för natur och biologisk mångfald kommer också att bidra till att Europas biologiska mångfald på jordbruksmark kan börja återhämta sig senast 2030 genom att stödja genomförandet av direktiv 92/43/EEG och direktiv 2009/147/EG samt EU:s strategi för biologisk mångfald för 2030.

38 Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/2115 av den 2 december 2021 om fastställande av regler om stöd för de strategiska planer som medlemsstaterna ska upprätta inom ramen för den gemensamma jordbrukspolitiken (strategiska GJP-planer) och som finansieras av Europeiska garantifonden för jordbruket (EGFJ) och Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling (Ejflu) samt om upphävande av förordningarna (EU) nr 1305/2013 och (EU) nr 1307/2013 (EUT L 435, 6.12.2021, s. 1).

39 Där en jordbrukare åtar sig att avsätta minst 7 % av sin åkermark till icke-produktiva arealer eller element, inklusive mark i träda, inom ramen för ett utökat miljösystem eller om det finns en minimiandel på minst 7 % av åkermarken på gårdsnivå som även omfattar fånggrödor eller kvävefixerande grödor odlade utan växtskyddsmedel.

- (54) Restaurering och återvätning⁴⁰ av organiska jordar⁴¹ som används i jordbruket (t.ex. som gräsmark eller åkermark) och som utgörs av dikade torvmarker bidrar till betydande fördelar för biologisk mångfald, en avsevärd minskning av växthusgasutsläppen och andra miljöfördelar, samtidigt som det bidrar till ett jordbrukslandskap med hög mångfald. Medlemsstaterna kan välja mellan många olika restaureringsåtgärder för dikade torvmarker som används inom jordbruket, däribland omställning av åkermark till permanent gräsmark, extensifieringsåtgärder åtföljda av minskad dränering, fullständig återvätning med möjlighet till brukning av våtmarker (paludikultur), eller etablering av torvbildande vegetation. De största klimatfördelarna skapas genom restaurering och återvätning av åkermark följt av restaurering av intensiv gräsmark. För att möjliggöra ett flexibelt genomförande av restaureringsmålet för dikade torvmarker som används inom jordbruket får medlemsstaterna räkna med restaureringsåtgärder och återvätning av dikade torvmarker i områden med torvbrytning samt, i viss utsträckning, restaurering och återvätning av dikade torvmarker med annan markanvändning (t.ex. skog) som bidrag till uppnåendet av målen för dikade torvmarker som används inom jordbruket. **Om det är vederbörligen motiverat, och om återvätning av dikad torvmark som används inom jordbruket inte kan genomföras på grund av betydande negativ inverkan på byggnader, infrastruktur, klimatanpassning eller andra allmänintressen och det inte är möjligt att återväta torvmarker med annan markanvändning, får medlemsstaterna fastställa en mindre andel torvmark för återvätning.**

40 Med återvätning avses processen att ändra dikad mark till våt mark. Kapitel 1 i IPCC 2014, 2013 och *Supplement to the 2006 IPCC Guidelines for National Greenhouse Gas Inventories: Wetlands*. Hiraishi, T., Krug, T., Tanabe, K., Srivastava, N., Baasansuren, J., Fukuda, M. och Troxler, T.G. (red.).

41 Begreppet *organisk jord* definieras i IPCC 2006, *2006 IPCC Guidelines for National Greenhouse Gas Inventories*, som utarbetats av programmet för nationella inventeringar av växthusgaser, Eggleston H.S., Buendia L., Miwa K., Ngara T. och Tanabe K. (red.).

- (55) För att fullt ut ta vara på fördelarna för den biologiska mångfalden bör restaurering och återvätning av arealer med dikad torvmark gå utöver arealen för de typer av våtmarkslivsmiljöer som förtecknas i bilaga I i direktiv 92/43/EEG som ska återetableras. Uppgifter om organiska jordars omfattning och deras utsläpp och upptag av växthusgaser övervakas och görs tillgängliga genom rapportering om LULUCF-sektorn i medlemsstaternas nationella inventeringar av växthusgaser som lämnas in till UNFCCC. Restaurerade och återvätta torvmarker kan fortsätta att användas produktivt på alternativa sätt. Paludikultur, där jordbruk bedrivs på torvmarker i blött skick, kan innefatta odling av olika typer av vass, vissa typer av virke, odling av blåbär och tranbär, odling av vitmossa samt bete för vattenbufflar. Dessa metoder bör baseras på principerna för hållbar förvaltning och syfta till att öka den biologiska mångfalden så att de kan vara av högt värde såväl ekonomiskt som ekologiskt. Paludikultur kan gynna flera hotade arter i unionen och kan också underlätta konnektiviteten mellan våtmarksområden och associerade arters populationer i unionen. Finansiering av åtgärder för att restaurera och återvätta dikade torvmarker och för att kompensera eventuella inkomstförluster kan komma från en rad olika källor, bland annat utgifter inom ramen för unionens budget och unionens finansieringsprogram.
- (56) I EU:s nya skogsstrategi för 2030⁴² beskrevs behovet av att återställa den biologiska mångfalden i skogar. Skogar och andra skogsmarker täcker mer än 43,5 % av EU:s landareal. Skogsekosystem som hyser en rik biologisk mångfald är sårbara för klimatförändringar men är också en naturlig bundsförvant när det gäller att anpassa sig till och bekämpa klimatförändringar och klimatrelaterade risker, bl.a. genom sina funktioner som kollager och kolsänkor, och tillhandahåller många andra oumbärliga ekosystemtjänster och ekosystemfördelar, t.ex. försörjning med virke och trä, livsmedel och andra icke-träbaserade produkter, klimatreglering, markstabilisering och rening av luft och vatten.

42 Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén och Regionkommittén. *Ny EU-skogsstrategi för 2030* (COM(2021) 572 final).

(57) Det behöver genomföras restaureringsåtgärder för att förbättra den biologiska mångfalden i skogsekosystem i hela unionen, även i arealer som inte täcks av livsmiljötyper som omfattas av direktiv 92/43/EEG. I avsaknad av en gemensam metod för att bedöma tillståndet hos skogsekosystem som skulle göra det möjligt att fastställa specifika restaureringsmål för skogsekosystem är det lämpligt att fastställa en allmän skyldighet att förbättra den biologiska mångfalden i skogsekosystem och mäta fullgörandet av den skyldigheten på grundval av befintliga **kärnindikatorer**, såsom stående och liggande död ved[...] **och index över vanliga skogsfåglar**⁴³. **Beroende på typen av skogsekosystem är det också lämpligt att mäta fullgörandet av skyldigheten på grundval av ett antal andra indikatorer såsom** andelen skogar med ojämn åldersstruktur, skogskonnektivitet, [...] **andelen skogar som domineras av inhemska trädarter, trädarternas mångfald** och lagret av organiskt kol.

43 Index över vanliga fåglar (EU-aggregat) – Produkter Dataset – Eurostat (europa.eu).

(58) Restaureringsmål och restaureringsskyldigheter för livsmiljöer och arter som skyddas enligt direktiven 92/43/EEG och 2009/147/EG, för pollinatörer och för sötvattens-, jordbruks- och skogsekosystem och urbana ekosystem bör komplettera varandra och fungera i synergi, i syfte att uppnå det övergripande målet att restaurera ekosystem i unionens land- och havsområden. De restaureringsåtgärder som krävs för att uppnå ett specifikt mål kommer i många fall att bidra till att andra mål eller skyldigheter uppnås. Medlemsstaterna bör därför planera restaureringsåtgärder strategiskt i syfte att maximera deras effektivitet när det gäller att bidra till återhämtning av natur i hela unionen. Restaureringsåtgärder bör också planeras på ett sådant sätt att de beaktar begränsning av och anpassning till klimatförändringar samt förebyggande och kontroll av effekterna av naturkatastrofer, och markförstörelse. De bör syfta till att optimera ekosystemens ekologiska, ekonomiska och sociala funktioner, inbegripet deras produktivitetspotential, med beaktande av deras bidrag till en hållbar utveckling i relevanta regioner och samhällen. Det är viktigt att medlemsstaterna utarbetar detaljerade nationella restaureringsplaner med utgångspunkt i bästa tillgängliga vetenskapliga evidens.[...] [...] **Dokumenterade uppgifter om historisk utbredning och areal samt om förväntade förändringar i miljöförhållanden till följd av klimatförändringar bör ligga till grund för bedömningar av den gynnsamma referensarealen för livsmiljötyper.** **Dessutom är det viktigt** att allmänheten i ett tidigt skede får verkliga möjligheter att delta i utarbetandet av planerna. Medlemsstaterna bör ta hänsyn till de särskilda förhållandena och behoven inom sitt territorium för att planerna ska motsvara relevanta påverkansfaktorer, hot och drivkrafter för förlust av biologisk mångfald och bör samarbeta för att säkerställa restaurering och konnektivitet över gränserna.

(59) För att säkerställa synergier mellan de olika åtgärder som har vidtagits och kommer att vidtas för att skydda, bevara och restaurera natur i unionen bör medlemsstaterna ta hänsyn till följande när de utarbetar sina nationella restaureringsplaner: De bevarandeåtgärder som har fastställts för Natura 2000-områden och de prioriterade åtgärdsplaner som har upprättats i enlighet med direktiven 92/43/EEG och 2009/147/EG. Åtgärder för att uppnå god ekologisk och kemisk status hos vattenförekomster som ingår i de förvaltningsplaner för avrinningsdistrikt som har utarbetats i enlighet med direktiv 2000/60/EG. Marina strategier för att uppnå god miljöstatus för alla marina regioner i unionen som har utarbetats i enlighet med direktiv 2008/56/EG. Nationella luftvårdsprogram som har utarbetats i enlighet med direktiv (EU) 2016/2284. Nationella strategier och handlingsplaner för biologisk mångfald som har utvecklats i enlighet med artikel 6 i konventionen om biologisk mångfald och bevarandeåtgärder som har antagits i enlighet med förordning 1380/2013 och tekniska åtgärder som har antagits i enlighet med Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/1241⁴⁴.

44 Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/1241 av den 20 juni 2019 om bevarande av fiskeresurserna och skydd av marina ekosystem genom tekniska åtgärder, om ändring av rådets förordningar (EG) nr 1967/2006 och (EG) nr 1224/2009, och Europaparlamentets och rådets förordningar (EU) nr 1380/2013, (EU) 2016/1139, (EU) 2018/973, (EU) 2019/472 och (EU) 2019/1022, samt om upphävande av rådets förordningar (EG) nr 894/97, (EG) nr 850/98, (EG) nr 2549/2000, (EG) nr 254/2002, (EG) nr 812/2004 och (EG) nr 2187/2005 (EUT L 198, 25.7.2019, s. 105).

- (60) För att säkerställa samstämmighet mellan målen för den här förordningen och direktiv (EU) 2018/2001⁴⁵, förordning (EU) 2018/1999⁴⁶ och Europaparlamentets och rådets direktiv 98/70/EG när det gäller att främja energi från hållbara källor⁴⁷ under arbetet med de nationella restaureringsplanerna bör medlemsstaterna ta hänsyn till förnybara energiprojekts potential att bidra till uppnåendet av målen för restaurering av natur.
- (61) Eftersom det är viktigt att på ett konsekvent sätt ta itu med de dubbla utmaningarna med förlust av biologisk mångfald och klimatförändringar bör restaurering av biologisk mångfald ta hänsyn till utbyggnaden av förnybar energi. I meddelandet *RepowerEU: Gemensamma europeiska åtgärder för säkrare och hållbarare energi till ett mer överkomligt pris*⁴⁸ anges att medlemsstaterna snabbt bör kartlägga, bedöma och säkerställa lämplig tillgång till mark- och havsområden för projekt som omfattar hållbar energi, i proportion till sina nationella energi- och klimatplaner, sina bidrag till det reviderade målet för förnybara energikällor för 2030 samt andra faktorer såsom deras tillgång till resurser och nätinфраstruktur samt målen i EU:s strategi för biologisk mångfald.

45 Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/2001 av den 11 december 2018 om främjande av användningen av energi från förnybara energikällor (EUT L 328, 21.12.2018, s. 82).

46 Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1999 av den 11 december 2018 om styrningen av energiunionen och av klimatåtgärder samt om ändring av Europaparlamentets och rådets förordningar (EG) nr 663/2009 och (EG) nr 715/2009, Europaparlamentets och rådets direktiv 94/22/EG, 98/70/EG, 2009/31/EG, 2009/73/EG, 2010/31/EU, 2012/27/EU och 2013/30/EU samt rådets direktiv 2009/119/EG och (EU) 2015/652 och om upphävande av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 525/2013 (EUT L 328, 21.12.2018, s. 1).

47 Europaparlamentets och rådets direktiv 98/70/EG av den 13 oktober 1998 om kvaliteten på bensen och dieselbränslen och om ändring av rådets direktiv 93/12/EEG (EGT L 350, 28.12.1998, s. 58).

48 Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, Europeiska rådet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén samt Regionkommittén, *REPowerEU: Gemensamma europeiska åtgärder för säkrare och hållbarare energi till ett mer överkomligt pris* (COM(2022) 108 final).

I kommissionens förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om ändring av direktiv (EU) 2018/2001 om främjande av användningen av energi från förnybara energikällor, direktiv 2010/31/EU om byggnaders energiprestanda och direktiv 2012/27/EU om energieffektivitet⁴⁹ samt kommissionens rekommendation om påskyndande av tillståndsgivning för projekt för förnybar energi och om underlättande av energiköpsavtal⁵⁰, som båda antogs den 18 maj 2022, finns också regler om identifiering av fokusområden för förnybar energiproduktion. Dessa är särskilda platser, på land eller till havs, som är särskilt lämpliga för installation av anläggningar för produktion av energi från förnybara energikällor, med undantag för förbränningsanläggningar för biomassa, där utbyggnaden av en viss typ av förnybar energi inte förväntas ha någon betydande miljöpåverkan, med tanke på förhållandena i det valda området. Medlemsstaterna bör prioritera artificiella och bebyggda ytor, t.ex. tak, områden för transportinfrastruktur, parkeringsplatser, avfallsanläggningar, industriområden, gruvor, artificiella sjöar, vattenmagasin eller andra vattenförekomster och, om så är lämpligt, anläggningar för rening av avloppsvatten från tätbebyggelse samt skadad mark som inte kan användas för jordbruk. När medlemsstaterna pekar ut fokusområden för förnybar energiproduktion bör de undvika skyddade områden och ta hänsyn till sina nationella restaureringsplaner. Medlemsstaterna bör samordna utarbetandet av nationella restaureringsplaner med utseendet av fokusområden för förnybar energiproduktion. Under utarbetandet av planerna för restaurering av natur bör medlemsstaterna säkerställa synergier med redan utsedda fokusområden för förnybar energiproduktion och även säkerställa att fokusområdena för förnybar energiproduktion fungerar oförändrat, inbegripet de tillståndsförfaranden som är tillämpliga i de fokusområden för förnybar energiproduktion som avses i direktiv (EU) 2018/2001.

49 Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om ändring av direktiv (EU) 2018/2001 om främjande av användningen av energi från förnybara energikällor, direktiv 2010/31/EU om byggnaders energiprestanda och direktiv 2012/27/EU om energieffektivitet, COM(2022) 222 final.

50 Kommissionens rekommendation om påskyndande av tillståndsförfaranden för projekt för förnybar energi och underlättande av energiköpsavtal, C(2022) 3219 final.

- (62) För att säkerställa synergier med restaureringsåtgärder som medlemsstaterna redan har planerat eller vidtagit ska de nationella restaureringsplanerna erkänna dessa restaureringsåtgärder och ta hänsyn till dem. Med tanke på hur brådsnande det är enligt budskapet i IPCC:s rapport 2022 att vidta åtgärder för att restaurera skadade ekosystem bör medlemsstaterna genomföra de åtgärderna parallellt med att restaureringsplanerna utarbetas.
- (63) De nationella restaureringsplanerna **och åtgärderna för att restaurera livsmiljöer samt åtgärderna för att förhindra försämring av livsmiljöer** bör också ta hänsyn till resultatet av forskningsprojekt som är relevanta för att bedöma ekosystems tillstånd, identifiera och inrätta restaureringsåtgärder och övervakningsändamål, **och vid behov ta hänsyn till de olikartade förhållandena i unionens olika regioner, i enlighet med artikel 191.2 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget), såsom sociala, ekonomiska och kulturella behov och regionala och lokala särdrag, inbegripet befolkningstäthet.**
- (64) Det är lämpligt att ta hänsyn till den särskilda situationen i unionens yttersta randområden enligt förteckningen i artikel 349 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget) där det föreskrivs specifika åtgärder för att stödja dessa områden. Som anges i EU:s strategi för biologisk mångfald för 2030 kommer särskilt fokus att läggas på att skydda och återställa ekosystem i EU:s yttersta randområden med tanke på deras exceptionellt höga värde för den biologiska mångfalden. **Medlemsstaterna uppmuntras att på frivillig basis inkludera särskilda restaureringsåtgärder i de yttersta randområden som inte omfattas av denna förordning.**
- (65) Europeiska miljöbyrån (EEA) bör ge medlemsstaterna stöd i utarbetandet av nationella restaureringsplaner och även för övervakningen av framstegen mot att uppfylla målen och skyldigheterna för restaurering. Kommissionen bör bedöma om de nationella restaureringsplanerna är tillräckliga för att uppfylla dessa mål och skyldigheter.

(66) Kommissionens rapport om tillståndet för naturen från 2020 har visat att en betydande andel av den information som lämnats av medlemsstaterna i enlighet med artikel 17 i rådets direktiv 92/43/EEG⁵¹ och artikel 12 i direktiv 2009/147/EG, särskilt om bevarandestatus och trender för de livsmiljöer och arter som de skyddar, kommer från ofullständiga investeringar eller baseras enbart på experters utlåtanden. Rapporten visade också att statusen för flera livsmiljötyper och arter som skyddas enligt direktiv 92/43/EEG fortfarande är okänd. Dessa kunskapsluckor måste fyllas och det krävs investeringar i kontroll och övervakning för att underbygga stabila och vetenskapligt baserade nationella restaureringsplaner. För att olika övervakningsmetoder ska bli snabbare, mer effektiva och samstämmiga bör kontroll och övervakning i största möjliga mån ta vara på resultatet av unionsfinansierade forsknings- och innovationsprojekt, ny teknik, såsom övervakning på plats och fjärranalys med hjälp av rymddata och rymdtjänster som levereras inom ramen för unionens rymdprogram (Egnos/Galileo och Copernicus). EU-uppdragen ”Återställa våra hav och vatten”, ”Anpassning till klimatförändringar” och ”En giv för den europeiska marken” kommer att stödja genomförandet av restaureringsmålen⁵².

(66a) Med tanke på de särskilda tekniska och finansiella utmaningar som är förknippade med kartläggning och övervakning av marina miljöer kan medlemsstaterna, som ett komplement till den information som rapporteras i enlighet med artikel 17 i direktiv 92/43/EEG och i enlighet med artikel 17 i direktiv 2008/56/EG, använda information om påverkansfaktorer och hot eller annan relevant information som grund för extrapolering när de bedömer tillståndet i marina livsmiljöer som förtecknas i bilaga II. Ett sådant tillvägagångssätt kan därmed också användas som grund för planering av restaureringsåtgärder i marina livsmiljöer i enlighet med denna förordning. Den övergripande bedömningen av tillståndet i de marina livsmiljöer som förtecknas i bilaga II bör baseras på bästa tillgängliga kunskap och senaste tekniska och vetenskapliga framsteg.

51 Rådets direktiv 92/43/EEG av den 21 maj 1992 om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter (EGT L 206, 22.7.1992, s. 7).

52 Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén och Regionkommittén om EU-uppdrag (COM(2021) 609 final).

- (67) För att övervaka framstegen med att genomföra de nationella restaureringsplanerna, de restaureringsåtgärder som har genomförts, de arealer som är föremål för restaureringsåtgärder och uppgifter om inventeringen av barriärer för vattendrags kontinuitet, bör det införas ett system där medlemsstaterna åläggs att skapa, uppdatera och göra relevanta uppgifter tillgängliga om resultatet av sådan övervakning. Den elektroniska rapporteringen av uppgifter till kommissionen bör använda EEA:s Reportnetsystem och bör syfta till att hålla den administrativa bördan för alla aktörer så begränsad som möjligt. För att säkerställa en lämplig infrastruktur för allmänhetens tillgång till, rapportering och utbyte av uppgifter mellan offentliga myndigheter, bör medlemsstaterna när så är relevant basera dataspecifikationerna på de som avses i Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/4/EG⁵³, Europaparlamentets och rådets direktiv 2007/2/EG⁵⁴ och Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/1024⁵⁵.
- (68) För att säkerställa ett effektivt genomförande av den här förordningen bör kommissionen på begäran ge medlemsstaterna stöd genom instrumentet för tekniskt stöd⁵⁶, som tillhandahåller skräddarsytt tekniskt stöd för att utforma och genomföra reformer. Det tekniska stödet omfattar t.ex. stärkt administrativ kapacitet, harmoniserade rättsliga ramar och utbyte av relevant bästa praxis.
- (69) Kommissionen bör rapportera om medlemsstaternas framsteg mot att uppfylla restaureringsmålen och restaureringsskyldigheterna i den här förordningen på grundval av unionsomfattande lägesrapporter som utarbetas av EEA och andra analyser och rapporter som medlemsstaterna gör tillgängliga inom relevanta politikområden, t.ex. naturvårds-, havs- och vattenpolitik.

53 Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/4/EG av den 28 januari 2003 om allmänhetens tillgång till miljöinformation och om upphävande av rådets direktiv 90/313/EEG (EUT L 41, 14.2.2003, s. 26).

54 Europaparlamentets och rådets direktiv 2007/2/EG av den 14 mars 2007 om upprättande av en infrastruktur för rumslig information i Europeiska gemenskapen (Inspire) (EUT L 108, 25.4.2007, s. 1).

55 Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/1024 av den 20 juni 2019 om öppna data och vidareutnyttjande av information från den offentliga sektorn (EUT L 172, 26.6.2019, s. 56).

56 Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/240 av den 10 februari 2021 om inrättande av ett instrument för tekniskt stöd (EUT L 57, 18.2.2021, s. 1).

(70) För att säkerställa att de mål och skyldigheter som fastställs i den här förordningen förverkligas är det mycket viktigt att det görs tillräckliga privata och offentliga investeringar i restaurering. Medlemsstaterna bör integrera utgifter för mål för biologisk mångfald, även i förhållande till alternativ- och omställningskostnader till följd av genomförandet av de nationella restaureringsplanerna, i sina nationella budgetar och avspegla hur unionsfinansiering används. När det gäller unionsfinansieringen bidrar utgifter inom ramen för unionens budget och unionens finansieringsprogram, t.ex. programmet för miljö- och klimatpolitik (Life)⁵⁷, Europeiska havs-, fiskeri- och vattenbruksfonden (EHFVF)⁵⁸, Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling (Ejflu)⁵⁹, Europeiska garantifonden för jordbruket (EGFJ), Europeiska regionala utvecklingsfonden (Eruf), Sammanhållningsfonden⁶⁰ och Fonden för en rättvis omställning⁶¹, samt unionens ramprogram för forskning innovation, Horisont Europa⁶², till målen för biologisk mångfald med ambitionen att anslå 7,5 % 2024 och 10 % 2026 och 2027 av de årliga utgifterna i den fleråriga budgetplanen 2021–2027⁶³ till mål för den biologiska mångfalden.

-
- 57 Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/783 av den 29 april 2021 om inrättande av ett program för miljö och klimatpolitik (Life) samt om upphävande av förordning (EU) nr 1293/2013 (EUT L 172, 17.5.2021, s. 53).
- 58 Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/1139 av den 7 juli 2021 om Europeiska havs-, fiskeri- och vattenbruksfonden och om ändring av förordning (EU) 2017/1004 (EUT L 247, 13.7.2021, s. 1).
- 59 Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2020/2220 av den 23 december 2020 om fastställande av vissa övergångsbestämmelser för stöd från Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling (Ejflu) och Europeiska garantifonden för jordbruket (EGFJ) under åren 2021 och 2022 och om ändring av förordningarna (EU) nr 1305/2013, (EU) nr 1306/2013 och (EU) nr 1307/2013 vad gäller resurser och tillämpning under åren 2021 och 2022 och förordning (EU) nr 1308/2013 vad gäller resurser och fördelningen av sådant stöd under åren 2021 och 2022 (EUT L 437, 28.12.2020, s. 1).
- 60 Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/1058 av den 24 juni 2021 om Europeiska regionala utvecklingsfonden och Sammanhållningsfonden (EUT L 231, 30.6.2021, s. 60).
- 61 Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/1056 av den 24 juni 2021 om inrättande av Fonden för en rättvis omställning (EUT L 231 30.6.2021, s. 1).
- 62 Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/695 av den 28 april 2021 om inrättande av Horisont Europa – ramprogrammet för forskning och innovation, och om fastställande av dess regler för deltagande och spridning samt om upphävande av förordningarna (EU) nr 1290/2013 och (EU) nr 1291/2013 (EUT L 170, 12.5.2021, s. 1).
- 63 Rådets förordning (EU, Euratom) 2020/2093 av den 17 december 2020 om den fleråriga budgetramen 2021–2027 (EUT L 433I, 22.12.2020, s. 11).

Faciliteten för återhämtning och resiliens⁶⁴ är ytterligare en källa till finansiering av skydd för och restaurering av biologisk mångfald och ekosystem. När det gäller Life-programmet bör särskild uppmärksamhet ges åt en lämplig användning av de strategiska naturprojekten som ett särskilt verktyg som skulle kunna stödja genomförandet av den här förordningen genom att integrera tillgängliga finansiella resurser på ett effektivt och ändamålsenligt sätt.

- (71) En rad EU-initiativ, nationella initiativ och privata initiativ finns tillgängliga för att stimulera privat finansiering, såsom InvestEU-programmet⁶⁵, som erbjuder möjligheter att mobilisera offentlig och privat finansiering för att stödja bland annat förbättring av natur och biologisk mångfald genom gröna och blå infrastrukturprojekt och koldioxidbindning som en grön affärsmodell⁶⁶.

(71a) För att säkerställa genomförandet av denna förordning är det nödvändigt med tillräckliga privata och offentliga investeringar i åtgärder för naturrestaurering. Kommissionen bör därför senast 12 månader efter ikraftträdandet och i samråd med medlemsstaterna lägga fram en rapport med en analys av eventuella brister i genomförandet av denna förordning. När så är lämpligt och utan att föregripa den fleråriga budgetramen efter 2027, bör rapporten åtföljas av förslag till lämpliga åtgärder, inbegripet finansiella åtgärder, för att hantera de identifierade bristerna.

64 Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/241 av den 12 februari 2021 om inrättande av faciliteten för återhämtning och resiliens (EUT L 57, 18.2.2021, s. 17).

65 Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/523 av den 24 mars 2021 om inrättande av InvestEU-programmet och om ändring av förordning (EU) 2015/1017 (EUT L 107, 26.3.2021, s. 30).

66 Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet och rådet, *Hållbara kretslopp för kol* (COM(2021) 800 final).

(71b) Enligt domstolens fasta rättspraxis ankommer det dessutom på medlemsstaternas domstolar att, i enlighet med principen om lojalt samarbete i artikel 4.3 i fördraget om Europeiska unionen (EU-fördraget), säkerställa domstolsskyddet av de rättigheter som enskilda har enligt unionsrätten. Vidare ska medlemsstaterna enligt artikel 19.1 i EU-fördraget fastställa de möjligheter till överklagande som behövs för att säkerställa ett effektivt domstolsskydd inom de områden som omfattas av unionsrätten. Unionen och dess medlemsstater är parter i FN:s ekonomiska kommission för Europas (Unece) konvention om tillgång till information, allmänhetens deltagande i beslutsprocesser och tillgång till rättslig prövning i miljöfrågor (Århuskonventionen). Enligt Århuskonventionen bör medlemsstaterna, i enlighet med det relevanta nationella rättssystemet, säkerställa att den berörda allmänheten har tillgång till rättslig prövning.

- (72) Medlemsstaterna bör främja ett rättvist och samhällsövergripande tillvägagångssätt för utarbetandet och genomförandet av sina nationella restaureringsplaner genom att inkludera förfaranden för allmänhetens delaktighet och genom att ta hänsyn till lokalsamhällens och berörda parter behov.
- (73) Enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/2115⁶⁷ är de strategiska GJP-planerna avsedda att bidra till uppnåendet av och överensstämja med de långsiktiga nationella mål som anges i eller som följer av de lagstiftningsakter som förtecknas i bilaga XIII till den förordningen. Den här förordningen om restaurering av natur bör beaktas när kommissionen i enlighet med artikel 159 i förordning (EU) 2021/2115 senast den 31 december 2025 ser över den förteckning som anges i bilaga XIII till den förordningen.

⁶⁷ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/2115 av den 2 december 2021 om fastställande av regler om stöd för de strategiska planer som medlemsstaterna ska upprätta inom ramen för den gemensamma jordbrukspolitiken (strategiska GJP-planer) och som finansieras av Europeiska garantifonden för jordbruket (EGFJ) och Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling (Ejflu) samt om upphävande av förordningarna (EU) nr 1305/2013 och (EU) nr 1307/2013.

- (74) I enlighet med åtagandet i det åttonde miljöhandlingsprogrammet till 2030⁶⁸ bör medlemsstaterna fasa ut miljöskadliga subventioner på nationell nivå, använda marknadsbaserade instrument och verktyg för grön budgetering på bästa sätt, inbegripet sådana som krävs för att säkerställa en socialt rättvis omställning, och stödja företag och andra berörda aktörer i utvecklingen och tillämpningen av standardiserad praxis för redovisning av naturkapital.
- (75) För att säkerställa att den här förordningen anpassas på det sätt som behövs **till tekniska och vetenskapliga framsteg, för att beakta erfarenheterna av tillämpningen av förordningen eller för att säkerställa överensstämmelse med EUNIS livsmiljötyper** bör befogenhet att anta akter i enlighet med artikel 290 i EUF-fördraget delegeras till kommissionen i fråga om ändring av bilagorna I–VII för att anpassa grupperna av livsmiljöer, **anpassa förteckningen över fågelarter som används för indexet för** [...] vanliga jordbruksfåglar samt anpassa förteckningen över indikatorer för biologisk mångfald för jordbruksekosystem, förteckningen över indikatorer för biologisk mångfald för skogsekosystem och förteckningarna över marina **livsmiljöer och** arter [...] och exemplen på restaureringsåtgärder. Det är särskilt viktigt att kommissionen genomför **konsekvensbedömningar och** lämpliga samråd under sitt förberedande arbete, inklusive på expertnivå, [...] i enlighet med principerna i det interinstitutionella avtalet av den 13 april 2016 om bättre lagstiftning⁵². För att säkerställa lika stor delaktighet i förberedelsen av delegerade akter erhåller Europaparlamentet och rådet alla handlingar samtidigt som medlemsstaternas experter, och deras experter ges systematiskt tillträde till möten i kommissionens expertgrupper som arbetar med förberedelse av delegerade akter.

68 [Hänvisning ska läggas till när det åttonde miljöhandlingsprogrammet har offentliggjorts.]

- (76) För att säkerställa enhetliga villkor för genomförandet av den här förordningen bör kommissionen tilldelas genomförandebefogenheter för att närmare fastställa metoden för att övervaka pollinatörer, närmare fastställa metoderna för att övervaka de indikatorer för jordbruksekosystem som förtecknas i bilaga IV till den här förordningen och de indikatorer för skogsekosystem som förtecknas i bilaga VI i den här förordningen, **fastställa [...]** **vägledande** ramverk för att fastställa tillfredsställande nivåer **för urbana grönområden, trädäckning i stadsområden i urbana ekosystem**, pollinatörer, indikatorer för jordbruksekosystem som förtecknas i bilaga IV till den här förordningen och indikatorer för skogsekosystem som förtecknas i bilaga VI till den här förordningen, fastställa ett enhetligt format för de nationella restaureringsplanerna, fastställa formatet, strukturen och de närmare arrangemangen för att lämna in uppgifter och information elektroniskt till kommissionen. Dessa befogenheter bör utövas i enlighet med Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 182/2011⁶⁹.
- (77) Kommissionen bör göra en utvärdering av denna förordning. I enlighet med punkt 22 i det interinstitutionella avtalet om bättre lagstiftning bör denna utvärdering baseras på kriterierna effektivitet, ändamålsenlighet, relevans, konsekvens och EU-mervärde, vilka också bör ligga till grund för konsekvensbedömningar av olika alternativ för vidare åtgärder. Vidare bör kommissionen bedöma behovet av att fastställa ytterligare restaureringsmål, baserat på gemensamma metoder för bedömning av tillståndet hos ekosystem som inte omfattas av artiklarna 4 och 5, med hänsyn till aktuell vetenskaplig evidens.
- (78) Eftersom målen för denna förordning inte i tillräcklig utsträckning kan uppnås av medlemsstaterna utan snarare, på grund av dess omfattning och verkningar, kan uppnås bättre på unionsnivå, kan unionen vidta åtgärder i enlighet med subsidiaritetsprincipen i artikel 5 i [...] EU-fördraget. I enlighet med proportionalitetsprincipen i samma artikel går denna förordning inte utöver vad som är nödvändigt för att uppnå dessa mål.

69 Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 182/2011 av den 16 februari 2011 om fastställande av allmänna regler och principer för medlemsstaternas kontroll av kommissionens utövande av sina genomförandebefogenheter (EUT L 55, 28.2.2011, s. 13).

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

KAPITEL I

ALLMÄNNA BESTÄMMELSER

Artikel 1

Innehåll

1. I denna förordning fastställs regler för att bidra till
 - a) en kontinuerlig, långsiktig och varaktig återhämtning av biologisk mångfald och resilient natur på land och till havs i hela unionens genom restaurering av ekosystem,
 - b) att uppnå unionens övergripande mål för begränsning av och anpassning till klimatförändringar **samt för markförstörsneutralitet**,
 - c) att uppfylla unionens internationella åtaganden.
2. Denna förordning skapar en ram inom vilken medlemsstaterna[...] ska genomföra effektiva och arealbaserade restaureringsåtgärder **som sammantaget** senast 2030 ska omfatta minst 20 % av unionens landareal och **20 % av unionens** havsareal och senast 2050 alla ekosystem som är i behov av restaurering.

Artikel 2

Geografiskt tillämpningsområde

Den här förordningen är tillämplig på de ekosystem som avses i artiklarna 4–10

- a) på medlemsstaternas territorier,
- aa) **i medlemsstaternas kustvatten, enligt definitionen i direktiv 2000/60/EG, samt deras havsbotten och underliggande jordlager,**
- b) i vatten, havsbotten och underliggande jordlager som ligger på havssidan av den baslinje som används för att beräkna territorialvattnets utsträckning, ut till den yttersta gränsen av det område där en medlemsstat **har eller** utövar suveräna rättigheter **eller jurisdiktion** i enlighet med FN:s havsrättskonvention från 1982.

Denna förordning är endast tillämplig på ekosystem inom det europeiska territoriet i de medlemsstater där fördragen är tillämpliga.

Artikel 3

Definitioner

I denna förordning gäller följande definitioner:

1. *ekosystem*: ett dynamiskt komplex av växt-, djur-, **svamp-** och mikroorganismssamhällen och dessas icke-levande miljö som interagerar som en funktionell enhet och som innefattar livsmiljötyper, livsmiljöer för arter och artpopulationer.
2. *livsmiljö för en art*: [...] **habitat för en art enligt definitionen i artikel 1 f i direktiv 92/43/EEG.**

3. *restaurering/återställande*: processen att aktivt eller passivt understödja återhämtningen hos ett ekosystem [...] **i syfte att förbättra dess struktur och funktioner med målet att bevara eller öka biologisk mångfald och ekosystemresiliens[...].**
restaureringen/återställandet av ekosystem ska vid tillämpningen av denna förordning åstadkommas genom en förbättring av tillståndet till gott för en livsmiljötyp, [...] **en återetablering av den** gynnsamma referensarealen för denna[...] **och en förbättring till tillräcklig kvalitet hos och kvantitet av** en livsmiljö för en art [...] **i enlighet med artiklarna 4.1, 4.2, 4.3, 5.1, 5.2 och 5.3[...]** **och ett uppnående av målen och fullgörande av skyldigheterna enligt artiklarna 6–10, inbegripet uppnående av** [...] tillfredsställande nivåer **för de indikatorer som avses i artiklarna 8.1, 9.2 och 10.2** som ett sätt att bevara eller öka biologisk mångfald och ekosystemresiliens.
4. *gott tillstånd för en livsmiljötyp*: ett tillstånd där [...] **dess** viktigaste egenskaper [...], **särskilt** dess [...] struktur[...] och funktioner **och dess typiska arter eller typiska artsammansättning,** [...] avspeglar den höga nivå av ekologisk integritet, stabilitet och resiliens som är nödvändig för att säkerställa att det bibehålls på lång sikt **och således bidrar till uppnåendet och bibehållandet av gynnsam bevarandestatus i enlighet med artikel 1 e i direktiv 92/43/EEG, om den berörda livsmiljötypen förtecknas i bilaga I till det direktivet, och i marina ekosystem bidrar till att god miljöstatus i enlighet med artikel 3.5 i direktiv 2008/56/EG uppnås eller bibehålls.**

5. *gynnsam referensareal*: den totala arealen av en livsmiljötyp i en viss biogeografisk region eller marin region på nationell nivå som anses vara det minimum som krävs för att säkerställa långsiktig livskraft hos livsmiljötypen och dess typiska arter eller typiska artsammansättning samt samtliga dess signifikanta ekologiska variationer inom dess naturliga intervall, och som består av arealen för livsmiljötypen och, om den arealen inte är tillräcklig, den areal som är nödvändig för att återetablera livsmiljötypen. Om den berörda livsmiljötypen är förtecknad i bilaga I till direktiv 92/43/EEG, bidrar sådan återetablering till att gynnsam bevarandestatus i enlighet med artikel 1 e i det direktivet uppnås, och i marina ekosystem bidrar sådan återetablering till att god miljöstatus i enlighet med artikel 3.5 i direktiv 2008/56/EG uppnås eller bibehålls.
6. *tillräcklig kvalitet hos en livsmiljö*: den kvalitet i en arts livsmiljö som tillåter att en arts ekologiska krav kan tillgodoses när som helst under dess biologiska cykel, så att den bibehåller sig på lång sikt som en livskraftig komponent i sin livsmiljö i sitt naturliga utbredningsområde, bidrar till uppnående eller bibehållande av gynnsam bevarandestatus i enlighet med artikel 1 i i direktiv 92/43/EEG för arter som förtecknas i bilaga II, IV eller V till det direktivet och säkerställer populationer av vilda fågelarter som omfattas av direktiv 2009/147/EG och dessutom i marina ekosystem bidrar till att god miljöstatus i enlighet med artikel 3.5 i direktiv 2008/56/EG uppnås eller bibehålls.

7. *tillräcklig kvantitet av en livsmiljö*: den kvantitet av en arts livsmiljö som tillåter att en arts ekologiska krav kan tillgodoses när som helst under dess biologiska cykel, så att den bibehåller sig på lång sikt som en livskraftig komponent i sin livsmiljö i sitt naturliga utbredningsområde, **bidrar till uppnående eller bibehållande av gynnsam bevarandestatus i enlighet med artikel 1 i i direktiv 92/43/EEG för arter som förtecknas i bilaga II, IV eller V till det direktivet och säkerställer populationer av vilda fågelarter som omfattas av direktiv 2009/147/EG och dessutom i marina ekosystem bidrar till att god miljöstatus i enlighet med artikel 3.5 i direktiv 2008/56/EG uppnås eller bibehålls.**
8. *pollinatör*: [...] **en vild insekt** som transporterar pollen från en växts ståndare till en växts pistiller och på så sätt möjliggör befruktning och fröproduktion.
9. *minskning av populationer av pollinatörer*: en minskning i mängden av eller den biologiska mångfalden hos pollinatörer, eller både och.
- 9a. inhemska trädarter**: en trädart som förekommer inom sitt naturliga utbredningsområde (tidigare eller nuvarande) och spridningsförmåga (dvs. inom det område den upptar naturligt eller skulle kunna uppta utan direkt eller indirekt mänsklig introduktion eller skötsel).
10. *lokal administrativ enhet* eller *LAU*: en administrativ enhet i en medlemsstat på en lägre nivå än provinsnivå, regional eller statlig nivå, som har inrättats i enlighet med artikel 4 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1059/2003⁷⁰.

70 Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1059/2003 av den 26 maj 2003 om inrättande av en gemensam nomenklatur för statistiska territoriella enheter (NUTS) (EUT L 154, 21.6.2003, s. 1).

- 10a. tätbefolkade centrum och tätbefolkade kluster: territoriella enheter som klassificeras i städer, mindre städer och förorter med hjälp av den rutnätsbaserade typindelning som har inrättats i enlighet med artikel 4b.2 i förordning (EG) nr 1059/2003.**
11. *städer*: lokala administrativa enheter där minst 50 % av invånarna bor i ett eller flera tätbefolkade centrum, mätt med den urbaniseringsgrad som har fastställts i enlighet med artikel 4b.3 a i förordning (EG) nr 1059/2003.
12. *mindre städer och förorter*: lokala administrativa enheter där mindre än 50 % av invånarna bor i ett tätbefolkat centrum, men minst 50 % av invånarna bor i ett tätbefolkat kluster, mätt med den urbaniseringsgrad som har fastställts i enlighet med artikel 4b.3 a i förordning (EG) nr 1059/2003.
- 12a. peri-urbana zoner: områden som gränsar till tätbefolkade centrum eller tätbefolkade kluster, inbegripet åtminstone alla områden inom 1 km mätt från de yttre gränserna för dessa tätbefolkade centrum eller tätbefolkade kluster, och som är belägna i samma stad eller samma mindre stad och förort som dessa tätbefolkade centrum eller tätbefolkade kluster.**
13. *urbana grönområden*: [...] **den totala arealen av träd, buskmarker, buskar, permanent örtvegetation, lavar och mossor samt dammar och vattendrag** [...] som finns i städer, mindre städer och förorter beräknat på grundval av uppgifter från Copernicus landmiljöövervakningstjänst som inrättats genom Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/696⁷¹ **och, om de är tillgängliga för den berörda medlemsstaten, andra lämpliga kompletterande uppgifter som tillhandahålls av den medlemsstaten.**

71 Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/696 av den 28 april 2021 om inrättande av unionens rymdprogram och Europeiska unionens rymdprogrambyrå och om upphävande av förordningarna (EU) nr 912/2010, (EU) nr 1285/2013, (EU) nr 377/2014 och beslut 541/2014/EU (EUT L 170, 12.5.2021, s. 69).

14. *trädtäckning i stadsområden*: den totala trädtäckta arealen i städer, mindre städer och förorter, beräknat på grundval av uppgifter om trädtäckning från Copernicus landmiljöövervakningstjänst som inrättats genom Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/696, **och, om de är tillgängliga för den berörda medlemsstaten, andra lämpliga kompletterande uppgifter som tillhandahålls av den medlemsstaten.[...]**
- 14a. fritt flödande vattendrag**: ett vattendrag eller en sträcka av vattendrag vars longitudinella, laterala och vertikala konnektivitet inte hindras av artificiella strukturer som utgör en barriär och vars naturliga funktioner till stor del är opåverkade.
- 14b. återvätning av torvmark**: processen att ändra dikad torvjord till våt mark.
15. *fokusområde för förnybar energiproduktion*: område för förnybar energiproduktion enligt definitionen i artikel 2.9a i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/2001⁷².

72 Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om ändring av direktiv (EU) 2018/2001 om främjande av användningen av energi från förnybara energikällor, direktiv 2010/31/EU om byggnaders energiprestanda och direktiv 2012/27/EU om energieffektivitet, COM(2022) 222 final.

KAPITEL II

RESTAURERINGSMÅL OCH RESTAURERINGSSKYLDIGHETER

Artikel 4

Restaurering av terrestra ekosystem, kustnära ekosystem och sötvattensekosystem

1. Medlemsstaterna ska genomföra de restaureringsåtgärder som behövs för att förbättra tillståndet till gott i arealer med de livsmiljötyper som förtecknas i bilaga I och som inte är i gott tillstånd. Sådana åtgärder ska genomföras [...]
 - a) senast 2030 för minst 30 % av den totala arealen för alla livsmiljötyper som förtecknas i bilaga I och som inte är i gott tillstånd, enligt vad som kvantifieras i den nationella restaureringsplan som avses i artikel 12,
 - b) senast 2040 för minst 60 % och senast 205 för minst 90 % av arealen för varje grupp av livsmiljötyper som förtecknas i bilaga I och som inte är i gott tillstånd, enligt vad som kvantifieras i den nationella restaureringsplan som avses i artikel 12.
2. Medlemsstaterna ska genomföra de restaureringsåtgärder som behövs för att återetablera de livsmiljötyper som förtecknas i bilaga I i arealer som inte täcks av dessa livsmiljötyper i syfte att deras gynnsamma referensareal ska uppnås. Dessa åtgärder ska genomföras i arealer som motsvarar minst 30 % av den ytterligare totala areal som krävs för att uppnå den gynnsamma referensareal för varje grupp av livsmiljötyper som förtecknas i bilaga I, enligt vad som kvantifieras i den nationella restaureringsplan som avses i artikel 12, senast 2030, minst 60 % av den arealen senast 2040, och 100 % av den arealen senast 2050.

3. Medlemsstaterna ska genomföra de restaureringsåtgärder för de terrestra livsmiljöer, kustnära livsmiljöer och sötvattenslivsmiljöer för de arter som förtecknas i bilagorna II, IV och V till direktiv 92/43/EEG och för de terrestra livsmiljöer, kustnära livsmiljöer och sötvattenslivsmiljöer för vilda fåglar som omfattas av 2009/147/EG som, **utöver restaureringsåtgärderna i enlighet med punkterna 1 och 2 i denna artikel,** är nödvändiga för att förbättra kvaliteten hos och kvantiteten av dessa livsmiljöer, inbegripet genom att återetablera dem, och för att öka konnektiviteten, tills tillräcklig kvalitet hos och kvantitet av dessa livsmiljöer har uppnåtts.
4. Fastställandet av de lämpligaste arealerna för restaureringsåtgärder enligt punkterna 1, 2 och 3 i den här artikeln ska utgå från bästa tillgängliga kunskap och aktuell vetenskaplig evidens om tillståndet hos de livsmiljötyper som förtecknas i bilaga I, mätt genom de strukturer och funktioner som är nödvändiga för att de ska bibehållas på lång sikt inklusive deras typiska arter, i enlighet med vad som avses i artikel 1 e i direktiv 92/43/EEG och den kvalitet hos och kvantitet av livsmiljöerna för de arter som avses i punkt 3 i den här artikeln, **med användning av information som rapporteras enligt artikel 17 i direktiv 92/43/EEG och artikel 12 i direktiv 2009/147/EG, och vid behov med hänsyn till de olikartade förhållandena i unionens olika regioner enligt artikel 11.9a.** [...]
- 4a. Medlemsstaterna ska senast 2030 säkerställa att tillståndet är känt för minst 90 % av arealen, fördelat över alla de livsmiljötyper som förtecknas i bilaga I. Tillståndet för alla arealer för de livsmiljötyper som förtecknas i bilaga I ska vara känt senast 2040.**
5. De restaureringsåtgärder som avses i punkterna 1 och 2 ska ta hänsyn till behovet av förbättrad konnektivitet mellan de livsmiljötyper som förtecknas i bilaga I och ta hänsyn till de ekologiska kraven för de arter som avses i punkt 3 och som förekommer i dessa livsmiljötyper.

6. Medlemsstaterna ska säkerställa att de arealer som är föremål för restaureringsåtgärder i enlighet med punkterna 1, 2 och 3 uppvisar en kontinuerlig förbättring i tillståndet hos de livsmiljötyper som förtecknas i bilaga I tills ett gott tillstånd uppnås och en kontinuerlig förbättring av kvaliteten hos livsmiljöerna för de arter som avses i punkt 3, tills tillräckligt god kvalitet har uppnåtts för dessa livsmiljöer. Medlemsstaterna ska säkerställa att arealer i vilka gott tillstånd har uppnåtts och i vilka tillräcklig kvalitet hos livsmiljöerna för arterna har uppnåtts inte försämrar **avsevärt**.
7. Medlemsstaterna ska, **senast den dag då deras nationella restaureringsplaner offentliggörs i enlighet med artikel 14.6, genomföra de åtgärder som behövs [...] för att förhindra betydande försämring av arealer där de livsmiljötyper som förtecknas i bilaga I förekommer, som är i gott tillstånd eller som krävs för att uppnå restaureringsmålen enligt punkt 1 [...]**.
8. Utanför Natura 2000-områden kan det motiveras att de skyldigheter som fastställs i punkt[...] 6 [...] inte uppnås till följd av
- a) force majeure, **inbegripet naturkatastrofer**,
 - b) oundvikliga livsmiljöförändringar som orsakas direkt av klimatförändringar, [...]
 - c) **en plan eller** ett projekt av tvingande allmänintresse, för vilket det inte finns några mindre skadliga alternativa lösningar att tillgå, vilket ska fastställas från fall till fall, **eller**[...]
 - d) **åtgärder eller brist på åtgärder från tredjeländers sida som den berörda medlemsstaten inte är ansvarig för**.

8a. Utanför Natura 2000-områden ska skyldigheten att genomföra de åtgärder som anges i punkt 7 inte tillämpas på försämring till följd av

- a) force majeure, inbegripet naturkatastrofer,**
- b) oundvikliga livsmiljöförändringar som orsakas direkt av klimatförändringar,**
- c) planer eller projekt av tvingande allmänintresse, för vilka det inte finns några mindre skadliga alternativa lösningar att tillgå, eller**
- d) åtgärder eller brist på åtgärder från tredjeländers sida som den berörda medlemsstaten inte är ansvarig för.**

9. För Natura 2000-områden kan det motiveras att de skyldigheter som fastställs i punkterna 6 och 7 inte uppnås till följd av

- a) force majeure, **inbegripet naturkatastrofer,**
- b) oundvikliga livsmiljöförändringar som orsakas direkt av klimatförändringar[...], eller
- c) en plan eller ett projekt som har godkänts i enlighet med artikel 6.4 i direktiv 92/43/EEG.

10. Medlemsstaterna ska säkerställa

- a) en ökning av livsmiljöareal i gott tillstånd för de livsmiljötyper som förtecknas i bilaga I tills minst 90 % är i gott tillstånd och tills den gynnsamma referensarealen för varje livsmiljötyp i varje biogeografisk region inom[...] [...] **den berörda medlemsstaten** har uppnåtts,
- b) en ökande trend mot tillräcklig kvalitet hos och kvantitet av terrestra livsmiljöer, kustnära livsmiljöer och sötvattenslivsmiljöer för de arter som avses i bilagorna II, IV och V till direktiv 92/43/EEG och för de arter som omfattas av direktiv 2009/147/EG.

Artikel 5

Restaurering av marina ekosystem

- 1. Medlemsstaterna ska genomföra de restaureringsåtgärder som behövs för att förbättra tillståndet till gott i arealer med de livsmiljötyper som förtecknas i bilaga II som inte är i gott tillstånd. Sådana åtgärder ska genomföras [...] [...]
- a) **senast 2030 för minst 30 % av den totala arealen för grupperna 1–6 av livsmiljötyper som förtecknas i bilaga II och som inte är i gott tillstånd, enligt vad som kvantifieras i den nationella restaureringsplan som avses i artikel 12,**
- b) **senast 2040 för minst 60 % och senast 2050 för minst 90 % av arealen för grupperna 1–6 av livsmiljötyper som förtecknas i bilaga II och som inte är i gott tillstånd, enligt vad som kvantifieras i den nationella restaureringsplan som avses i artikel 12,**

- c) för två tredjedelar av den procentsats som avses i led d senast 2040 av arealen för grupp 7 av livsmiljötyper som förtecknas i bilaga II och som inte är i gott tillstånd, enligt vad som kvantifieras i den nationella restaureringsplan som avses i artikel 12, och
- d) för en procentsats som identifieras i enlighet med artikel 11.2a senast 2050 av arealen för grupp 7 av livsmiljötyper som förtecknas i bilaga II och som inte är i gott tillstånd, enligt vad som kvantifieras i den nationella restaureringsplan som avses i artikel 12.

Den procentandel som avses i led d ska fastställas så att detta inte hindrar att god miljöstatus, som fastställs i enlighet med artikel 9.1 i direktiv 2008/56/EG, uppnås eller bibehålls.

2. Medlemsstaterna ska genomföra de restaureringsåtgärder som behövs för att återetablera de livsmiljötyper som förtecknas i bilaga II i arealer som inte täcks av dessa livsmiljötyper i syfte att deras gynnsamma referensareal ska uppnås. Dessa åtgärder ska genomföras i arealer som motsvarar minst 30 % av den ytterligare totala areal som krävs för att uppnå den gynnsamma referensarealen för varje grupp av livsmiljötyper, enligt vad som kvantifieras i den nationella restaureringsplan som avses i artikel 12, senast 2030, minst 60 % av den arealen senast 2040, och 100 % av den arealen senast 2050.
3. Medlemsstaterna ska genomföra de restaureringsåtgärder för de marina livsmiljöer för arter som förtecknas i bilaga III och i bilagorna II, IV och V till direktiv 92/43/EEG och för de marina livsmiljöer för vilda fåglar som omfattas av direktiv 2009/147/EG som, utöver de restaureringsåtgärder som genomförs i enlighet med punkterna 1 och 2 i denna artikel, är nödvändiga för att förbättra kvaliteten hos och kvantiteten av dessa livsmiljöer, inbegripet genom att återetablera dem, och för att öka konnektiviteten, tills tillräcklig kvalitet hos och kvantitet av dessa livsmiljöer har uppnåtts.

4. Fastställandet av de lämpligaste arealerna för restaureringsåtgärder enligt punkterna 1, 2 och 3 i denna artikel ska utgå från bästa tillgängliga kunskap och aktuella **tekniska och vetenskapliga** [...] **framsteg när det gäller att fastställa** [...] tillståndet hos de livsmiljötyper som förtecknas i bilaga II, [...] och den kvalitet hos och kvantitet av livsmiljöerna för de arter som avses i punkt 3 i denna artikel, **med användning av information som rapporteras enligt artikel 17 i direktiv 92/43/EEG, artikel 12 i direktiv 2009/147/EG och artikel 17[...] i direktiv 2008/56/EG.** [...]
- 4a. Medlemsstaterna ska senast 2030 säkerställa att tillståndet är känt för minst 50 % av arealen, fördelat över alla de livsmiljötyper som förtecknas i bilaga II. Tillståndet för alla arealer för de livsmiljötyper som förtecknas i bilaga II ska vara känt senast 2040.**
5. De restaureringsåtgärder som avses i punkterna 1 och 2 ska ta hänsyn till behovet av förbättrad **ekologisk samstämmighet och** konnektivitet mellan de livsmiljötyper som förtecknas i bilaga II och ta hänsyn till de ekologiska kraven för de arter som avses i punkt 3 och som förekommer i dessa livsmiljötyper.
6. Medlemsstaterna ska säkerställa att de arealer som är föremål för restaureringsåtgärder i enlighet med punkterna 1, 2 och 3 uppvisar en kontinuerlig förbättring i tillståndet hos de livsmiljötyper som förtecknas i bilaga II tills ett gott tillstånd uppnås, och en kontinuerlig förbättring i kvaliteten i livsmiljöerna för de arter som avses i punkt 3, tills tillräckligt god kvalitet har uppnåtts för dessa livsmiljöer. Medlemsstaterna ska säkerställa att arealer i vilka gott tillstånd har uppnåtts och i vilka tillräcklig kvalitet hos livsmiljöerna för arterna har uppnåtts inte försämras **avsevärt**.

7. Medlemsstaterna ska, senast den dag då deras nationella restaureringsplaner offentliggörs i enlighet med artikel 14.6, genomföra de åtgärder som behövs [...] för att förhindra betydande försämring av arealer där de livsmiljötyper som förtecknas i bilaga II förekommer, som är i gott tillstånd eller som krävs för att uppnå restaureringsmålen enligt punkt 1 [...].[...].
8. Utanför Natura 2000-områden kan det motiveras att de skyldigheter som fastställs i punkt[...] 6 [...] inte uppnås till följd av
- a) force majeure, inbegripet naturkatastrofer,
 - b) oundvikliga livsmiljöförändringar som orsakas direkt av klimatförändringar,[...]
 - c) en plan eller ett projekt av tvingande allmänintresse, för vilken eller för vilket det inte finns några mindre skadliga alternativa lösningar att tillgå, vilket ska fastställas från fall till fall, eller[...]
 - d) åtgärder eller brist på åtgärder från tredjeländers sida som den berörda medlemsstaten inte är ansvarig för.
- 8a.** Utanför Natura 2000-områden ska skyldigheten att genomföra de åtgärder som anges i punkt 7 inte tillämpas på försämring till följd av
- a) force majeure, inbegripet naturkatastrofer,
 - b) oundvikliga livsmiljöförändringar som orsakas direkt av klimatförändringar,
 - c) planer eller projekt av tvingande allmänintresse, för vilka det inte finns några mindre skadliga alternativa lösningar att tillgå, eller
 - d) åtgärder eller brist på åtgärder från tredjeländers sida som den berörda medlemsstaten inte är ansvarig för.

9. För Natura 2000-områden kan det motiveras att de skyldigheter som fastställs i punkterna 6 och 7 inte uppnås till följd av
- a) force majeure, **inbegripet naturkatastrofer**,
 - b) oundvikliga livsmiljöförändringar som orsakas direkt av klimatförändringar[...], eller
 - c) en plan eller ett projekt som har godkänts i enlighet med artikel 6.4 i direktiv 92/43/EEG.
10. Medlemsstaterna ska säkerställa
- a) en ökning av livsmiljöareal i gott tillstånd för de livsmiljötyper som förtecknas i **grupperna 1–6** i bilaga II tills minst 90 % är i gott tillstånd och tills den gynnsamma referensarealen för varje livsmiljötyp i varje biogeografisk region inom[...] **den berörda medlemsstaten** har uppnåtts,
 - aa) **en ökning av livsmiljöareal i gott tillstånd för de livsmiljötyper som förtecknas i grupp 7 i bilaga II tills minst den procentsats som avses punkt 1 d är i gott tillstånd och tills den gynnsamma referensarealen för varje livsmiljötyp i varje biogeografisk region inom den berörda medlemsstaten har uppnåtts,**
 - b) en positiv trend mot tillräcklig kvalitet hos och kvantitet av marina livsmiljöer för de arter som avses i bilaga III och i bilagorna II, IV och V till direktiv 92/43/EEG och för de arter som omfattas av direktiv 2009/147/EG.

Artikel 5a

Energi från förnybara energikällor

Vid tillämpningen av artiklarna 4.8 och 4.8a samt 5.8 och 5.8a ska planering, uppförande och drift av anläggningar för produktion av energi från förnybara energikällor, anläggningarnas anslutning till nätet och deras tillhörande nät- och lagringstillgångar antas vara av tvingande allmänintresse. Medlemsstaterna får undanta dem från kravet att det inte ska finnas några mindre skadliga alternativa lösningar enligt artiklarna 4.8 och 4.8a samt 5.8 och 5.8a, om de är belägna i ett accelerationsområde för förnybar energi eller i ett särskilt infrastrukturuområde som fastställts i en plan som har antagits i enlighet med artiklarna 15c eller 15e i direktiv (EU) 2018/2001 och har varit föremål för en strategisk miljöbedömning i enlighet med villkoren i direktiv 2001/42/EG. Medlemsstaterna får under vederbörligen motiverade och särskilda omständigheter begränsa tillämpningen av denna bestämmelse till att endast omfatta vissa delar av sina territorier och vissa typer av teknik eller projekt med vissa tekniska egenskaper, i enlighet med prioriteringarna i deras integrerade nationella energi- och klimatplaner enligt förordning (EU) 2018/1999. Medlemsstaterna ska informera kommissionen om de begränsningar som tillämpas och motivera dem.

Artikel 5b

Nationellt försvar

Vid tillämpningen av artiklarna 4.8 och 4.8a samt 5.8 och 5.8a får medlemsstaterna föreskriva att planer och projekt som enbart avser det nationella försvaret ska anses vara av tvingande allmänintresse. Vid tillämpningen av artiklarna 4.8 och 4.8a samt 5.8 och 5.8a får medlemsstaterna också undanta sådana planer och projekt från kravet att det inte ska finnas några mindre skadliga alternativa lösningar att tillgå. Vid tillämpningen av detta undantag ska den berörda medlemsstaten dock vidta åtgärder, i den mån det är rimligt och praktiskt möjligt, i syfte att mildra effekterna på livsmiljötyperna.

Artikel 6

Restaurering av urbana ekosystem

1. Medlemsstaterna ska säkerställa att det inte sker någon nettoförlust av den sammanlagda nationella arealen urbana grönområden och trädäckning i stadsområden i de urbana ekosystemarealer som fastställs i enlighet med artikel 11.2b, fram till den 31 december 2030, jämfört med [det år då denna förordning träder i kraft] [...]. Vid tillämpningen av denna skyldighet får medlemsstaterna från den sammanlagda nationella arealen undanta de urbana ekosystemarealer i städer, mindre städer och förorter där andelen urbana grönområden i tätbefolkade centrum och tätbefolkade kluster i den berörda staden eller förorten överstiger 50 % och där andelen trädäckning i stadsområden överstiger 10 %.
2. Medlemsstaterna ska [...] därefter uppnå en öka[...]nde trend för den sammanlagda nationella arealen urbana grönområden, bland annat genom integrering av urbana grönområden i byggnader och infrastruktur, i urbana ekosystemarealer som fastställs i enlighet med artikel 11.2b, mätt vart sjätte år efter den 31 december 2030, tills en tillfredsställande nivå, som identifieras i enlighet med artikel 11.3, har uppnåtts [...].

- 3.** Medlemsstaterna ska [...], i varje urban ekosystemareal som fastställs i enlighet med artikel 11.2b, uppnå [...][...] en ökande trend [...] för [...] trädäckning i stadsområden, mätt vart sjätte år efter den 31 december 2030, tills den tillfredsställande nivå som identifieras i enlighet med artikel 11.3 har uppnåtts.

[...]

[...]

Artikel 7

Restaurering av den naturliga konnektiviteten hos vattendrag och de naturliga funktionerna hos tillhörande svämplan

1. Medlemsstaterna ska inventera artificiella barriärer för [...] konnektivitet i ytvatten och, med beaktande av deras socioekonomiska funktioner, identifiera de barriärer som behöver avlägsnas för att bidra till att de restaureringsmål som anges i artikel 4 i den här förordningen uppnås och till unionens mål att restaurera minst 25 000 km vattendrag till fritt flödande vattendrag i unionen fram till 2030, utan att det påverkar tillämpningen av direktiv 2000/60/EG, särskilt artikel 4.3, 4.5 och 4.7, och förordning (EU) nr 1315/2013, särskilt artikel 15.
2. Medlemsstaterna ska avlägsna de artificiella barriärerna för [...] konnektivitet i ytvatten [...] på grundval av inventeringen enligt punkt 1 i denna artikel, i enlighet med den plan för avlägsnande som avses i artikel 12.2 e och f. När medlemsstaterna avlägsnar barriärer ska de i första hand ta bort obsoleta barriärer som inte längre behövs för produktion av förnybar energi, inlandssjöfart, vattenförsörjning, översvämningsskydd, eller annan användning.

3. Medlemsstaterna ska komplettera avlägsnandet av de barriärer som avses i punkt 2 med de åtgärder som är nödvändiga för att förbättra de naturliga funktionerna hos de tillhörande svämplanen.
4. **Medlemsstaterna ska säkerställa att den naturliga konnektivitet hos vattendrag och de naturliga funktioner hos tillhörande svämplan som har restaurerats i enlighet med punkterna 2 och 3 bibehålls.**

Artikel 8

Restaurering av populationer av pollinatörer

1. Medlemsstaterna ska vända minskningen av populationer av pollinatörer senast 2030 och därefter uppnå en ökande trend för populationer av pollinatörer, mätt vart [...] **sjätte** år efter 2030, tills tillfredsställande nivåer har uppnåtts i enlighet med artikel 11.3.
2. Kommissionen ska anta genomförandeakter för att inrätta en metod för övervakning av populationer av pollinatörer. Dessa genomförandeakter ska antas i enlighet med det granskningsförfarande som avses i artikel 21.2.
3. Den metod som avses i punkt 2 ska tillhandahålla ett standardiserat tillvägagångssätt för att samla in årliga uppgifter om abundansen och mångfalden hos arter av pollinatörer och för att bedöma trender i populationer av pollinatörer.

Artikel 9

Restaurering av jordbruksekosystem

1. Medlemsstaterna ska genomföra de restaureringsåtgärder som behövs för att förbättra den biologiska mångfalden i jordbruksekosystem, utöver de arealer som är föremål för restaureringsåtgärder i enlighet med artikel 4.1, 4.2 och 4.3.

2. Medlemsstaterna ska uppnå en ökande trend på nationell nivå för var och en av följande indikatorer i jordbruksekosystem, som specificeras närmare i bilaga IV, mätt under perioden från dagen för ikraftträdandet av den här förordningen till och med den 31 december 2030, och vart [...] **sjätte** år efter det, tills tillfredsställande nivåer, som identifieras i enlighet med artikel 11.3 har uppnåtts:
- a) index för gräsmarksfjärilar,
 - b) lager av organiskt kol i mineraljordar på åkermark,
 - c) andel jordbruksareal med landskapselement som gynnar en hög biologisk mångfald.
3. Medlemsstaterna ska genomföra restaureringsåtgärder för att säkerställa att index för vanliga jordbruksfåglar på nationell nivå baserat på de arter som anges i bilaga V, indexerat den ... *[Publikationsbyrån: infoga datumet = den första dagen i månaden efter tolv månader efter dagen för ikraftträdandet av den här förordningen]* = 100, uppnår följande nivåer:
- a) 110 senast 2030, 120 senast 2040 och 130 senast 2050 för medlemsstater som förtecknas i bilaga V med historiskt sett mer utarmade populationer av jordbruksfåglar,
 - b) 105 senast 2030, 110 senast 2040 och 115 senast 2050 för medlemsstater som förtecknas i bilaga IV med historiskt sett mindre utarmade populationer av jordbruksfåglar.
4. [För organiska jordar som används inom jordbruket och som består av dikade torvmarker ska medlemsstaterna genomföra restaureringsåtgärder. Dessa åtgärder ska genomföras för minst
- a) 30 % av dessa arealer senast 2030, varav minst en fjärdedel ska återvätas,
 - b) **40**[...] % av dessa arealer senast 2040, varav minst hälften ska återvätas,
 - c) **50**[...] % av dessa arealer senast 2050, varav minst hälften ska återvätas.

Medlemsstaterna får genomföra restaureringsåtgärder, inbegripet återvätning, i arealer med torvbrytning och räkna dessa arealer som bidrag till uppnåendet av de respektive mål som avses i punkt 1 a, b och c.

Dessutom får medlemsstaterna vidta restaureringsåtgärder för återvätning av organiska jordar som utgörs av dikade torvmarker som används på annat sätt än för jordbruksändamål och torvbrytning, och räkna dessa återvätta arealer som bidrag, upp till högst **40**[...], till uppnåendet av de mål som avses i första stycket a, b och c.

De restaureringsåtgärder som består i återvätning av torvmark, inbegripet de vattennivåer som ska uppnås, ska bidra till att minska nettoutsläppen av växthusgaser och öka den biologiska mångfalden, med beaktande av nationella och lokala förhållanden.

En medlemsstat får i vederbörligen motiverade fall fastställa att omfattningen av återvätning av torvmark som används inom jordbruket ska minskas till mindre än vad som krävs enligt leden a, b och c, om sådan återvätning sannolikt kommer att ha en betydande negativ inverkan på infrastruktur, byggnader, klimatanpassning eller andra allmänintressen och om återvätning inte kan ske på annan mark än jordbruksmark. En sådan minskning ska fastställas i enlighet med artikel 11.4b.

Artikel 10

Restaurering av skogsekosystem

1. Medlemsstaterna ska genomföra de restaureringsåtgärder som behövs för att förbättra den biologiska mångfalden i skogsekosystem, utöver de arealer som är föremål för restaureringsåtgärder enligt artikel 4.1, 4.2 och 4.3.

2. Medlemsstaterna ska uppnå en ökande trend på nationell nivå för var och en av följande indikatorer i skogsekosystem, som anges i bilaga VI, mätt under perioden från dagen för ikraftträdandet av den här förordningen till och med den 31 december 2030, och vart [...] **sjätte** år efter det, tills tillfredsställande nivåer, som har identifierats i enlighet med artikel 11.3, har uppnåtts:

a) stående död ved,

b) liggande död ved,

[...]

[...]

([...]**c**) index för vanliga skogsfåglar[...]

[...].

2a. Medlemsstaterna ska uppnå en ökande trend på nationell nivå för tre av följande indikatorer i skogsekosystem, som anges i bilaga VI och som har valts ut på grundval av deras förmåga att visa att den biologiska mångfalden i skogsekosystemen i den berörda medlemsstaten har förbättrats. Trenden ska mätas under perioden från dagen för ikraftträdandet av den här förordningen till och med den 31 december 2030, och vart sjätte år efter det, tills tillfredsställande nivåer, som har identifierats i enlighet med artikel 11.3, har uppnåtts:

a) Andel skogar med olikåldrig struktur.

b) Skoglig konnektivitet.

c) Lager av organiskt kol.

d) Andelen skogar som domineras av inhemska trädarter.

e) Trädarternas mångfald.

3. Underlåtenhet att fullgöra de skyldigheter som anges i punkterna 2 och 2a är berättigat om det orsakas av

- a) storskalig force majeure, inbegripet naturkatastrofer, särskilt oplanerade och okontrollerade skogsbränder, eller**
- b) oundvikliga livsmiljöförändringar som orsakas direkt av klimatiförändringar.**

KAPITEL III
NATIONELLA RESTAURERINGSPLANER

Artikel 11

Utarbetande av nationella restaureringsplaner

1. Medlemsstaterna ska utarbeta nationella restaureringsplaner och genomföra den förberedande övervakning och forskning som behövs för att identifiera de restaureringsåtgärder som är nödvändiga för att uppfylla de mål och skyldigheter som fastställs i artiklarna 4–10, med beaktande av aktuell vetenskaplig evidens.
2. Medlemsstaterna ska kvantifiera den areal som behöver restaureras för att uppnå de restaureringsmål som fastställs i artiklarna 4 och 5 med beaktande av tillståndet för de livsmiljötyper som avses i artiklarna 4.1, 4.2, 5.1 och 5.2 och kvaliteten hos och kvantiteten av livsmiljöerna för de arter som avses i artiklarna 4.3 och 5.3 [...]. Kvantifieringen ska bland annat grunda sig på följande information:
 - a) För varje livsmiljötyp:
 - i) Den sammanlagda livsmiljöarealen och en karta över dess nuvarande utbredning.
 - ii) Den livsmiljöareal som inte är i gott tillstånd.

- iii) Den gynnsamma referensarealen med hänsyn till **uppgifter om historisk utbredning** [...] och de förväntade förändringarna i miljöförhållandena till följd av klimatförändringar.
- iv) De arealer som är mest lämpade för återetablering av livsmiljötyper med hänsyn till pågående och förväntade förändringar i miljöförhållanden till följd av klimatförändringar.
- b) Den tillräckliga kvalitet hos och kvantitet av livsmiljöerna för de arter som krävs för att uppnå en gynnsam bevarandestatus för dem, med hänsyn till de arealer som är mest lämpade för återetablering av dessa livsmiljöer och den konnektivitet som behövs mellan livsmiljöer för att artpopulationerna ska blomstra och även till pågående och förväntade förändringar i miljöförhållanden till följd av klimatförändringarna.
- ba) I syfte att kvantifiera arealen för varje livsmiljötyp som behöver restaureras för att uppnå de restaureringsmål som anges i artiklarna 4.1 a och 5.1 a ska den livsmiljöareal som inte är i gott tillstånd enligt led a ii endast omfatta sådana arealer för vilka tillståndet är känt.**
- bb) I syfte att kvantifiera arealen för varje livsmiljötyp som behöver restaureras för att uppnå de restaureringsmål som anges i artiklarna 4.1 b och 5.1 b ska den livsmiljöareal som inte är i gott tillstånd enligt led a ii endast omfatta sådana arealer för vilka tillståndet är känt eller kommer att bli känt i enlighet med artiklarna 4.4a och 5.4a.**
- 2a. När det gäller grupp 7 av livsmiljötyper som förtecknas i bilaga II ska medlemsstaterna fastställa den procentsats som avses i artikel 5.1 d.**

2b. Medlemsstaterna ska fastställa och kartlägga de urbana ekosystemarealer som avses i artikel 6 för alla sina städer, mindre städer och förorter.

Den urbana ekosystemarealen i en stad eller i en mindre stad och förort ska omfatta

- a) hela staden eller den mindre staden och förorten, eller**
- b) delar av staden eller den mindre staden och förorten, inbegripet åtminstone dess tätbefolkade centrum, tätbefolkade kluster och, om den berörda medlemsstaten anser det vara lämpligt, peri-urbana zoner.**

Medlemsstaterna får samla de urbana ekosystemarealerna i två eller flera angränsande städer och/eller mindre städer och förorter till en gemensam ekosystemareal för dessa städer och/eller mindre städer och förorter.

3. Medlemsstaterna ska senast 2030 fastställa tillfredsställande nivåer för var och en av de indikatorer som avses i artiklarna 8.1, 9.2 och [...] 10.2, **för var och en av de valda indikatorerna i artikel 10.2a, för urbana grönområden enligt artikel 6.2 och för trädtäckning i stadsområden enligt artikel 6.3** genom en öppen och effektiv process och bedömning, baserat på aktuell vetenskaplig evidens, [...] den **vägledande** ram som avses i artikel 17.9a **och, om en sådan finns tillgänglig, den vägledande ram som avses i artikel 17.9.**
4. Medlemsstaterna ska identifiera och kartlägga de jordbruks- och skogsområden som är i behov av restaurering, särskilt de områden som till följd av intensifiering eller andra förvaltningsfaktorer behöver ökad konnektivitet och ett mer varierat landskap.

- 4a. Medlemsstaterna får, inom ett år från denna förordnings ikraftträdande, utveckla en metod för att komplettera den metod som avses i bilaga IV, i syfte att övervaka landskapselement som gynnar en hög biologisk mångfald och som inte omfattas av den gemensamma metod som avses i beskrivningen av landskapselement som gynnar en hög mångfald i den bilagan. Kommissionen ska ge vägledning om ramen för utveckling av denna metod inom en månad efter det att denna förordning har trätt i kraft.**
- 4b. I tillämpliga fall ska medlemsstaterna fastställa minskningen av omfattningen av återvätning av torvmark enligt artikel 9.4 femte stycket.**
5. Medlemsstaterna ska identifiera synergier med begränsning av klimatförändringar, anpassning till klimatförändringar, **markförstörensneutralitet** och förebyggande av katastrofer och prioritera restaureringsåtgärder enligt det. Medlemsstaterna ska också beakta
- a) sina integrerade nationella energi- och klimatplaner som avses i artikel 3 i förordning (EU) 2018/1999,
 - b) sin långsiktiga strategi som avses i artikel 15 i förordning (EU) 2018/1999,
 - c) unionens bindande mål för 2030 som anges i artikel 3 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2018/2001/EU.
6. Medlemsstaterna ska samordna utarbetandet av nationella restaureringsplaner med utseendet av fokusområden för förnybar energiproduktion. Under utarbetandet av planerna för restaurering av natur bör medlemsstaterna säkerställa synergier med redan utsedda fokusområden för förnybar energiproduktion och även säkerställa att fokusområdena för förnybar energiproduktion fungerar oförändrat, inbegripet de tillståndsförfaranden som är tillämpliga i de fokusområden för förnybar energiproduktion som avses i direktiv (EU) 2018/2001.

7. När medlemsstaterna utarbetar sina nationella restaureringsplaner ska de **särskilt** beakta följande:
- a) De bevarandeåtgärder som har inrättats för Natura 2000-områden i enlighet med direktiv 92/43/EEG.
 - b) Prioriterade åtgärdsplaner som har inrättats i enlighet med direktiv 92/43/EEG.
 - c) Åtgärder för att uppnå god **kvantitativ**, ekologisk och kemisk status hos vattenförekomster som ingår i **de åtgärdsprogram och de förvaltningsplaner för avrinningsdistrikt som har utarbetats i enlighet med direktiv 2000/60/EG och de planer för hantering av översvämningsrisker som har fastställts i enlighet med direktiv 2007/60/EG.**
 - d) **I tillämpliga fall**, marina strategier för att uppnå god miljöstatus för alla marina regioner i unionen som har utarbetats i enlighet med direktiv 2008/56/EG.
 - e) Nationella luftvårdsprogram som har utarbetats i enlighet med direktiv (EU) 2016/2284.
 - f) Nationella strategier för biologisk mångfald och handlingsplaner som har utarbetats i enlighet med artikel 6 i konventionen om biologisk mångfald.
 - g) **I tillämpliga fall**, bevarande- **och förvaltningsåtgärder** som har införts inom ramen för den gemensamma fiskeripolitiken.
 - h) Strategiska GJP-planer som har utarbetats i enlighet med förordning (EU) 2021/2115.**
8. Medlemsstaterna **får** [...] när de utarbetar de nationella restaureringsplanerna använda de olika exempel på restaureringsåtgärder som förtecknas i bilaga VII beroende på de specifika nationella och lokala förhållandena och på aktuell vetenskaplig evidens.

9. Medlemsstaterna ska, när de utarbetar de nationella restaureringsplanerna, sträva efter att optimera ekosystemens ekologiska, ekonomiska och sociala funktioner samt deras bidrag till den hållbara utvecklingen i de berörda regionerna och samhällena.

9a. Medlemsstaterna får, när de utarbetar de nationella restaureringsplanerna, ta hänsyn till de olikartade situationerna i olika regioner när det gäller sociala, ekonomiska och kulturella behov, regionala och lokala särdrag och befolkningstäthet. I förekommande fall ska den särskilda situationen i unionens yttersta randområden beaktas. 10.

Medlemsstaterna ska när så är möjligt främja synergier med andra medlemsstaters nationella restaureringsplaner, särskilt för gränsöverskridande ekosystem eller när medlemsstaterna delar en marin region eller delregion i den mening som avses i direktiv 2008/56/EG.

10a. När det är praktiskt möjligt och lämpligt får medlemsstaterna använda befintliga regionala institutionella samsamarbetsstrukturer för att utarbeta och genomföra nationella restaureringsplaner i samband med restaurering och återetablering av marina ekosystem.

10b. Om medlemsstaterna konstaterar ett problem som sannolikt kommer att hindra fullgörandet av skyldigheterna att restaurera och återetablera marina ekosystem och som kräver åtgärder för vilka de inte är behöriga ska de, var för sig eller gemensamt, i förekommande fall, vända sig till medlemsstaterna, kommissionen eller internationella organisationer, med en beskrivning av det konstaterade problemet [...] och möjliga åtgärder, så att dessa kan övervägas och eventuellt antas.

11. Medlemsstaterna ska säkerställa att utarbetandet av restaureringsplanen är öppet, inkluderande och ändamålsenligt och att allmänheten i ett tidigt skede får effektiva möjligheter att delta i utarbetandet. Samråd ska uppfylla de krav som anges i [...] direktiv 2001/42/EG.

Artikel 12

Innehåll i de nationella restaureringsplanerna

1. Den nationella restaureringsplanen ska omfatta perioden fram till 2050, med mellanliggande tidsfrister som motsvarar de mål och skyldigheter som anges i artiklarna 4–10.

- 1a. Genom undantag från punkt 1 får den nationella restaureringsplan som ska lämnas in i enlighet med artiklarna 13 och 14.6, med avseende på perioden efter juni 2032 och fram till dess att den ses över i enlighet med artikel 15.1, begränsas till en strategisk översikt över**

- a) de element som anges i punkt 2 och**
- b) det innehåll som anges i punkterna 3 och 3a.**

Den reviderade nationella restaureringsplan som följer av den översyn som ska genomföras före juli 2032 i enlighet med artikel 15.1 får, med avseende på perioden efter juni 2042 och fram till dess att den revideras före juli 2042 i enlighet med artikel 15.1, begränsas till en strategisk översikt över dessa element och detta innehåll.

2. Medlemsstaterna ska inkludera följande element i sina nationella restaureringsplaner och därvid använda det enhetliga format som har fastställts i enlighet med punkt 4 i den här artikeln:
 - a) Kvantifieringen av de arealer som ska restaureras för att uppnå de restaureringsmål som anges i artiklarna 4–10 med utgångspunkt i det förberedande arbete som har utförts i enlighet med artikel 11 och **vägledande** [...] kartor över [...] **potentiella** områden **som ska restaureras**.
 - b) En beskrivning av de restaureringsåtgärder som planeras eller har införts för att uppnå de mål och skyldigheter som anges i artiklarna 4–10 och en specifikation av vilka av dessa restaureringsåtgärder som planeras eller har införts inom det Natura 2000-nätverk som har inrättats i enlighet med direktiv 92/43/EEG.

- ba) Ett särskilt avsnitt med åtgärder för att uppfylla skyldigheterna i artiklarna 4.4a och 5.4a.**
- c) En uppgift om åtgärderna för att säkerställa att de arealer som täcks av de livsmiljötyper som förtecknas i bilagorna I och II inte försämras i de arealer där gott tillstånd har uppnåtts och att livsmiljöerna för de arter som avses i artiklarna 4.3 och 5.3 inte försämras i de arealer inom vilka den tillräckliga kvantiteten hos och kvantiteten av livsmiljöerna för arterna har uppnåtts, i enlighet med artiklarna 4.6 och 5.6.
- d) En uppgift om åtgärderna **för att bibehålla de livsmiljötyper som förtecknas i bilagorna I och II i gott tillstånd i arealer där de förekommer och för att [...] förhindra betydande försämring av andra [...] arealer som täcks av de livsmiljötyper som förtecknas i bilagorna I och II [...], i enlighet med artiklarna 4.7 och 5.7.**
- e) Inventeringen av barriärer och de barriärer som har identifierats för avlägsnande i enlighet med artikel 7.1, planen för avlägsnande av dem i enlighet med artikel 7.2 och [...] längden fritt flödande vattendrag som kommer att uppnås genom att dessa barriärer avlägsnas **uppskattningsvis från 2020 till [...] 2030 och 2050, och alla andra åtgärder för att återetablera de naturliga funktionerna hos svämplan i enlighet med artikel 7.3.**
- ea) I tillämpliga fall en motivering för återvätning av torvmark på en mindre andel än vad som anges i artikel 9.4 första stycket a–c.**
- eb) En redogörelse för de indikatorer för skogsekosystem som valts ut i enlighet med artikel 10.2a och deras lämplighet när det gäller att visa att den biologiska mångfalden i skogsekosystemen i den berörda medlemsstaten har förbättrats.**

- f) Tidsplanen för att genomföra restaureringsåtgärderna i enlighet med artiklarna 4–10.
- g) Ett särskilt avsnitt med en beskrivning av skräddarsydda åtgärder i deras yttersta randområden, i förekommande fall.
- h) Övervakning av de arealer som är föremål för restaurering i enlighet med artiklarna 4 och 5, processen för att bedöma effektiviteten i de restaureringsåtgärder som införts i enlighet med artiklarna 4–10 och för översyn av dessa åtgärder vid behov för att säkerställa att de mål och skyldigheter som fastställs i artiklarna 4–10 uppfylls.
- i) En uppgift om bestämmelserna för att säkerställa kontinuerliga, långsiktiga och varaktiga effekter av de restaureringsåtgärder som avses i artiklarna 4–10.
- j) De beräknade sidovinsterna för begränsning av klimatförändringar **och markförstökningsneutralitet** som är förknippade med restaureringsåtgärderna över tid, samt de bredare socioekonomiska vinsterna med dessa åtgärder.
- k) Ett särskilt avsnitt med en beskrivning av hur den nationella restaureringsplanen tar hänsyn till
- i) relevansen hos klimatförändringsscenarier för planeringen av typen och platsen för restaureringsåtgärder,
 - ii) restaureringsåtgärders potential för att minimera klimatförändringarnas inverkan på naturen, förebygga **eller begränsa effekterna av** naturkatastrofer och stödja anpassningen,
 - iii) synergier med nationella anpassningsstrategier eller anpassningsplaner och nationella rapporter om katastrofriskbedömningar,
 - iv) en översikt över samverkan mellan de åtgärder som ingår i den nationella restaureringsplanen och den nationella energi- och klimatplanen,

- l) de beräknade finansieringsbehoven för genomförande av restaureringsåtgärderna, vilket ska innefatta en beskrivning av stödet till de aktörer som påverkas av restaureringsåtgärder eller andra nya skyldigheter till följd av den här förordningen och om de avsedda finansieringsmetoderna, offentliga eller privata, inbegripet (med)finansiering med unionens finansieringsinstrument,
- m) en uppgift om de subventioner som negativt påverkar uppnåendet av de mål och uppfyllandet av de skyldigheter som anges i den här förordningen,
- n) en sammanfattning av processen för att utarbeta och fastställa den nationella restaureringsplanen, inbegripet information om allmänhetens delaktighet och om hur lokalsamhällens och lokala aktörers behov har beaktats,
- o) ett särskilt avsnitt med information om hur kommissionens synpunkter på utkastet till nationell restaureringsplan som avses i artikel 14.4 har beaktats i enlighet med artikel 14.5. Om den berörda medlemsstaten inte följer en synpunkt från kommissionen eller en väsentlig del av denna ska medlemsstaten tillhandahålla sin motivering.

3. De nationella restaureringsplanerna ska i förekommande fall inkludera de bevarande- **och förvaltnings**åtgärder som en medlemsstat har för avsikt att införa inom ramen för den gemensamma fiskeripolitiken, inbegripet bevarandeåtgärder i gemensamma rekommendationer som en medlemsstat har för avsikt att ta initiativ till i enlighet med det förfarande som anges i förordning (EU) nr 1380/2013 och alla relevanta uppgifter om de åtgärderna.

3a. De nationella restaureringsplanerna ska innehålla en översikt över samverkan mellan de åtgärder som ingår i den nationella restaureringsplanen och den nationella strategiska planen inom ramen för den gemensamma jordbrukspolitiken.

3b När så är lämpligt ska de nationella restaureringsplanerna innehålla en översikt över överväganden som rör de olikartade situationerna i olika regioner i enlighet med artikel 11.9a.

4. Kommissionen ska anta genomförandeakter för att inrätta ett enhetligt format för de nationella restaureringsplanerna. Dessa genomförandeakter ska antas i enlighet med det granskningsförfarande som avses i artikel 21.2. Kommissionen ska biträdas av Europeiska miljöbyrån (EEA) när det enhetliga formatet utformas. **Senast den [datum=den första dagen i månaden tre månader efter denna förordnings ikraftträdande] ska kommissionen överlämna utkastet till genomförandeakter till den kommitté som avses i artikel 21.1.**

Artikel 13

Inlämnande av utkastet till den nationella restaureringsplanen

Medlemsstaterna ska lämna in ett utkast till den nationella restaureringsplan som avses i artiklarna 11 och 12 till kommissionen senast den ... [Publikationsbyrån: infoga datumet = den första dagen i månaden efter 24 månader efter dagen för den här förordningens ikraftträdande].

Artikel 14

Bedömning av de nationella restaureringsplanerna

1. Kommissionen ska bedöma utkastet till de nationella restaureringsplanerna inom sex månader efter dagen för mottagandet. Vid utförandet av den bedömningen ska kommissionen föra ett nära samarbete med den berörda medlemsstaten.

2. När kommissionen bedömer utkastet till nationell restaureringsplan ska den utvärdera
- a) dess överensstämmelse med artikel 12₂[...]
 - b) [...]huruvida den är adekvat för att uppfylla de mål och skyldigheter som anges i artiklarna 4–10₂[...]
 - c) dess bidrag till [...] unionens övergripande mål som anges i artikel 1 och de särskilda mål och åtaganden som anges i artikel 7.1 om att restaurera minst 25 000 km vattendrag till fritt flödande vattendrag i unionen senast 2030 och målet för 2030, nämligen att minst 10 % av jordbruksarealen ska utgöras av landskapselement som gynnar en hög biologisk mångfald.
3. För att bedöma utkasten till nationella restaureringsplaner ska kommissionen biträdas av experter eller EEA.
4. Kommissionen får lämna synpunkter till medlemsstaterna inom sex månader från dagen för mottagandet av utkastet till nationell restaureringsplan.
5. Medlemsstaterna ska ta [...] hänsyn till alla synpunkter från kommissionen i sin slutliga nationella restaureringsplan.
6. Medlemsstaterna ska färdigställa, offentliggöra och till kommissionen lämna in den nationella restaureringsplanen inom sex månader från dagen för mottagandet av kommissionens synpunkter.

Artikel 15

Översyn av de nationella restaureringsplanerna

1. Medlemsstaterna ska se över och **revidera** sin nationella restaureringsplan **och inkludera kompletterande åtgärder före juli 2032 och före juli 2042.** Minst en gång vart tionde år **därefter ska medlemsstaterna se över sin nationella restaureringsplan och vid behov revidera den och inkludera kompletterande åtgärder.**[...] **Översynen ska genomföras** i enlighet med artiklarna 11 och 12 och beakta de framsteg som har gjorts i genomförandet av planerna, bästa tillgängliga vetenskapliga evidens samt tillgängliga kunskaper om förändringar eller förväntade förändringar i miljöförhållanden till följd av klimatförändringar. **Vid de översyner som ska genomföras före juli 2032 och före juli 2042 ska medlemsstaterna ta hänsyn till de kunskaper om tillståndet för de livsmiljötyper som förtecknas i bilagorna I och II som har förvärvats i enlighet med skyldigheterna i artiklarna 4.4a och 5.4a. Medlemsstaterna ska offentliggöra sin reviderade nationella återställningsplan och underrätta kommissionen om den.**
2. [...] **Om övervakningen i enlighet med artikel 17 visar** att de åtgärder som fastställs i den nationella restaureringsplanen inte kommer att vara tillräckliga för att uppfylla de mål och skyldigheter som fastställs i artiklarna 4–10 [...] ska medlemsstaten [...] **se över** den nationella restaureringsplanen **och vid behov revidera den** och inkludera kompletterande åtgärder. **Medlemsstaterna ska offentliggöra sin reviderade nationella restaureringsplan och underrätta kommissionen om den.**

3. Baserat på den information som avses i artikel 18.1 och 18.2 och den bedömning som avses i artikel 18.4 och 18.5, får kommissionen, **efter samråd med den berörda medlemsstaten,** om den anser att de framsteg som har gjorts av medlemsstaten är otillräckliga för att uppfylla de mål och skyldigheter som fastställs i artiklarna 4–10, uppmana [...] medlemsstaten att lämna in ett [...] **reviderat** utkast till nationell restaureringsplan med kompletterande åtgärder. Den **reviderade** nationella restaureringsplanen med kompletterande åtgärder ska offentliggöras och lämnas in inom sex månader från dagen för mottagandet av kommissionens begäran. **På begäran av den berörda medlemsstaten och i vederbörligen motiverade fall får kommissionen förlänga tidsfristen med ytterligare sex månader.**

Artikel 16

[...]

[...][...][...][...]

KAPITEL IV

ÖVERVAKNING OCH RAPPORTERING

Artikel 17

Övervakning

1. Medlemsstaterna ska övervaka följande:
 - a) Tillståndet och trenden för tillståndet i livsmiljötyperna och kvaliteten och trenden i kvalitet hos livsmiljöerna för de arter som avses i artiklarna 4 och 5 i de arealer som är föremål för restaureringsåtgärder på grundval av den övervakning som avses i artikel 12.2 h.
 - b) Arealen för urbana grönområden och trädäckning **inom de urbana ekosystemarealer som fastställts i enlighet med artikel 11.2 b** [...], enligt artikel 6.
 - c) De indikatorer för biologisk mångfald i jordbruksekosystem som förtecknas i bilaga IV.
 - d) De populationer av vanliga fågelarter på jordbruksmark som förtecknas i bilaga V.
 - e) De tre indikatorer för biologisk mångfald i skogsekosystem som förtecknas i [...] artikel 10.2 [...].

ea) Tre av de indikatorer för biologisk mångfald i skogsekosystem som förtecknas i artikel 10.2a och som valts ut av medlemsstaten.

- f) Abundansen och mångfalden hos arter av pollinatörer enligt den metod som har fastställts i enlighet med artikel 8.2.
 - g) Arealen för och tillståndet i de arealer som täcks av de livsmiljötyper som förtecknas i bilagorna I och II [...].
 - h) Arealen för och kvaliteten hos livsmiljön för de arter som avses i artiklarna 4.3 och 5.3 [...].
2. Övervakningen i enlighet med punkt 1 a ska inledas så snart som restaureringsåtgärderna har införts.
 3. Övervakningen i enlighet med punkt 1 b, c, d, e **och ea** ska inleda [*Publikationsbyrån: infoga dagen för den här förordningens ikraftträdande*].
 4. Övervakningen i enlighet med punkt 1 f i den här artikeln ska inledas ett år efter ikraftträdandet av den genomförandeakt som avses i artikel 8.2.

5. Övervakningen i enlighet med punkt 1 a och [...] b ska genomföras minst vart sjätte år. Övervakningen i enlighet med led [...] c [...] i den punkten, i fråga om lagret av organiskt kol i mineraljordar på åkermark och andelen jordbruksareal med landskapselement som gynnar en hög biologisk mångfald och led e i fråga om stående död ved och [...] liggande död ved och, i tillämpliga fall, andelen skogar med olikåldrig struktur, den skogliga konnektiviteten, andelen skogar som domineras av inhemska trädarter, trädarternas mångfald och lagret av organiskt kol, ska genomföras minst vart [...] sjätte år [...] eller, när så krävs för att utvärdera uppnåendet av ökande trender till 2030, med kortare intervall [...]. Övervakningen i enlighet med punkt 1 c i fråga om index för gräsmarksfjärilar, punkt 1 d och e i fråga om index över vanliga skogsfåglar, och punkt 1 f om arter av pollinatörer ska genomföras varje år. Övervakningen i enlighet med punkt 1 g och h ska genomföras minst vart sjätte år och ska samordnas med rapporteringscykeln enligt artikel 17 i direktiv 92/43/EEG och den inledande bedömningen i enlighet med artikel 17 i direktiv 56/2008/EG.
6. Medlemsstaterna ska säkerställa att de indikatorer för jordbruksekosystem som artikel 9.2 b och de indikatorer för skogsekosystem som avses i artikel 10.2 a och b och 10.2a c i den här förordningen övervakas på ett sätt som är förenligt med den övervakning som krävs enligt förordningarna (EU) 2018/841 och (EU) 2018/1999.
7. Medlemsstaterna ska offentliggöra de uppgifter som genereras av den övervakning som genomförs enligt den här artikeln i enlighet med Europaparlamentets och rådets direktiv 2007/2/EG⁷³ och i enlighet med den övervakningsfrekvens som anges i punkt 5.

73 Europaparlamentets och rådets direktiv 2007/2/EG av den 14 mars 2007 om upprättande av en infrastruktur för rumslig information i Europeiska gemenskapen (Inspire) (EUT L 108, 25.4.2007, s. 1).

8. Medlemsstaternas övervakningssystem ska drivas på grundval av elektroniska databaser och geografiska informationssystem och ska maximera tillgången till och användningen av uppgifter och tjänster från fjärranalysteknik, jordobservation (Copernicustjänster), sensorer och anordningar på plats eller uppgifter från medborgarforskning, med utnyttjande av de möjligheter som erbjuds av artificiell intelligens, avancerad dataanalys och databehandling.
9. Kommissionen får anta genomförandeakter för att
- a) närmare fastställa metoderna för att övervaka de indikatorer för jordbruksekosystem som förtecknas i bilaga IV,
 - b) närmare fastställa metoderna för att övervaka de indikatorer för skogsekosystem som förtecknas i bilaga VI,
 - c) [...] **utarbета** en **vägledande** en ram för att fastställa de tillfredsställande nivåer som avses i artikel [...] **10.2 och 10.2a**.
- 9a. Senast 2028 ska kommissionen anta genomförandeakter för att utarbета en vägledande ram för att fastställa de tillfredsställande nivåer som avses i artiklarna 6.2, 6.3, 8.1 och 9.2.**
- 9b.** [...] **Genomförandeakterna i enlighet med punkterna 9 och 9a** ska antas i enlighet med det granskningsförfarande som avses i artikel 21.2.

Artikel 18

Rapportering

1. Medlemsstaterna ska till kommissionen elektroniskt rapportera den areal som är föremål för de restaureringsåtgärder som avses i artiklarna 4–10 och de barriärer som avses i artikel 7 och som har avlägsnats [...] **minst vart tredje år. Den första rapporten ska lämnas in i juni 2028.** [...]
2. Medlemsstaterna ska elektroniskt rapportera följande uppgifter och information till kommissionen, biträdd av EEA, minst vart [...] **sjätte** år:
 - a) Framstegen med att genomföra den nationella restaureringsplanen, genomföra restaureringsåtgärderna och framstegen med att uppnå de mål och skyldigheter som fastställs i enlighet med artiklarna 4–10.
 - b) Resultat från den övervakning som genomförts i enlighet med artikel 17.
Rapporteringen av resultatet av den övervakning som genomförts i enlighet med artikel 17.1 g och h [...] **ska** lämnas in **och innehålla** [...] [...] geografiskt kodade kartor.
 - c) Platsen för och omfattningen av de arealer som är föremål för de restaureringsåtgärder som avses i artikel 4, artikel 5 och artikel 9.4, inbegripet en geografiskt kodad karta över dessa arealer.
 - d) Den uppdaterade inventering av barriärer som avses i artikel 7.1.
 - e) Information om de framsteg som har gjorts med att uppfylla finansieringsbehov i enlighet med artikel 12.2 l, inbegripet en granskning av verkliga investeringar jämfört med inledande investeringsantaganden.

De första rapporterna ska lämnas in i juni 2031 och ska omfatta perioden fram till 2030.

3. Kommissionen ska anta genomförandeakter för att fastställa format, struktur och närmare arrangemang för presentationen av den information som avses i punkterna 1 och 2 i den här artikeln. Dessa genomförandeakter ska antas i enlighet med det granskningsförfarande som avses i artikel 21.2. Kommissionen ska biträdas av EEA när den utarbetar formatet, strukturen och de närmare arrangemangen för den elektroniska rapporteringen.
4. EEA ska **vart tredje år** ge kommissionen en [...] teknisk översikt över framstegen mot att uppnå de mål och skyldigheter som fastställs i den här förordningen på grundval av de uppgifter som medlemsstaterna har gjort tillgängliga i enlighet med punkt 1 i den här artikeln och artikel 17.7.
5. EEA ska ge kommissionen en EU-omfattande teknisk rapport om framstegen mot att uppnå de mål och skyldigheter som fastställs i den här förordningen på grundval av de uppgifter som medlemsstaterna har gjort tillgängliga i enlighet med punkterna 1, 2 och 3 i denna artikel. EEA får också använda den information som lämnas i enlighet med artikel 17 i direktiv 92/43/EEG, artikel 15 i direktiv 2000/60/EG, artikel 12 i direktiv 2009/147/EG, och artikel 17 [...] i direktiv 2008/56/EG. Rapporten ska lämnas senast i juni 2032 och efterföljande rapporter ska lämnas vart [...] **sjätte** år efter det.
6. Från och med [**fyra år efter den dag då denna förordning träder i kraft**] [...] ska kommissionen vart [...] **sjätte** år överlämna en rapport om tillämpningen av denna förordning till Europaparlamentet och rådet.

6 a Senast 12 månader efter denna förordnings ikraftträdande ska kommissionen, i samråd med medlemsstaterna, till Europaparlamentet och rådet överlämna en rapport som innehåller

- a) en översikt över tillgängliga finansiella resurser på EU-nivå för genomförandet av denna förordning,**
- b) en bedömning av finansieringsbehoven för att genomföra artiklarna 4–10 och uppnå det mål som anges i artikel 1.2,**
- c) en analys för att identifiera eventuella finansieringsluckor i genomförandet av de skyldigheter som fastställs i förordningen,**
- d) när så är lämpligt och utan att föregripa den fleråriga budgetramen efter 2027, förslag till lämpliga åtgärder, inbegripet finansiella åtgärder för att hantera de identifierade behoven.**

7. Medlemsstaterna ska se till att den information som avses i punkterna 1 och 2 är adekvat och aktuell och den finns tillgänglig för allmänheten i enlighet med Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/4/EG och Europaparlamentets och rådets direktiv 2007/2/EG och Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/1024.

KAPITEL V

DELEGERADE BEFOGENHETER OCH KOMMITTÉFÖRFARANDE

Artikel 19

Ändringar av bilagorna

1. Kommissionen ges befogenhet att anta delegerade akter i enlighet med artikel 20 för att ändra bilaga I i syfte att anpassa **det sätt** [...] som livsmiljötyper **grupperas på till de tekniska och vetenskapliga framstegen och i syfte att beakta de erfarenheter som förvärvats genom tillämpningen av denna förordning.**
2. Kommissionen ges befogenhet att anta delegerade akter i enlighet med artikel 20 för att ändra bilaga II i syfte att anpassa
 - a) [...] förteckningen över livsmiljötyper **för att säkerställa samstämmighet med uppdateringarna [...] av EUNIS (European nature information system) klassificering av livsmiljöer** och
 - b) **det sätt** [...] som livsmiljötyper **grupperas på till de tekniska och vetenskapliga framstegen och i syfte att beakta de erfarenheter som förvärvats genom tillämpningen av denna förordning.**
3. Kommissionen ges befogenhet att anta delegerade akter i enlighet med artikel 20 för att ändra bilaga III i syfte att anpassa den förteckning över marina arter som avses i artikel 5 [...] **till de tekniska och vetenskapliga framstegen.**
4. Kommissionen ges befogenhet att anta delegerade akter i enlighet med artikel 20 för att ändra bilaga IV i syfte att anpassa beskrivningen, enheten och metoden för indikatorerna för jordbruksekosystem [...] **till de tekniska och vetenskapliga framstegen.**

5. Kommissionen ges befogenhet att anta delegerade akter i enlighet med artikel 20 för att ändra bilaga V i syfte att [...] **anpassa** den förteckning över arter som används för index över vanliga jordbruksfåglar i medlemsstaterna **till de tekniska och vetenskapliga framstegen.**
6. Kommissionen ges befogenhet att anta delegerade akter i enlighet med artikel 20 för att ändra bilaga VI i syfte att anpassa beskrivningen, enheten och metoden för indikatorerna för skogsekosystem [...] **till de tekniska och vetenskapliga framstegen.**
7. Kommissionen ges befogenhet att anta delegerade akter i enlighet med artikel 20 för att ändra bilaga VII i syfte att anpassa förteckningen över exempel på restaureringsåtgärder **till de tekniska och vetenskapliga framstegen och i syfte att beakta de erfarenheter som förvärvats genom tillämpningen av denna förordning.**

Artikel 20

Utövande av delegeringen

1. Befogenheten att anta delegerade akter ges till kommissionen med förbehåll för de villkor som anges i denna artikel.
2. Den befogenhet att anta delegerade akter som avses i artikel 19 ges till kommissionen för en period på fem år från och med [*Publikationsbyrån: infoga den dag då denna förordning träder i kraft*]. Kommissionen ska utarbeta en rapport om delegeringen av befogenhet senast nio månader före utgången av perioden på fem år. Delegeringen av befogenhet ska genom tyst medgivande förlängas med perioder av samma längd, såvida inte Europaparlamentet eller rådet motsätter sig en sådan förlängning senast tre månader före utgången av perioden i fråga.

3. Den delegering av befogenhet som avses i artikel 19 får när som helst återkallas av Europaparlamentet eller rådet. Ett beslut om återkallelse innebär att delegeringen av den befogenhet som anges i beslutet upphör att gälla. Beslutet får verkan dagen efter det att det offentliggörs i *Europeiska unionens officiella tidning*, eller vid ett senare i beslutet angivet datum. Det påverkar inte giltigheten av delegerade akter som redan har trätt i kraft.
4. Innan kommissionen antar en delegerad akt ska den samråda med experter som utsetts av varje medlemsstat i enlighet med principerna i det interinstitutionella avtalet av den 13 april 2016 om bättre lagstiftning⁷⁴.
5. Så snart kommissionen antar en delegerad akt ska den samtidigt delge Europaparlamentet och rådet denna.
6. En delegerad akt som antas enligt artikel 19 ska träda i kraft endast om varken Europaparlamentet eller rådet har gjort invändningar mot den delegerade akten inom en period på två månader från den dag då akten delgavs Europaparlamentet och rådet, eller om både Europaparlamentet och rådet, före utgången av den perioden, har underrättat kommissionen om att de inte kommer att invända. Denna period ska förlängas med två månader på Europaparlamentets eller rådets initiativ.

74 Interinstitutionellt avtal mellan Europaparlamentet, Europeiska unionens råd och Europeiska kommissionen om bättre lagstiftning (EUT L 123, 12.5.2016, s. 1).

Artikel 21

Kommittéförfarande

1. Kommissionen ska biträdas av en kommitté. Denna kommitté ska vara en kommitté i den mening som avses i förordning (EU) nr 182/2011.
2. När det hänvisas till denna punkt ska artikel 5 i förordning (EU) nr 182/2011 tillämpas.

KAPITEL VI

SLUTBESTÄMMELSER

Artikel 21a

Ändring av förordning (EU) 2022/869

Artikel 7.8 första stycket i förordning (EU) 2022/869 ska ersättas med följande:

”När det gäller den miljöpåverkan som tas upp i artikel 6.4 i direktiv 92/43/EEG, artikel 4.7 i direktiv 2000/60/EG och artiklarna 4.8, 4.8a, 5.8 och 5.8a i [förslaget till Europaparlamentets och rådets förordning om restaurering av natur] ska, förutsatt att alla villkor i dessa direktiv är uppfyllda, projekt i unionsförteckningen anses vara av allmänintresse ur ett energipolitiskt perspektiv och får anses ha ett tvingande allmänintresse.”.

Artikel 22

Översyn

1. Kommissionen ska utvärdera tillämpningen av den här förordningen senast den 31 december 2035.
2. Kommissionen ska lägga fram en rapport om de viktigaste resultaten av utvärderingen för Europaparlamentet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén och Regionkommittén. Om kommissionen anser att det är lämpligt ska rapporten åtföljas av ett lagstiftningsförslag om ändring av de relevanta bestämmelserna i denna förordning, med beaktande av behovet av att fastställa ytterligare restaureringsmål, baserat på gemensamma metoder för att bedöma tillståndet hos ekosystem som inte omfattas av artiklarna 4 och 5 och aktuell vetenskaplig evidens.

Artikel 23

Ikraftträdande

Denna förordning träder i kraft den tjugonde dagen efter det att den har offentliggjorts i *Europeiska unionens officiella tidning*.

Denna förordning är till alla delar bindande och direkt tillämplig i alla medlemsstater.

Utfärdad i Bryssel den

På Europaparlamentets vägnar

På rådets vägnar

Ordförande *Ordförande*

BILAGA I**LAND-, KUST- OCH SÖTVATTEN EKOSYSTEM – LIVSMILJÖTYPER OCH GRUPPER AV
LIVSMILJÖTYPER SOM AVSES I ARTIKEL 4.1 OCH 4.2**

Förteckningen omfattar alla livsmiljötyper på land, vid kuster och i sötvatten som förtecknas i bilaga I till direktiv 92/43/EEG och som avses i artikel 4.1 och 4.2, samt sex grupper av dessa livsmiljötyper, nämligen 1) våtmarker (kust och inland), 2) gräsmarker och andra betespräglade livsmiljöer, 3) vattendrag, sjöar, alluviala och strandnära livsmiljöer, 4) skogar, 5) stäpper, hedar och buskmarker samt 6) klippor och dyner.

1. GRUPP 1: Våtmarker (kust och inland)

Kod för livsmiljötyp enligt bilaga I till rådets direktiv 92/43/EEG	Namn på livsmiljötyp enligt bilaga I till rådets direktiv 92/43/EEG
Kuster och saltpåverkade livsmiljöer	
1130	Estuarier
1140	Ler- och sandbottnar som blottas vid lågvatten
1150	Kustnära laguner
1310	Ler- och sandsediment med <i>Salicornia</i> och andra annueller
1320	Spartina-mattor (<i>Spartinion maritima</i>)
1330	Atlantiska havsstrandängar (<i>Glaucopuccinellietalia maritima</i>)
1340	Salta ängar i inlandet
1410	Mediterrana salta strandängar (<i>Juncetalia maritimi</i>)
1420	Mediterrana och termoatlantiska salta buskmarker (<i>Sarcocornetea fruticosi</i>)

1530	Pannoniska saltstäpper och salta våtmarker
1650	Smala vikar i boreal Östersjökust
Fuktiga hedar och torvgräsmarker	
4010	Nordatlantiska fuktiga hedar med <i>Erica tetralix</i>
4020	Tempererade atlantiska fuktiga hedar med <i>Erica ciliaris</i> och <i>Erica tetralix</i>
6460	Torvgräsmarker på Troodos
Myrar, mossar och kärr	
7110	Aktiva högmossar
7120	Degenererade högmossar ännu med förmåga att naturligt regenerera
7130	Terrängtäckande mossar
7140	Öppna svagt välvda mossar, fattigkärr, intermediära kärr och gungflyn
7150	<i>Rhynchosporion</i> -depressioner i torv
7160	Fennoskandiska mineralrika källor och källkärr
7210	Kalkkärr med <i>Cladium mariscus</i> och <i>Caricion davallianae</i> -arter
7220	Källkärr med kalktuffbildning (<i>Cratoneurion</i>)
7230	Rikkärr
7240	Alpin pionjärvegetation med <i>Caricion bicoloris-atrofuscae</i>
7310	Aapamyrar
7320	Palsmyrar

Fuktiga skogar	
9080	Fennoskandiska lövsumpskogar
91D0	Skogbevuxen myr

2. GRUPP 2: Gräsmarker och andra betespräglade livsmiljöer

Kod för livsmiljötyp enligt bilaga I till rådets direktiv 92/43/EEG	Namn på livsmiljötyp enligt bilaga I till rådets direktiv 92/43/EEG
Kustnära livsmiljöer och dyner	
1630	Boreala strandängar vid Östersjön
21A0	Machairs
Hedar och buskmarker	
4030	Europeiska torra hedar
4040	Torra atlantiska kushedar med <i>Erica vagans</i>
4090	Endemiska mediterrana bergshedar med ärttörne
5130	<i>Juniperus communis</i> -buskmarker på hedar eller kalkgräsmarker
8240	Uppspruckna kalkstenshällmarker
Gräsmarker	
6110	Gräsmarker på kalkhällar med <i>Alyso-Sedion albi</i>
6120	Sandstäpp
6130	Galmejagräsmarker med <i>Violetalia calaminariae</i>
6140	Pyreneiska silikatgräsmarker med <i>Festuca eskia</i>
6150	Alpina och boreala silikatgräsmarker
6160	Iberiska bergsgräsmarker med <i>Festuca indigesta</i>
6170	Alpina och subalpina kalkgräsmarker
6180	Makaronesisiska mesofila gräsmarker

6190	Pannoniska gräsmarker med klippgrund (<i>Stipo-Festucetalia pallentis</i>)
6210	Delvis naturliga torra gräsmarker och buskfacies på kalksubstrat (<i>Festuco-Brometalia</i>)
6220	Stäppartade marker med gräs och annueller av typen <i>Thero-Brachypodietea</i>
6230	Artrika <i>Nardus</i> -gräsmarker på silikatsubstrat i bergsområden (och subbergsområden i Kontinentaleuropa)
6240	Subpannoniska stäppartade gräsmarker
6250	Pannoniska löss-stäppmarker
6260	Pannoniska sandstäpper
6270	Fennoskandiska artrika torra till halvtorra låglandsgräsmarker
6280	Nordiskt alvar och prekambrisk kalkhällmarker
62A0	Östliga submediterrana torra gräsmarker (<i>Scorzoneratalia villosae</i>)
62B0	Gräsmarker med serpentinvegetation i Cypern
62C0	Ponto-sarmatiska stäpper
62D0	Oro-moesiska acidofila gräsmarker
6410	<i>Molinia</i> -ängar på kalk-, torv- eller ler- och dyrika jordar (<i>Molinion caeruleae</i>)
6420	Mediterrana fuktiga gräsmarker med hög örtvegetation med <i>Molinio-Holoschoenion</i>
6510	Slätterängar i låglandet (<i>Alopecurus pratensis</i> , <i>Sanguisorba officinalis</i>)
6520	Höglänta slätterängar

Dehesas och trädklädda ängar och betesmarker	
6310	Dehesas med vintergröna <i>Quercus</i> spp.
6530	Fennoskandiska lövängar
9070	Fennoskandiska trädklädda betesmarker

3. GRUPP 3: Vattendrag, sjöar, alluviala och strandnära livsmiljöer

Kod för livsmiljötyp enligt bilaga I till rådets direktiv 92/43/EEG	Namn på livsmiljötyp enligt bilaga I till rådets direktiv 92/43/EEG
Vattendrag och sjöar	
3110	Oligotrofa mineralfattiga vatten på sandslätter (<i>Littorelletalia uniflorae</i>)
3120	Oligotrofa mineralfattiga vatten på västligt mediterrana sandslätter med <i>Isoëtes</i> spp.
3130	Oligotrofa till mesotrofa stillastående vatten med vegetation av <i>Littorelletea uniflorae</i> och/eller <i>Isoëto-Nanojuncetea</i>
3140	Kalkrika oligo-mesotrofa vatten med bentisk vegetation med <i>Chara</i> spp.
3150	Naturligt eutrofa sjöar med <i>Magnopotamion</i> - eller <i>Hydrocharition</i> -vegetation
3160	Naturligt dystrofa sjöar och småvatten
3170	Mediterrana temporära småvatten
3180	Turloughs
3190	Sjöar av gipskarst
31A0	Transsylvanska lotusbäddar i varma källor
3210	Fennoskandiska naturliga större vattendrag
3220	Alpina vattendrag med örtrik strandvegetation
3230	Alpina vattendrag och deras vedartade vegetation med <i>Myricaria germanica</i>
3240	Alpina vattendrag och deras vedartade vegetation med <i>Salix elaeagnos</i>

3250	Ständigt vattenförande mediterrana vattendrag med <i>Glaucium flavum</i>
3260	Vattendrag med vegetation av <i>Ranunculion fluitantis</i> och <i>Callitricho-Batrachion</i>
3270	Vattendrag med dyiga stränder med vegetation av <i>Chenopodion rubri</i> p.p. och <i>Bidention</i> p.p.
3280	Ständigt vattenförande mediterrana stora vattendrag med arter av <i>Paspalo-Agrostidion</i> och hängande vegetation med <i>Salix</i> och <i>Populus alba</i>
3290	Mediterrana vattendrag med periodisk vattenföring och med arter av <i>Paspalo-Agrostidion</i>
32A0	Kalktuffkaskader i karstvattendrag i Dinariska alperna
Alluviala ängar	
6430	Ängar med hög örtvegetation på fuktig mark på slätter och i berg, även alper
6440	<i>Cnidion dubii</i> -ängar i floddalar som översvämmas
6450	Nordliga, boreala alluviala ängar
6540	Submediterrana gräsmarker med <i>Molinio-Hordeion secalini</i>
Alluviala skogar/strandskogar	
9160	Subatlantiska och mellaneuropeiska ekskogar eller ek-avenbokskogar med <i>Carpinion betuli</i>
91E0	Alluviala lövskogar med <i>Alnus glutinosa</i> och <i>Fraxinus excelsior</i> (<i>Alno-Padion</i> , <i>Alnion incanae</i> , <i>Salicion albae</i>)
91F0	Blandskog med <i>Quercus robur</i> , <i>Ulmus laevis</i> och <i>Ulmus minor</i> , <i>Fraxinus excelsior</i> eller <i>Fraxinus angustifolia</i> längs större vattendrag (<i>Ulmenion minoris</i>)
92A0	Galleriskogar med <i>Salix alba</i> och <i>Populus alba</i>
92B0	Strandskogar med <i>Rhododendron ponticum</i> , <i>Salix</i> och andra längs tidvis vattenförande mediterrana vattendrag
92C0	Platanus orientalis och Liquidambar orientalis-skogar (<i>Platanion orientalis</i>)
92D0	Sydliga galleristrandskogar och tätvegetation (<i>Nerio-Tamaricetea</i> och <i>Securinegion tinctoriae</i>)
9370	Dadelpalmlund med Phoenix

4. GRUPP 4: Skogar

Kod för livsmiljötyp enligt bilaga I till rådets direktiv 92/43/EEG	Namn på livsmiljötyp enligt bilaga I till rådets direktiv 92/43/EEG
Boreala skogar	
9010	Västlig taiga
9020	Fennoskandiska hemiboreala äldre naturliga ädellövskogar (<i>Quercus</i> , <i>Tilia</i> , <i>Acer</i> , <i>Fraxinus</i> eller <i>Ulmus</i>) med rik epifytflora
9030	Naturliga primärskogar i landhöjningskust
9040	Nordiska subalpina/subarktiska skogar med <i>Betula pubescens</i> ssp. <i>czerepanovii</i>
9050	Fennoskandiska örtrika skogar med <i>Picea abies</i>
9060	Barrskogar på eller i anslutning till rullstensåsar
Tempererade skogar	
9110	<i>Luzulo-Fagetum</i> -bokskogar
9120	Atlantiska bokskogar på sur mark med <i>Ilex</i> och ibland också med <i>Taxus</i> i buskskikt (<i>Quercion roburi-petraeae</i> eller <i>Ilici-Fagenion</i>)
9130	<i>Asperulo-Fagetum</i> -bokskogar
9140	Mellaneuropeiska subalpina bokskogar med <i>Acer</i> och <i>Rumex arifolius</i>
9150	Mellaneuropeiska kalkbokskogar med <i>Cephalanthero-Fagion</i>
9170	Ek-avenbokskogar med <i>Galio-Carpinetum</i>
9180	<i>Tilio-Acerion</i> -skogar i sluttningar, rasbranter och raviner
9190	Äldre ekskogar med <i>Quercus robur</i> på sura, sandiga slättmarker
91A0	Äldre ekskogar med <i>Ilex</i> och <i>Blechnum</i> på brittiska öarna
91B0	Termofila <i>Fraxinus angustifolia</i> -skogar
91G0	Pannoniska skogar med <i>Quercus petraea</i> och <i>Carpinus betulus</i>
91H0	Pannoniska skogar med <i>Quercus pubescens</i>

91I0	Euro-sibiriska stäppskogar med <i>Quercus</i> spp.
91J0	<i>Taxus baccata</i> -skogar på brittiska öarna
91K0	Illyriska <i>Fagus sylvatica</i> -skogar (<i>Aremonio-Fagion</i>)
91L0	Illyriska ek-avenbokskogar (<i>Erythronio-carpinion</i>)
91M0	Pannoniska-balkanska skogar med turkisk ek–dvärgek
91P0	<i>Abietetum polonicum</i> -skogar
91Q0	Västkarpatiska <i>Pinus sylvestris</i> -skogar på kalkhaltig mark
91R0	Dinariska-dolomitiska skogar med skotsk tall (<i>Genisto januensis-Pinetum</i>)
91S0	Västpontiska bokskogar
91T0	Centraleuropeiska skogar med skotsk tall och lavar
91U0	Sarmatiska stäpptallskogar
91V0	Dakiska bokskogar (<i>Symphyto-Fagion</i>)
91W0	Moesiska bokskogar
91X0	Bokskogar i Dobrogea
91Y0	Dakiska ek- och avenbokskogar
91Z0	Moesiska silverlindskogar
91AA	Östliga vitekskogar
91BA	Moesiska silvergranskogar
91CA	Skogar med skotsk tall i Rodopi- och Balkanbergen

Mediterrana och makaronesiska skogar	
9210	Apenninska bokskogar med <i>Taxus</i> och <i>Ilex</i>
9220	Apenninska bokskogar med <i>Abies alba</i> och bokskogar med <i>Abies nebrodensis</i>
9230	Galiciska-portugisiska ekskogar med <i>Quercus robur</i> och <i>Quercus pyrenaica</i>
9240	Iberiska skogar med <i>Quercus faginea</i> och <i>Quercus canariensis</i>
9250	<i>Quercus trojana</i> -skogar
9260	<i>Castanea sativa</i> -skogar
9270	Grekiska bokskogar med <i>Abies borisii-regis</i>
9280	<i>Quercus frainetto</i> -skogar
9290	Cupressus-skogar (<i>Acero-Cupression</i>)
9310	Egeiska <i>Quercus brachyphylla</i> -skogar
9320	<i>Olea</i> - och <i>Ceratonia</i> -skogar
9330	<i>Quercus suber</i> -skogar
9340	<i>Quercus ilex</i> - och <i>Quercus rotundifolia</i> -skogar
9350	<i>Quercus macrolepis</i> -skogar
9360	Makaronesiska lagerskogar (<i>Laurus</i> , <i>Ocotea</i>)
9380	<i>Ilex aquifolium</i> -skogar
9390	Buskmark och låg skogsvegetation med <i>Quercus alnifolia</i>
93A0	Skogsmark med <i>Quercus infectoria</i> (<i>Anagyro foetidae-Quercetum infectoriae</i>)
Barrskogar i bergsområden	
9410	<i>Picea</i> -skogar på sura marker i bergsområden upp till alpina zonen (<i>Vaccinio-Piceetea</i>)
9420	Alpina <i>Larix decidua</i> - och/eller <i>Pinus cembra</i> -skogar
9430	<i>Pinus uncinata</i> -skogar i subalpina områden och i bergsområden
9510	Sydliga appeninska <i>Abies alba</i> -skogar
9520	<i>Abies pinsapo</i> -skogar

9530	(Sub)mediterrana tallskogar med endemisk <i>Pinus nigra</i>
9540	Mediterrana tallskogar med endemisk mesogeisk tall
9550	Endemiska tallskogar på Kanarieöarna
9560	Endemiska skogar med <i>Juniperus</i> spp.
9570	<i>Tetraclinis articulata</i> -skogar
9580	Mediterrana <i>Taxus baccata</i> -skogar
9590	<i>Cedrus brevifolia</i> -skogar (<i>Cedrosetum brevifoliae</i>)
95A0	Högt belägna oro-mediterrana tallskogar

5. GRUPP 5: Stäpper, hedar och buskmarker

Kod för livsmiljötyp enligt bilaga I till rådets direktiv 92/43/EEG	Namn på livsmiljötyp enligt bilaga I till rådets direktiv 92/43/EEG
Salt- och gipsstäpper	
1430	Salta och kväverika buskmarker (<i>Pegano-Salsolettea</i>)
1510	Mediterrana saltstäpper (<i>Limonietalia</i>)
1520	Iberiska gipsstäpper (<i>Gypsophiletalia</i>)
Tempererade hedar och buskmarker	
4050	Endemiska makaronesiska hedar
4060	Alpina och boreala hedar
4070	Buskmarker med <i>Pinus mugo</i> och <i>Rhododendron hirsutum</i> (Mugo-Rhododendretum hirsuti)
4080	Subarktiska buskmarker med <i>Salix</i> spp.
40A0	Subkontinentala peripannoniska buskmarker
40B0	<i>Potentilla fruticosa</i> -snår i Rodopibergen
40C0	Ponto-sarmatiska lövsnår

Sklerofyllbuskmarker (matorral)	
5110	Stabila xerotermofila <i>Buxus sempervirens</i> -buskmarker på kalkrika bergssluttningar (<i>Berberidion</i> p.p.)
5120	<i>Cytisus purgans</i> -buskmarker i bergsområden
5140	<i>Cistus palhinhae</i> -buskmarker på marina fuktiga hedar
5210	<u>Trädbevuxna matorral med <i>Juniperus</i> spp.</u>
5220	Trädbevuxna matorral med <i>Zyziphus</i>
5230	Trädbevuxna matorral med <i>Laurus nobilis</i>
5310	<i>Laurus nobilis</i> -snår
5320	Marker med lågvuxen <i>Euphorbia</i> nära klippor
5330	Termomediterrana buskmarker och förstäppbuskmarker
5410	Västlig mediterrän frygana (<i>Astragalo-Plantaginetum subulatae</i>) på klippor
5420	<i>Sarcopoterium spinosum</i> -frygana
5430	Endemisk frygana med <i>Euphorbio-Verbascion</i>

6. GRUPP 6: Klippor och dyner

Kod för livsmiljötyp enligt bilaga I till rådets direktiv 92/43/EEG	Namn på livsmiljötyp enligt bilaga I till rådets direktiv 92/43/EEG
Havsklippor, stränder och öar	
1210	Årlik vegetation på driftvallar
1220	Perenn vegetation på steniga stränder
1230	Vegetationsklädda havsklippor vid Atlantkust eller Östersjökust
1240	Vegetationsklädda havsklippor vid Medelhavskust med endemisk <i>Limonium</i> spp.
1250	Vegetationsklädda havsklippor med endemiska växter vid makaronesisk kust

1610	Rullstensåsöar i Östersjön med littoral och sublittoral vegetation
1620	Boreala skär och småöar i Östersjön
1640	Boreala sandstränder med perenn vegetation vid Östersjön
Kustnära sanddyner och inlandssanddyner	
2110	Embryonala vandrande sanddyner
2120	Kustnära vandrande sanddyner med <i>Ammophila arenaria</i> ("vita sanddyner")
2130	Permanent kustnära sanddyner med örtvegetation ("gråa sanddyner")
2140	Urkalkade permanenta sanddyner med <i>Empetrum nigrum</i>
2150	Atlantiska urkalkade permanenta sanddyner (<i>Calluno-Ulicetea</i>)
2160	Sanddyner med <i>Hippophaë rhamnoides</i>
2170	Sanddyner med <i>Salix repens</i> ssp. <i>argentea</i> (<i>Salicion arenariae</i>)
2180	Trädklädda sanddyner i atlantisk, kontinental och boreal region
2190	Dynvåtmarker
2210	Permanent strandsanddyner av typen <i>Crucianellion maritimae</i>
2220	Sanddyner med <i>Euphorbia terracina</i>
2230	<i>Malcolmietalia</i> sanddyngräsmarker
2240	<i>Brachypodietalia</i> sanddyngräsmarker med annueller
2250	Kustnära sanddyner med <i>Juniperus</i> spp.
2260	Sklerofyllbuskklädda sanddyner (<i>Cisto-Lavenduletalia</i>)
2270	Trädklädda sanddyner med <i>Pinus pinea</i> och/eller <i>Pinus pinaster</i>
2310	Torra hedsanddyner med <i>Calluna</i> och <i>Genista</i>
2320	Torra hedsanddyner med <i>Calluna</i> och <i>Empetrum nigrum</i>
2330	Inlandssanddyner med öppna gräsmarker med <i>Corynephorus</i> och <i>Agrostis</i>
2340	Pannoniska inlandssanddyner
91N0	Pannoniska snår på inlandssanddyner (<i>Junipero-Populetum albae</i>)

Klippor	
8110	Silikatrasbrant i bergsområden intill snögränsen (<i>Androsacetalia alpinae</i> och <i>Galeopsietalia ladani</i>)
8120	Basisk rasbrant i bergsområden och alpina områden (<i>Thlaspietea rotundifolii</i>)
8130	Västliga mediterrana och termofila rasbranter
8140	Östliga mediterrana rasbranter
8150	Mellaneuropeiska högländsraser av silikattyp
8160	Mellaneuropeiska rasbranter av kalktyp i bergsområden
8210	Chasmofytisk vegetation på kalkrika bergssluttningar
8220	Chasmofytisk vegetation på silikatrika bergssluttningar
8230	Pionjärvegetation med <i>Sedo-Scleranthion</i> eller <i>Sedo albi-Veronicion dillenii</i> på silikatbergstoppar
8310	Grottor som inte är öppna för allmänheten
8320	Lavafält och naturliga kratrar
8340	Permanent glaciärer

BILAGA II
MARINA EKOSYSTEM – LIVSMILJÖTYPER OCH GRUPPER AV LIVSMILJÖTYPER
SOM AVSES I ARTIKEL 5.1 OCH 5.2

Förteckningen omfattar de marina livsmiljötyper som avses i artikel 5.1 och 5.2 samt sju grupper av dessa livsmiljötyper, nämligen 1) sjögräsbäddar, 2) makroalgskogar, 3) skaldjursbäddar, 4) maerlbäddar, 5) bäddar av svampdjur, koraller och korallalger, 6) hydrotermala öppningar samt 7) mjuka sediment (mer än 1 000 meters djup). Relationen till de livsmiljötyper som förtecknas i bilaga I till direktiv 92/43/EEG redovisas också.

Den använda klassificeringen av marina livsmiljötyper, differentierad efter marina biogeografiska regioner, är utformad i enlighet med EUNIS (European Nature Information System), som reviderats av Europeiska miljöbyrån (EEA) 2022 för marina livsmiljötyper. Informationen om de relaterade livsmiljöer som förtecknas i bilaga I till rådets direktiv 92/43/EEG bygger på den jämförande översikt som offentliggjorts av Europeiska miljöbyrån 2021¹.

1. Grupp 1: Sjögräsbäddar

EUNIS-kod	Namn på livsmiljötyp enligt EUNIS	Relaterad kod för livsmiljötyp enligt bilaga I till rådets direktiv 92/43/EEG
Atlanten		
MA522	Sjögräsbäddar på litorala sandbottnar i Atlanten	1140, 1160
MA623	Sjögräsbäddar på litorala lerbottnar i Atlanten	1140, 1160
MB522	Sjögräsbäddar på infralitorala sandbottnar i Atlanten	1110, 1150, 1160

¹ [EUNIS marine habitat classification 2022. Europeiska miljöbyrån.](#)

Östersjön		
MA332	Hydrolitorala grova sediment i Östersjön karakteriserade av undervattensvegetation	1130, 1160, 1610, 1620
MA432	Hydrolitorala blandade sediment i Östersjön karakteriserade av undervattensvegetation	1130, 1140, 1160, 1610
MA532	Hydrolitorala sandbottnar i Östersjön karakteriserade av rotade undervattensväxter	1130, 1140, 1160, 1610
MA632	Hydrolitorala lerbottnar i Östersjön karakteriserade av rotade undervattensväxter	1130, 1140, 1160, 1650
MB332	Infralitorala grova sediment i Östersjön karakteriserade av rotade undervattensväxter	1110, 1160
MB432	Infralitorala blandade sediment i Östersjön karakteriserade av rotade undervattensväxter	1110, 1160, 1650
MB532	Infralitorala sandbottnar i Östersjön karakteriserade av rotade undervattensväxter	1110, 1130, 1150, 1160
MB632	Infralitorala lersediment i Östersjön karakteriserade av rotade undervattensväxter	1130, 1150, 1160, 1650
Svarta havet		
MB546	Sjögräsängar och rhizomatösa algängar i Svarta havet på sötvattenpåverkade infralitorala leriga sandbottnar	1110, 1130, 1160
MB547	Sjögräsängar i Svarta havet på måttligt exponerade övre infralitorala rena sandbottnar	1110, 1160
MB548	Sjögräsängar i Svarta havet på nedre infralitorala sandbottnar	1110, 1160
Medelhavet		
MB252	Biocenosis av <i>Posidonia oceanica</i>	1120
MB2521	Ekomorfer av randiga <i>Posidonia oceanica</i> -ängar	1120, 1130, 1160
MB2522	Ekomorfer av ”barriärrev”-lika <i>Posidonia oceanica</i> -ängar	1120, 1130, 1160
MB2523	Facies av döda ”mattor” av <i>Posidonia oceanica</i> utan mycket epiflora	1120, 1130, 1160
MB2524	Association med <i>Caulerpa prolifera</i> på <i>Posidonia</i> -bäddar	1120, 1130, 1160

MB5521	Association med <i>Cymodocea nodosa</i> på väl sorterade fina sandbottnar	1110, 1130, 1160
MB5534	Association med <i>Cymodocea nodosa</i> på ytliga leriga sandbottnar i skyddade vatten	1110, 1130, 1160
MB5535	Association med <i>Zostera noltei</i> på ytliga leriga sandbottnar i skyddade vatten	1110, 1130, 1160
MB5541	Association med <i>Ruppia cirrhosa</i> och/eller <i>Ruppia maritima</i> på sandbottnar	1110, 1130, 1160
MB5544	Association med <i>Zostera noltei</i> i euryhalin och eurytermal miljö på sandbottnar	1110, 1130, 1160
MB5545	Association med <i>Zostera marina</i> i euryhalin och eurytermal miljö	1110, 1130, 1160

2. Grupp 2: Makroalgskogar

EUNIS-kod	Namn på livsmiljötyp enligt EUNIS	Relaterade koder i bilaga I (habitatdirektivet)
Atlanten		
MA123	Tångsamhällen på litorala hårbottnar med full salthalt i Atlanten	1160, 1170, 1130
MA125	Brunalger (Fucales) på litorala hårbottnar med variabel salthalt i Atlanten	1170, 1130
MB121	Kelp- och tångsamhällen på infralitorala hårbottnar i Atlanten	1170, 1160
MB123	Kelp- och tångsamhällen på sedimentpåverkade eller störda infralitorala hårbottnar i Atlanten	1170, 1160
MB124	Kelpsamhällen på infralitorala hårbottnar med variabel salthalt i Atlanten	1170, 1130, 1160
MB321	Kelp- och tångsamhällen på infralitorala grova sediment i Atlanten	1160
MB521	Kelp- och tångsamhällen på infralitorala sandbottnar i Atlanten	1160
MB621	Vegetationssamhällen på infralitorala lerbottnar i Atlanten	1160

Östersjön		
MA131	Hydrolitorala hårbottenar och block i Östersjön karakteriserade av fleråriga alger	1160, 1170, 1130, 1610, 1620
MB131	Fleråriga alger på infralitorala hårbottenar och block i Östersjön	1170, 1160
MB232	Infralitorala bottenar i Östersjön karakteriserade av skalgrus	1160, 1110
MB333	Infralitorala grova sediment i Östersjön karakteriserade av fleråriga alger	1110, 1160
MB433	Infralitorala blandade sediment i Östersjön karakteriserade av fleråriga alger	1110, 1130, 1160, 1170
Svarta havet		
MB144	Mytiliddominerade exponerade övre infralitorala hårbottenar med brunalger (Fuciales) i Svarta havet	1170, 1160
MB149	Mytiliddominerade måttligt exponerade övre infralitorala hårbottenar med brunalger (Fuciales) i Svarta havet	1170, 1160
MB14A	Brunalger (Fuciales) och andra alger på väl belysta skyddade övre infralitorala hårbottenar i Svarta havet	1170, 1160
Medelhavet		
MA1548	Association med <i>Fucus virsoides</i>	1160, 1170
MB1512	Association med <i>Cystoseira tamariscifolia</i> och <i>Saccorhiza polyschides</i>	1170, 1160
MB1513	Association med <i>Cystoseira amentacea</i> (var. <i>amentacea</i> , var. <i>stricta</i> , var. <i>spicata</i>)	1170, 1160
MB151F	Association med <i>Cystoseira brachycarpa</i>	1170, 1160
MB151G	Association med <i>Cystoseira crinita</i>	1170, 1160
MB151H	Association med <i>Cystoseira crinitophylla</i>	1170, 1160
MB151J	Association med <i>Cystoseira sauvageauana</i>	1170, 1160
MB151K	Association med <i>Cystoseira spinosa</i>	1170, 1160
MB151L	Association med <i>Sargassum vulgare</i>	1170, 1160
MB151M	Association med <i>Dictyopteris polypodioides</i>	1170, 1160
MB151W	Association med <i>Cystoseira compressa</i>	1170, 1160

MB1524	Association med <i>Cystoseira barbata</i>	1170, 1160
MC1511	Association med <i>Cystoseira zosteroides</i>	1170, 1160
MC1512	Association med <i>Cystoseira usneoides</i>	1170, 1160
MC1513	Association med <i>Cystoseira dubia</i>	1170, 1160
MC1514	Association med <i>Cystoseira corniculata</i>	1170, 1160
MC1515	Association med <i>Sargassum</i> spp.	1170, 1160
MC1518	Association med <i>Laminaria ochroleuca</i>	1170, 1160
MC3517	Association med <i>Laminaria rodriguezii</i> på detritusbäddar	1160

3. Grupp 3: Skaldjursbäddar

EUNIS-kod	Namn på livsmiljötyp enligt EUNIS	Relaterade koder i bilaga I (habitatdirektivet)
Atlanten		
MA122	<i>Mytilus edulis</i> - och/eller havstulpansamhällen på vågexponerade litorala hårbottenar i Atlanten	1160, 1170
MA124	Mussel- och/eller havstulpansamhällen med tång på litorala hårbottenar i Atlanten	1160, 1170
MA227	Musselrev (Bivalvia) i den litorala zonen i Atlanten	1170, 1140
MB222	Musselrev (Bivalvia) i den infralitorala zonen i Atlanten	1170, 1130, 1160
MC223	Musselrev (Bivalvia) i den cirkalitorala zonen i Atlanten	1170
Östersjön		
MB231	Infralitorala bottnar i Östersjön karakteriserade av epibentiska musslor (Bivalvia)	1170, 1160
MC231	Cirkalitorala bottnar i Östersjön dominerade av epibentiska musslor (Bivalvia)	1170, 1160, 1110
MD231	Cirkalitorala biogena bottnar i utsjön i Östersjön karakteriserade av epibentiska musslor (Bivalvia)	1170

MD232	Cirkalitorala skalgrusbottnar i utsjön i Östersjön karakteriserade av musslor (Bivalvia)	1170
MD431	Cirkalitorala blandade botten i utsjön i Östersjön karakteriserade av makroskopiska epibentiska biotiska strukturer	
MD531	Cirkalitorala sandbotten i utsjön i Östersjön karakteriserade av makroskopiska epibentiska biotiska strukturer	
MD631	Cirkalitorala lerbotten i utsjön i Östersjön karakteriserade av epibentiska musslor (Bivalvia)	
Svarta havet		
MB141	Evertebratdominerade nedre infralitorala hårbotten i Svarta havet	1170
MB143	Mytiliddominerade exponerade övre infralitorala hårbotten med bladformiga alger (inga Fucales) i Svarta havet	1170, 1160
MB148	Mytiliddominerade måttligt exponerade övre infralitorala hårbotten med bladformiga alger (andra än Fucales) i Svarta havet	1170, 1160
MB242	Musselbankar i den infralitorala zonen i Svarta havet	1170, 1130, 1160
MB243	Ostronrev på nedre infralitorala hårbotten i Svarta havet	1170
MB642	Infralitorala terrigena lerbotten i Svarta havet	1160
MC141	Evertebratdominerade cirkalitorala hårbotten i Svarta havet	1170
MC241	Musselbankar på cirkalitorala terrigena lerbotten i Svarta havet	1170
MC645	Lägre cirkalitorala lerbotten i Svarta havet	
Medelhavet		
MA1544	Facies med <i>Mytilus galloprovincialis</i> i vatten rikt på organiskt material	1160, 1170
MB1514	Facies med <i>Mytilus galloprovincialis</i>	1170, 1160
	<u>Infralitorala ostronbankar i Medelhavet</u>	
	<u>Cirkalitorala ostronbankar i Medelhavet</u>	

4. Grupp 4: Maerlbäddar

EUNIS-kod	Namn på livsmiljötyp enligt EUNIS	Relaterade koder i bilaga I (habitatdirektivet)
Atlanten		
MB322	Maerlbäddar på infralitorala grova sediment i Atlanten	1110, 1160
MB421	Maerlbäddar på infralitorala blandade sediment i Atlanten	1110, 1160
MB622	Maerlbäddar på infralitorala lersediment i Atlanten	1110, 1160
Medelhavet		
MB3511	Association med kalkalger i grov sand och fint grus som blandas av vågor	1110, 1160
MB3521	Association med kalkalger i grov sand och fint grus under inflytande av bottenströmmar	1110, 1160
MB3522	Association med maerl (= association med <i>Lithothamnion corallioides</i> och <i>Phymatolithon calcareum</i>) på grov sand och grus i Medelhavet	1110, 1160
MC3521	Association med kalkalger på kustnära detritusbottnar	1110
MC3523	Association med maerl (<i>Lithothamnion corallioides</i> och <i>Phymatolithon calcareum</i>) på kustnära dendritiska bottnar	1110

5. Grupp 5: Bäddar av svampdjur, koraller och korallalger

EUNIS-kod	Namn på livsmiljötyp enligt EUNIS	Relaterade koder i bilaga I (habitatdirektivet)
Atlanten		
MC121	Djurdominerade fastsittande samhällen på cirkalitorala hårbottnar i Atlanten	1170
MC124	Djursamhällen på cirkalitorala hårbottnar med variabel salthalt i Atlanten	1170, 1130
MC126	Samhällen i och under cirkalitorala grottor och överhäng i Atlanten	8330, 1170
MC222	Kallvattenkorallrev i den cirkalitorala zonen i Atlanten	1170
MD121	Svampdjursamhällen på cirkalitorala hårbottnar i utsjön i Atlanten	1170

MD221	Kallvattenkorallrev i den cirkalitorala zonen i utsjön i Atlanten	1170
ME122	Svampsamhällen på övre batyala hårbotten i Atlanten	1170
ME123	Blandat samhälle av kallvattenkoraller på övre batyala hårbotten i Atlanten	1170
ME221	Övre batyala kallvattenkorallrev i Atlanten	1170
ME322	Blandat samhälle av kallvattenkoraller på övre batyala grova sediment i Atlanten	
ME324	Aggregation av svampdjur på övre batyala grova sediment i Atlanten	
ME422	Aggregation av svampdjur på övre batyala blandade sediment i Atlanten	
ME623	Aggregation av svampdjur på övre batyala lerbotten i Atlanten	
ME624	Erekt korallfält på övre batyala lerbotten i Atlanten	
MF121	Blandat samhälle av kallvattenkoraller på nedre batyala hårbotten i Atlanten	1170
MF221	Nedre batyala kallvattenkorallrev i Atlanten	1170
MF321	Blandat samhälle av kallvattenkoraller på nedre batyala grova sediment i Atlanten	
MF622	Aggregation av svampdjur på nedre batyala lerbotten i Atlanten	
MF623	Erekt korallfält på nedre batyala lerbotten i Atlanten	
Östersjön		
MB138	Infralitorala hårbotten och block i Östersjön karakteriserade av epibentiska svampdjur	1170, 1160
MB43A	Infralitorala blandade sediment i Östersjön karakteriserade av epibentiska svampdjur (Porifera)	1160, 1170
MC133	Cirkalitorala hårbotten och block i Östersjön karakteriserade av epibentiska nässeldjur	1170, 1160
MC136	Infralitorala hårbotten och block i Östersjön karakteriserade av epibentiska svampdjur	1170, 1160

MC433	Cirkalitorala blandade sediment i Östersjön karakteriserade av epibentiska nässeldjur	1160, 1170
MC436	Cirkalitorala blandade sediment i Östersjön karakteriserade av epibentiska svampdjur	1160
Svarta havet		
MD24	Cirkalitorala biogena livsmiljöer i utsjön i Svarta havet	1170
ME14	Övre batyala hårbotten i Svarta havet	1170
ME24	Övre batyala biogena livsmiljöer i Svarta havet	1170
MF14	Nedre batyala hårbotten i Svarta havet	1170
Medelhavet		
MB151E	Facies med <i>Cladocora caespitosa</i>	1170, 1160
MB151Q	Facies med <i>Astroides calycularis</i>	1170, 1160
MB151α	Facies och association av biocenoser med kalkalger (i enklav)	1170, 1160
MC1519	Facies med <i>Eunicella cavolini</i>	1170, 1160
MC151A	Facies med <i>Eunicella singularis</i>	1170, 1160
MC151B	Facies med <i>Paramuricea clavata</i>	1170, 1160
MC151E	Facies med <i>Leptogorgia sarmentosa</i>	1170, 1160
MC151F	Facies med <i>Anthipatella subpinnata</i> och sparsamt med rödalger	1170, 1160
MC151G	Facies med stora svampdjur och sparsamt med rödalger	1170, 1160
MC1522	Facies med <i>Corallium rubrum</i>	8330, 1170
MC1523	Facies med <i>Leptopsammia pruvoti</i>	8330, 1170
MC251	Kalkalgsplattformar	1170
MC6514	Facies av klibbig lera med <i>Alcyonium palmatum</i> och <i>Parastichopus regalis</i> på cirkalitoral lera	1160
MD151	Biocenoser på hårbotten på kontinentalsockelkanten i Medelhavet	1170
MD25	Cirkalitorala biogena livsmiljöer i utsjön i Medelhavet	1170

MD6512	Facies av seg lera med <i>Alcyonium palmatum</i> och <i>Parastichopus regalis</i> på nedre cirkalitoral lera	
ME1511	Övre batyala <i>Lophelia pertusa</i> -rev i Medelhavet	1170
ME1512	Övre batyala <i>Madrepora oculata</i> -rev i Medelhavet	1170
ME1513	Övre batyala <i>Madrepora oculata</i> - och <i>Lophelia pertusa</i> -rev i Medelhavet	1170
ME6514	Övre batyala facies med <i>Pheronema carpenteri</i> i Medelhavet	
MF1511	Nedre batyala <i>Lophelia pertusa</i> -rev i Medelhavet	1170
MF1512	Nedre batyala <i>Madrepora oculata</i> -rev i Medelhavet	1170
MF1513	Nedre batyala <i>Madrepora oculata</i> - och <i>Lophelia pertusa</i> -rev i Medelhavet	1170
MF6511	Nedre batyala facies av sandig lera med <i>Thenia muricata</i> i Medelhavet	
MF6513	Nedre batyala facies av kompakt lera med <i>Isidella elongata</i> i Medelhavet	

6. Grupp 6: Hydrotermala öppningar

EUNIS-kod	Namn på livsmiljötyp enligt EUNIS	Relaterade koder i bilaga I (habitatdirektivet)
Atlanten		
MB128	Hydrotermala öppningar i infralitorala hårbotten i Atlanten	1170, 1160, 1180
MB627	Hydrotermala öppningar i infralitorala lerbotten i Atlanten	1130, 1160
MC127	Hydrotermala öppningar i cirkalitorala hårbotten i Atlanten	1170, 1180
MC622	Hydrotermala öppningar i cirkalitorala lerbotten i Atlanten	1160
MD122	Hydrotermala öppningar i cirkalitorala hårbotten i utsjön i Atlanten	1170
MD622	Hydrotermala öppningar i cirkalitorala lerbotten i utsjön i Atlanten	

7. Grupp 7: Mjuka sediment (mindre än 1 000 meters djup)

EUNIS-kod	Namn på livsmiljötyp enligt EUNIS	Relaterade koder i bilaga I (habitatdirektivet)
Atlanten		
MA32	Litorala grova sediment i Atlanten	1130, 1160
MA42	Litorala blandade sediment i Atlanten	1130, 1140, 1160
MA52	Litorala sandbottnar i Atlanten	1130, 1140, 1160
MA62	Litorala lerbottnar i Atlanten	1130, 1140, 1160
MB32	Infralitorala grova sediment i Atlanten	1110, 1130, 1160
MB42	Infralitorala blandade sediment i Atlanten	1110, 1130, 1150, 1160
MB52	Infralitorala sandbottnar i Atlanten	1110, 1130, 1150, 1160
MB62	Infralitorala lerbottnar i Atlanten	1110, 1130, 1160
MC32	Cirkalitorala grova sediment i Atlanten	1110, 1160
MC42	Cirkalitorala blandade sediment i Atlanten	1110, 1160
MC52	Cirkalitorala sandbottnar i Atlanten	1110, 1160
MC62	Cirkalitorala lerbottnar i Atlanten	1160
MD32	Cirkalitorala grova sediment i utsjön i Atlanten	
MD42	Cirkalitorala blandade sediment i utsjön i Atlanten	
MD52	Cirkalitorala sandbottnar i utsjön i Atlanten	
MD62	Cirkalitorala lerbottnar i utsjön i Atlanten	
ME32	Övre batyala grova sediment i Atlanten	
ME42	Övre batyala blandade sediment i Atlanten	
ME52	Övre batyala sandbottnar i Atlanten	
ME62	Övre batyala lerbottnar i Atlanten	
MF32	Nedre batyala grova sediment i Atlanten	

MF42	Nedre batyala blandade sediment i Atlanten	
MF52	Nedre batyala sandbottnar i Atlanten	
MF62	Nedre batyala lerbottnar i Atlanten	
Östersjön		
MA33	Hydrolitorala grova sediment i Östersjön	1130, 1160, 1610, 1620
MA43	Hydrolitorala blandade sediment i Östersjön	1130, 1140, 1160, 1610
MA53	Hydrolitorala sandbottnar i Östersjön	1130, 1140, 1160, 1610
MA63	Hydrolitorala lerbottnar i Östersjön	1130, 1140, 1160, 1650
MB33	Infralitorala grova sediment i Östersjön	1110, 1150, 1160
MB43	Infralitorala blandade sediment i Östersjön	1110, 1130, 1150, 1160, 1170, 1650
MB53	Infralitorala sandbottnar i Östersjön	1110, 1130, 1150, 1160
MB63	Infralitorala lerbottnar i Östersjön	1130, 1150, 1160, 1650
MC33	Cirkalitorala grova sediment i Östersjön	1110, 1160
MC43	Cirkalitorala blandade sediment i Östersjön	1160, 1170
MC53	Cirkalitorala sandbottnar i Östersjön	1110, 1160
MC63	Cirkalitorala lerbottnar i Östersjön	1160, 1650
MD33	Cirkalitorala grova sediment i utsjön i Östersjön	
MD43	Cirkalitorala blandade sediment i utsjön i Östersjön	
MD53	Cirkalitorala sandbottnar i utsjön i Östersjön	
MD63	Cirkalitorala lerbottnar i utsjön i Östersjön	
Svarta havet		
MA34	Litorala grova sediment i Svarta havet	1160
MA44	Litorala blandade sediment i Svarta havet	1130, 1140, 1160

MA54	Litorala sandbottnar i Svarta havet	1130, 1140, 1160
MA64	Litorala lerbottnar i Svarta havet	1130, 1140, 1160
MB34	Infralitorala grova sediment i Svarta havet	1110, 1160
MB44	Infralitorala blandade sediment i Svarta havet	1110, 1170
MB54	Infralitorala sandbottnar i Svarta havet	1110, 1130, 1160
MB64	Infralitorala lerbottnar i Svarta havet	1130, 1160
MC34	Cirkalitorala grova sediment i Svarta havet	1160
MC44	Cirkalitorala blandade sediment i Svarta havet	
MC54	Cirkalitorala sandbottnar i Svarta havet	1160
MC64	Cirkalitorala lerbottnar i Svarta havet	1130, 1160
MD34	Cirkalitorala grova sediment i utsjön i Svarta havet	
MD44	Cirkalitorala blandade sediment i utsjön i Svarta havet	
MD54	Cirkalitorala sandbottnar i utsjön i Svarta havet	
MD64	Cirkalitorala lerbottnar i utsjön i Svarta havet	
Medelhavet		
MA35	Litorala grova sediment i Medelhavet	1160, 1130
MA45	Litorala blandade sediment i Medelhavet	1140: 1160
MA55	Litorala sandbottnar i Medelhavet	1130, 1140, 1160
MA65	Litorala lerbottnar i Medelhavet	1130, 1140, 1150, 1160
MB35	Infralitorala grova sediment i Medelhavet	1110, 1160
MB45	Infralitorala blandade sediment i Medelhavet	
MB55	Infralitorala sandbottnar i Medelhavet	1110, 1130, 1150, 1160
MB65	Infralitorala lerbottnar i Medelhavet	1130, 1150
MC35	Cirkalitorala grova sediment i Medelhavet	1110, 1160
MC45	Cirkalitorala blandade sediment i Medelhavet	
MC55	Cirkalitorala sandbottnar i Medelhavet	1110, 1160

MC65	Cirkalitorala lerbottnar i Medelhavet	1130, 1160
MD35	Cirkalitorala grova sediment i utsjön i Medelhavet	
MD45	Cirkalitorala blandade sediment i utsjön i Medelhavet	
MD55	Cirkalitorala sandbottnar i utsjön i Medelhavet	
MD65	Cirkalitorala lerbottnar i utsjön i Medelhavet	
ME35	Övre batyala grova sediment i Medelhavet	
ME45	Övre batyala blandade sediment i Medelhavet	
ME55	Övre batyala sandbottnar i Medelhavet	
ME65	Övre batyala lerbottnar i Medelhavet	
MF35	Nedre batyala grova sediment i Medelhavet	
MF45	Nedre batyala blandade sediment i Medelhavet	
MF55	Nedre batyala sandbottnar i Medelhavet	
MF65	Nedre batyala lerbottnar i Medelhavet	

BILAGA III

MARINA ARTER SOM AVSES I ARTIKEL 5.3

1. [...]
2. dvärgsågfisk (*Pristis clavata*)
3. småtandad sågfisk (*Pristis pectinata*)
4. allmän sågfisk (*Pristis pristis*)
5. [...]
6. brugd (*Cetorhinus maximus*) och vithaj (*Carcharodon carcharias*)
7. slätkäxa (*Etmopterus pusillus*)
8. *Manta alfredi*
9. *Manta birostris*
10. *Mobula mobular*
11. *Mobula rochebrunei*
12. *Mobula japanica*
13. *Mobula thurstoni*
14. *Mobula eregoodootenkee*
15. [...]
16. *Mobula tarapacana*
17. *Mobula kuhlii*
18. *Mobula hypostoma*
19. svartbuksrocka (*Raja (Dipturus) nidarosiensis*)
20. grårocka (*Raja alba*)
21. hajrockor (*Rhinobatidae*)
22. havsängel (*Squatina*)
23. lax (*Salmo salar*)
24. öring (*Salmo trutta*)
25. nordsjösik (*Coregonus oxyrhynchus*)

BILAGA IV

FÖRTECKNING ÖVER INDIKATORER FÖR BIOLOGISK MÅNGFALD I JORDBRUKSEKOSYSTEM SOM AVSES I ARTIKEL 9.2

Indikator	Beskrivning, enheter och metod för att fastställa och övervaka indikatorn
Index för gräsmarksfjärilar	Beskrivning: Denna indikator är sammansatt av arter som anses vara karakteristiska för europeiska gräsmarker, som förekommer i en stor del av Europa och som omfattas av merparten av övervakningssystemen för dagfjärilar. Den är baserad på det geometriska medelvärdet av trender för arter. Enhet: Index. Metod: Den metod som utvecklats och används av Butterfly Conservation Europe, Van Swaay, C.A.M, Assessing Butterflies in Europe - Butterfly Indicators 1990-2018, Technical report, Butterfly Conservation Europe, 2020.
Lager av organiskt kol i mineraljordar i åkermark	Beskrivning: Denna indikator beskriver lagret av organiskt kol i mineraljordar i åkermark på ett djup av 0–30 cm. Enhet: ton organiskt kol/ha. Metod: Enligt bilaga V till förordning (EU) 2018/1999 i enlighet med IPCC:s riktlinjer för nationella inventeringar av växthusgaser från 2006, som stöds av Land Use and Coverage Area frame Survey (LUCAS) Soil, Jones A. et al., LUCAS Soil 2022, JRC technical report, Europeiska unionens publikationsbyrå, 2021.
Andel jordbruksmark med landskapselement som gynnar en hög biologisk mångfald	Beskrivning: Landskapselement som gynnar en hög biologisk mångfald, <u>såsom buffertzoner, häckar, enskilda träd eller trädgångar, trädrader, åkerkanter, jordlotter, diken, vattendrag, mindre våtmarker, terrasser, gränsrösen, stenmurar, mindre dammar och kulturella element</u>, är element av permanent naturlig eller delvis naturlig vegetation i jordbrukslandskapet som tillhandahåller ekosystemtjänster och främjar biologisk mångfald. För att detta ska vara fallet måste landskapselementen utsättas för så få negativa yttre störningar som möjligt för att skapa säkra livsmiljöer för olika taxa, och de behöver därför uppfylla följande villkor: a) De får inte utnyttjas för produktion inom jordbruket (inklusive bete eller foderproduktion), <u>såvida inte sådant nyttjande är nödvändigt för att bevara den biologiska mångfalden.</u>

	b) De bör inte behandlas med gödselmedel eller bekämpningsmedel, <u>med undantag för låginsatsbehandling med fastgödsel.</u> Mark i träda, <u>inbegripet tillfälligt,</u> kan betraktas som landskapselement som gynnar en hög biologisk mångfald om den uppfyller kriterierna a och b ovan. Produktiva träd som ingår i <u>hållbara</u> [...]system för trädjordbruk <u>eller träd i extensiva gamla fruktodlingar på permanenta gräsmarker</u> och produktiva element i [...] häckar kan också betraktas som landskapselement som gynnar en hög biologisk mångfald, om de uppfyller kriterium b ovan, och om skörden endast sker vid tidpunkter då det inte innebär en negativ påverkan på hög biologisk mångfald. Enhet: Procent (andel av utnyttjad jordbruksareal). Metod: I enlighet med indikator I.21, bilaga I till förordning (EU) 2021/2115, baserad på <u>den senaste uppdaterade versionen av</u> LUCAS för landskapselement, Ballin M. m.fl., Redesign sampling for Land Use/Cover Area Framework Survey (LUCAS), Eurostat 2018, och för mark i träda, Farm Structure, Reference Metadata in Single Integrated Metadata Structure, webbpublikation, Eurostat, <u>och i tillämpliga fall för landskapselement som gynnar en hög biologisk mångfald och som inte omfattas av den ovanstående metoden, metod som medlemsstaterna utarbetar i enlighet med artikel 11.4a.</u> <u>Lucas-metoden uppdateras regelbundet för att öka tillförlitligheten hos de uppgifter som används i Europeiska unionen och på nationell nivå av medlemsstaterna när de genomför sina nationella restaureringsplaner.</u>

BILAGA V

INDEX FÖR VANLIGA JORDBRUKSFÅGLAR PÅ NATIONELL NIVÅ

Beskrivning

Indexet för jordbruksfåglar (Farmland Bird Index, FBI) sammanfattar populationstrender för vanliga och utbredda fåglar i jordbruksmark och är tänkt som ett mått för att bedöma den biologiska mångfalden i jordbruksekosystem i Europa. Det nationella indexet är ett sammansatt flerartsindex som mäter förändringstakten i den relativa förekomsten av jordbruksfåglar i utvalda undersökningsområden på nationell nivå. Indexet baseras på särskilt utvalda arter som är beroende av livsmiljöer i jordbrukslandskapet för födosök och/eller häckning. Nationella index för vanliga jordbruksfåglar baseras på artuppsättningar som är relevanta för respektive medlemsstat. Indexet beräknas i förhållande till ett basår för vilket indexvärdet vanligtvis är 100. Trendvärden uttrycker den totala populationsförändringen i populationsstorlek för de aktuella jordbruksfågarna under en period av år.

Metod: Brlík m.fl. (2021): *Long-term and large-scale multispecies dataset tracking population changes of common European breeding birds*, Sci Data 8, 21. <https://doi.org/10.1038/s41597-021-00804-2>

Medlemsstater med historiskt sett mer utarmade populationer av jordbruksfåglar: medlemsstater där minst hälften av de arter som ingår i det nationella indexet för vanliga jordbruksfåglar har en negativ långsiktig populationstrend. I medlemsstater där det inte finns några uppgifter om långsiktiga populationstrender för vissa arter används information om arternas europeiska status.

De berörda medlemsstaterna är

Tjeckien

Danmark

Estland

Finland

Frankrike

Tyskland

Ungern

Italien

Luxemburg

Nederländerna

Spanien

Medlemsstater med historiskt sett mindre utarmade populationer av jordbruksfåglar: medlemsstater där mindre än hälften av de arter som ingår i det nationella indexet för vanliga jordbruksfåglar har en negativ långsiktig populationstrend. I medlemsstater där det inte finns några uppgifter om långsiktiga populationstrender för vissa arter används information om arternas europeiska status.

De berörda medlemsstaterna är

Österrike

Belgien

Bulgarien

Kroatien

Cypern

Grekland

Irland

Lettland

Litauen

Malta

Polen

Portugal

Rumänien

Slovakien

Slovenien

Sverige

Förteckning över arter som ingår i indexet för vanliga jordbruksfåglar i medlemsstaterna

Österrike
<i>Acrocephalus palustris</i>
<i>Alauda arvensis</i>
<i>Anthus spinoletta</i>
<i>Anthus trivialis</i>
<i>Carduelis cannabina</i>
<i>Carduelis carduelis</i>
<i>Emberiza citrinella</i>
<i>Falco tinnunculus</i>
<i>Jynx torquilla</i>
<i>Lanius collurio</i>
<i>Lullula arborea</i>
<i>Miliaria calandra</i>
<i>Oenanthe oenanthe</i>
<i>Passer montanus</i>
<i>Perdix perdix</i>
<i>Saxicola rubetra</i>
<i>Saxicola torquatus</i>
<i>Serinus citrinella</i>
<i>Serinus serinus</i>
<i>Streptopelia turtur</i>
<i>Sturnus vulgaris</i>
<i>Sylvia communis</i>
<i>Turdus pilaris</i>
<i>Vanellus vanellus</i>

Belgien – Flandern	Belgien – Vallonien
<i>Alauda arvensis</i>	<i>Alauda arvensis</i>
<i>Anthus pratensis</i>	<i>Anthus pratensis</i>
<i>Emberiza citrinella</i>	<i>Carduelis cannabina</i>
<i>Falco tinnunculus</i>	<i>Corvus frugilegus</i>
<i>Haematopus ostralegus</i>	<i>Emberiza citrinella</i>
<i>Hippolais icterina</i>	<i>Falco tinnunculus</i>
<i>Hirundo rustica</i>	<i>Hirundo rustica</i>
<i>Limosa limosa</i>	<i>Lanius collurio</i>
<i>Linaria cannabina</i>	<i>Miliaria calandra</i>
<i>Motacilla alba</i>	<i>Motacilla flava</i>
<i>Motacilla flava</i>	<i>Passer montanus</i>
<i>Numenius arquata</i>	<i>Perdix perdix</i>
<i>Passer montanus</i>	<i>Saxicola torquatus</i>
<i>Perdix perdix</i>	<i>Streptopelia turtur</i>
<i>Phoenicurus ochruros</i>	<i>Sturnus vulgaris</i>
<i>Saxicola torquatus</i>	<i>Sylvia communis</i>
<i>Sylvia communis</i>	<i>Vanellus vanellus</i>
<i>Vanellus vanellus</i>	

Bulgarien
<i>Alauda arvensis</i>
<i>Carduelis carduelis</i>
<i>Carduelis cannabina</i>
<i>Coturnix coturnix</i>
<i>Corvus frugilegus</i>
<i>Emberiza hortulana</i>

<i>Emberiza melanocephala</i>
<i>Falco tinnunculus</i>
<i>Galerida cristata</i>
<i>Hirundo rustica</i>
<i>Lanius collurio</i>
<i>Miliaria calandra</i>
<i>Motacilla flava</i>
<i>Perdix perdix</i>
<i>Passer montanus</i>
<i>Sylvia communis</i>
<i>Streptopelia turtur</i>
<i>Sturnus vulgaris</i>
<i>Upupa epops</i>

PUBLIC

Kroatien
<i>Alauda arvensis</i>
<i>Anthus campestris</i>
<i>Anthus trivialis</i>
<i>Carduelis cannabina</i>
<i>Carduelis carduelis</i>
<i>Coturnix coturnix</i>
<i>Emberiza cirrus</i>
<i>Emberiza citrinella</i>
<i>Emberiza melanocephala</i>
<i>Falco tinnunculus</i>
<i>Galerida cristata</i>
<i>Jynx torquilla</i>

<i>Lanius collurio</i>
<i>Lanius senator</i>
<i>Lullula arborea</i>
<i>Luscinia megarhynchos</i>
<i>Miliaria calandra</i>
<i>Motacilla flava</i>
<i>Oenanthe hispanica</i>
<i>Oriolus oriolus</i>
<i>Passer montanus</i>
<i>Pica pica</i>
<i>Saxicola rubetra</i>
<i>Saxicola torquatus</i>
<i>Streptopelia turtur</i>
<i>Sylvia communis</i>
<i>Upupa epops</i>
<i>Vanellus vanellus</i>

Cyprn
<i>Alectoris chukar</i>
<i>Athene noctua</i>
<i>Carduelis carduelis</i>
<i>Cisticola juncidis</i>
<i>Clamator glandarius</i>
<i>Columba palumbus</i>
<i>Coracias garrulus</i>
<i>Corvus corone cornix</i>
<i>Coturnix coturnix</i>

PUBLIC

<i>Emberiza calandra</i>
<i>Emberiza melanocephala</i>
<i>Falco tinnunculus</i>
<i>Fringilla monticola</i>
<i>Galerida cristata</i>
<i>Hirundo rustica</i>
<i>Chloris chloris</i>
<i>Iduna pallida</i>
<i>Linaria cannabina</i>
<i>Oenanthe cypriaca</i>
<i>Parus major</i>
<i>Passer hispaniolensis</i>
<i>Pica pica</i>
<i>Streptopelia turtur</i>
<i>Sylvia conspicillata</i>
<i>Sylvia melanocephala</i>

Tjeckien
<i>Alauda arvensis</i>
<i>Anthus pratensis</i>
<i>Carduelis cannabina</i>
<i>Ciconia ciconia</i>
<i>Corvus frugilegus</i>
<i>Emberiza citrinella</i>
<i>Falco tinnunculus</i>
<i>Hirundo rustica</i>
<i>Lanius collurio</i>

PUBLIC

<i>Miliaria calandra</i>
<i>Motacilla flava</i>
<i>Passer montanus</i>
<i>Perdix perdix</i>
<i>Saxicola rubetra</i>
<i>Saxicola torquatus</i>
<i>Serinus serinus</i>
<i>Streptopelia turtur</i>
<i>Sturnus vulgaris</i>
<i>Sylvia communis</i>
<i>Vanellus vanellus</i>

PUBLIC

Danmark
<i>Alauda arvensis</i>
<i>Anthus pratensis</i>
<i>Carduelis cannabina</i>
<i>Carduelis carduelis</i>
<i>Corvus corone</i>
<i>Corvus frugilegus</i>
<i>Emberiza citrinella</i>
<i>Falco tinnunculus</i>
<i>Gallinago gallinago</i>
<i>Hirundo rustica</i>
<i>Lanius collurio</i>
<i>Miliaria calandra</i>
<i>Motacilla alba</i>
<i>Motacilla flava</i>

<i>Oenanthe oenanthe</i>
<i>Passer montanus</i>
<i>Perdix perdix</i>
<i>Saxicola rubetra</i>
<i>Sylvia communis</i>
<i>Sylvia curruca</i>
<i>Turdus pilaris</i>
<i>Vanellus vanellus</i>

Estland
<i>Alauda arvensis</i>
<i>Anthus pratensis</i>
<i>Corvus frugilegus</i>
<i>Emberiza citrinella</i>
<i>Hirundo rustica</i>
<i>Lanius collurio</i>
<i>Linaria cannabina</i>
<i>Motacilla flava</i>
<i>Passer montanus</i>
<i>Saxicola rubetra</i>
<i>Streptopelia turtur</i>
<i>Sturnus vulgaris</i>
<i>Sylvia communis</i>
<i>Vanellus vanellus</i>
[...]
[...]
[...]
[...]
[...]
[...]
[...]
[...]
[...]
[...]
[...]

[...]
[...]
[...]
[...]
[...]
[...]
[...]
[...]
[...]
[...]
[...]
[...]
[...]
[...]
[...]

Finland
<i>Alauda arvensis</i>
<i>Anthus pratensis</i>
<i>Corvus monedula</i>
<i>Crex crex</i>
<i>Delichon urbica</i>
<i>Emberiza hortulana</i>
<i>Hirundo rustica</i>
<i>Numenius arquata</i>
<i>Passer montanus</i>
<i>Saxicola rubetra</i>
<i>Sturnus vulgaris</i>

<i>Sylvia communis</i>
<i>Turdus pilaris</i>
<i>Vanellus vanellus</i>

Frankrike
<i>Alauda arvensis</i>
<i>Alectoris rufa</i>
<i>Anthus campestris</i>
<i>Anthus pratensis</i>
<i>Buteo buteo</i>
<i>Carduelis cannabina</i>
<i>Corvus frugilegus</i>
<i>Coturnix coturnix</i>
<i>Emberiza cirrus</i>
<i>Emberiza citrinella</i>
<i>Emberiza hortulana</i>
<i>Falco tinnunculus</i>
<i>Galerida cristata</i>
<i>Lanius collurio</i>
<i>Lullula arborea</i>
<i>Melanocorypha calandra</i>
<i>Motacilla flava</i>
<i>Oenanthe oenanthe</i>
<i>Perdix perdix</i>
<i>Saxicola torquatus</i>
<i>Saxicola rubetra</i>
<i>Sylvia communis</i>

<i>Upupa epops</i>
<i>Vanellus vanellus</i>

Tyskland
<i>Alauda arvensis</i>
<i>Athene noctua</i>
<i>Emberiza citrinella</i>
<i>Lanius collurio</i>
<i>Limosa limosa</i>
<i>Lullula arborea</i>
<i>Miliaria calandra</i>
<i>Milvus milvus</i>
<i>Saxicola rubetra</i>
<i>Vanellus vanellus</i>

Grekland
<i>Alauda arvensis</i>
<i>Apus apus</i>
<i>Athene noctua</i>
<i>Calandrella brachydactyla</i>
<i>Carduelis cannabina</i>
<i>Carduelis carduelis</i>
<i>Carduelis chloris</i>
<i>Ciconia ciconia</i>
<i>Corvus corone</i>
<i>Corvus monedula</i>
<i>Delichon urbicum</i>

<i>Emberiza cirrus</i>
<i>Emberiza hortulana</i>
<i>Emberiza melanocephala</i>
<i>Falco naumanni</i>
<i>Falco tinnunculus</i>
<i>Galerida cristata</i>
<i>Hirundo daurica</i>
<i>Hirundo rustica</i>
<i>Lanius collurio</i>
<i>Lanius minor</i>
<i>Lanius senator</i>
<i>Lullula arborea</i>
<i>Luscinia megarhynchos</i>
<i>Melanocorypha calandra</i>
<i>Miliaria calandra</i>
<i>Motacilla flava</i>
<i>Oenanthe hispanica</i>
<i>Oenanthe oenanthe</i>
<i>Passer domesticus</i>
<i>Passer hispaniolensis</i>
<i>Passer montanus</i>
<i>Pica pica</i>
<i>Saxicola rubetra</i>
<i>Saxicola torquatus</i>
<i>Streptopelia decaocto</i>
<i>Streptopelia turtur</i>
<i>Sturnus vulgaris</i>

PUBLIC

<i>Sylvia melanocephala</i>
<i>Upupa epops</i>

Ungern
<i>Alauda arvensis</i>
<i>Anthus campestris</i>
<i>Coturnix coturnix</i>
<i>Emberiza calandra</i>
<i>Falco tinnunculus</i>
<i>Galerida cristata</i>
<i>Lanius collurio</i>
<i>Lanius minor</i>
<i>Locustella naevia</i>
<i>Merops apiaster</i>
<i>Motacilla flava</i>
<i>Perdix perdix</i>
<i>Sturnus vulgaris</i>
<i>Sylvia communis</i>
<i>Sylvia nisoria</i>
<i>Vanellus vanellus</i>

Irland
<i>Carduelis cannabina</i>
<i>Carduelis carduelis</i>
<i>Columba oenas</i>
<i>Columba palumbus</i>
<i>Corvus cornix</i>

PUBLIC

<i>Corvus frugilegus</i>
<i>Corvus monedula</i>
<i>Emberiza citrinella</i>
<i>Falco tinnunculus</i>
<i>Fringilla coelebs</i>
<i>Hirundo rustica</i>
<i>Chloris chloris</i>
<i>Motacilla alba</i>
<i>Passer domesticus</i>
<i>Phasianus colchicus</i>
<i>Pica pica</i>
<i>Saxicola torquatus</i>
<i>Sturnus vulgaris</i>
Italien
<i>Alauda arvensis</i>
<i>Anthus campestris</i>
<i>Calandrella brachydactyla</i>
<i>Carduelis carduelis</i>
<i>Carduelis chloris</i>
<i>Corvus cornix</i>
<i>Emberiza calandra</i>
<i>Emberiza hortulana</i>
<i>Falco tinnunculus</i>
<i>Galerida cristata</i>
<i>Hirundo rustica</i>
<i>Jynx torquilla</i>
<i>Lanius collurio</i>

PUBLIC

<i>Luscinia megarhynchos</i>
<i>Melanocorypha calandra</i>
<i>Motacilla alba</i>
<i>Motacilla flava</i>
<i>Oriolus oriolus</i>
<i>Passer domesticus italiae</i>
<i>Passer hispaniolensis</i>
<i>Passer montanus</i>
<i>Pica pica</i>
<i>Saxicola torquatus</i>
<i>Serinus serinus</i>
<i>Streptopelia turtur</i>
<i>Sturnus unicolor</i>
<i>Sturnus vulgaris</i>
<i>Upupa epops</i>

Lettland
<i>Acrocephalus palustris</i>
<i>Alauda arvensis</i>
<i>Anthus pratensis</i>
<i>Carduelis carduelis</i>
<i>Carpodacus erythrinus</i>
<i>Ciconia ciconia</i>
<i>Crex crex</i>
<i>Emberiza citrinella</i>
<i>Lanius collurio</i>
<i>Locustella naevia</i>

PUBLIC

<i>Motacilla flava</i>
<i>Passer montanus</i>
<i>Saxicola rubetra</i>
<i>Sturnus vulgaris</i>
<i>Sylvia communis</i>
<i>Vanellus vanellus</i>

Litauen
<i>Alauda arvensis</i>
<i>Anthus pratensis</i>
<i>Carduelis carduelis</i>
<i>Ciconia ciconia</i>
<i>Crex crex</i>
<i>Emberiza citrinella</i>
<i>Hirundo rustica</i>
<i>Lanius collurio</i>
<i>Motacilla flava</i>
<i>Passer montanus</i>
<i>Saxicola rubetra</i>
<i>Sturnus vulgaris</i>
<i>Sylvia communis</i>
<i>Vanellus vanellus</i>

Luxemburg
<i>Alauda arvensis</i>
<i>Carduelis cannabina</i>
<i>Emberiza citrinella</i>
<i>Lanius collurio</i>
<i>Passer montanus</i>
<i>Saxicola torquatus</i>
<i>Sylvia communis</i>
Malta
<i>Calandrella brachydactyla</i>

<i>Linaria cannabina</i>
<i>Cettia cetti</i>
<i>Cisticola juncidis</i>
<i>Coturnix coturnix</i>
<i>Emberiza calandra</i>
<i>Lanius senator</i>
<i>Monticola solitarius</i>
<i>Passer hispaniolensis</i>
<i>Passer montanus</i>
<i>Serinus serinus</i>
<i>Streptopelia decaocto</i>
<i>Streptopelia turtur</i>
<i>Sturnus vulgaris</i>
<i>Sylvia conspicillata</i>
<i>Sylvia melanocephala</i>

PUBLIC

Nederländerna
<i>Alauda arvensis</i>
<i>Anthus pratensis</i>
<i>Athene noctua</i>
<i>Calidris pugnax</i>
<i>Carduelis carduelis</i>
<i>Corvus frugilegus</i>
<i>Coturnix coturnix</i>
<i>Emberiza citrinella</i>
<i>Falco tinnunculus</i>
<i>Gallinago gallinago</i>

<i>Haematopus ostralegus</i>
<i>Hippolais icterina</i>
<i>Hirundo rustica</i>
<i>Limosa limosa</i>
<i>Miliaria calandra</i>
<i>Motacilla flava</i>
<i>Numenius arquata</i>
<i>Passer montanus</i>
<i>Perdix perdix</i>
<i>Saxicola torquatus</i>
<i>Spatula clypeata</i>
<i>Streptopelia turtur</i>
<i>Sturnus vulgaris</i>
<i>Sylvia communis</i>
<i>Tringa totanus</i>
<i>Turdus viscivorus</i>
<i>Vanellus vanellus</i>

PUBLIC

Polen
<i>Alauda arvensis</i>
<i>Anthus pratensis</i>
<i>Carduelis cannabina</i>
<i>Ciconia ciconia</i>
<i>Emberiza citrinella</i>
<i>Emberiza hortulana</i>
<i>Falco tinnunculus</i>
<i>Galerida cristata</i>

<i>Hirundo rustica</i>
<i>Lanius collurio</i>
<i>Limosa limosa</i>
<i>Miliaria calandra</i>
<i>Motacilla flava</i>
<i>Passer montanus</i>
<i>Saxicola torquatus</i>
<i>Saxicola rubetra</i>
<i>Serinus serinus</i>
<i>Streptopelia turtur</i>
<i>Sturnus vulgaris</i>
<i>Sylvia communis</i>
<i>Upupa epops</i>
<i>Vanellus vanellus</i>

PUBLIC

Portugal
<i>Athene noctua</i>
<i>Bubulcus ibis</i>
<i>Carduelis carduelis</i>
<i>Chloris chloris</i>
<i>Ciconia ciconia</i>
<i>Cisticola juncidis</i>
<i>Coturnix coturnix</i>
<i>Delichon urbicum</i>
<i>Emberiza cirrus</i>
<i>Falco tinnunculus</i>
<i>Galerida cristata</i>

<i>Hirundo rustica</i>
<i>Lanius meridionalis</i>
<i>Linaria cannabina</i>
<i>Merops apiaster</i>
<i>Miliaria calandra</i>
<i>Milvus migrans</i>
<i>Passer domesticus</i>
<i>Pica pica</i>
<i>Saxicola torquatus</i>
<i>Serinus serinus</i>
<i>Sturnus unicolor</i>
<i>Upupa epops</i>

PUBLIC

Rumänien
<i>Alauda arvensis</i>
<i>Anthus campestris</i>
<i>Calandrella brachydactyla</i>
<i>Ciconia ciconia</i>
<i>Corvus frugilegus</i>
<i>Emberiza calandra</i>
<i>Emberiza citrinella</i>
<i>Emberiza hortulana</i>
<i>Emberiza melanocephala</i>
<i>Falco tinnunculus</i>
<i>Galerida cristata</i>
<i>Hirundo rustica</i>
<i>Lanius collurio</i>

<i>Lanius minor</i>
<i>Linaria cannabina</i>
<i>Melanocorypha calandra</i>
<i>Motacilla flava</i>
<i>Passer montanus</i>
<i>Perdix perdix</i>
<i>Saxicola rubetra</i>
<i>Saxicola torquatus</i>
<i>Streptopelia turtur</i>
<i>Sturnus vulgaris</i>
<i>Sylvia communis</i>
<i>Upupa epops</i>
<i>Vanellus vanellus</i>

Slovakien
<i>Alauda arvensis</i>
<i>Carduelis cannabina</i>
<i>Carduelis carduelis</i>
<i>Emberiza calandra</i>
<i>Emberiza citrinella</i>
<i>Falco tinnunculus</i>
<i>Hirundo rustica</i>
<i>Chloris chloris</i>
<i>Lanius collurio</i>
<i>Locustella naevia</i>
<i>Motacilla flava</i>
<i>Passer montanus</i>
<i>Saxicola rubetra</i>
<i>Saxicola torquatus</i>
<i>Serinus serinus</i>
<i>Streptopelia turtur</i>
<i>Sturnus vulgaris</i>
<i>Sylvia communis</i>
<i>Sylvia nisoria</i>
<i>Vanellus vanellus</i>

Slovenien
<i>Acrocephalus palustris</i>
<i>Alauda arvensis</i>
<i>Anthus trivialis</i>
<i>Carduelis cannabina</i>
<i>Carduelis carduelis</i>
<i>Columba oenas</i>
<i>Columba palumbus</i>
<i>Emberiza calandra</i>
<i>Emberiza cirrus</i>
<i>Emberiza citrinella</i>
<i>Falco tinnunculus</i>
<i>Galerida cristata</i>
<i>Hirundo rustica</i>
<i>Jynx torquilla</i>
<i>Lanius collurio</i>
<i>Lullula arborea</i>
<i>Luscinia megarhynchos</i>
<i>Motacilla flava</i>
<i>Passer montanus</i>
<i>Phoenicurus phoenicurus</i>
<i>Picus viridis</i>
<i>Saxicola rubetra</i>
<i>Saxicola torquatus</i>
<i>Serinus serinus</i>
<i>Streptopelia turtur</i>

<i>Sturnus vulgaris</i>
<i>Sylvia communis</i>
<i>Upupa epops</i>
<i>Vanellus vanellus</i>

Spanien
<i>Alauda arvensis</i>
<i>Alectoris rufa</i>
<i>Athene noctua</i>
<i>Calandrella brachydactyla</i>
<i>Carduelis carduelis</i>
<i>Cisticola juncidis</i>
<i>Corvus monedula</i>
<i>Coturnix coturnix</i>
<i>Emberiza calandra</i>
<i>Falco tinnunculus</i>
<i>Galerida cristata</i>
<i>Hirundo rustica</i>
<i>Linaria cannabina</i>
<i>Melanocorypha calandra</i>
<i>Merops apiaster</i>
<i>Oenanthe hispanica</i>
<i>Passer domesticus</i>
<i>Passer montanus</i>
<i>Pica pica</i>
<i>Pterocles orientalis</i>
<i>Streptopelia turtur</i>

<i>Sturnus unicolor</i>
<i>Tetrax tetrax</i>
<i>Upupa epops</i>

Sverige
<i>Alauda arvensis</i>
<i>Anthus pratensis</i>
<i>Carduelis cannabina</i>
<i>Corvus frugilegus</i>
<i>Emberiza citrinella</i>
<i>Emberiza hortulana</i>
<i>Falco tinnunculus</i>
<i>Hirundo rustica</i>
<i>Lanius collurio</i>
<i>Motacilla flava</i>
<i>Passer montanus</i>
<i>Saxicola rubetra</i>
<i>Sturnus vulgaris</i>
<i>Sylvia communis</i>
<i>Vanellus vanellus</i>

PUBLIC

BILAGA VI

FÖRTECKNING ÖVER INDIKATORER FÖR BIOLOGISK MÅNGFALD FÖR SKOGSEKOSYSTEM SOM AVSES I ARTIKEL 10.2

Indikator	Beskrivning, enhet och metod för att fastställa och övervaka indikatorn
Stående död ved	Beskrivning: Denna indikator visar mängden icke-levande stående träbiomassa i skog och annan trädbevuxen mark. Enhet: m³/ha. Metod: Den metod som utvecklats och används av FOREST EUROPE, <i>State of Europe's Forests 2020</i>, FOREST EUROPE 2020, och i beskrivningen av nationella skogsinventeringar i Tomppo E. et al., <i>National Forest Inventories, Pathways for Common Reporting</i>, Springer, 2010, med beaktande av den metod som anges i bilaga V till förordning 2018/1999 i enlighet med IPCC:s riktlinjer för nationella inventeringar av växthusgaser från 2006.
Liggande död ved	Beskrivning: Denna indikator visar mängden icke-levande liggande träbiomassa i skog och annan trädbevuxen mark. Enhet: m³/ha. Metod: Den metod som utvecklats och används av FOREST EUROPE, <i>State of Europe's Forests 2020</i>, FOREST EUROPE 2020, och i beskrivningen av nationella skogsinventeringar i Tomppo E. et al., <i>National Forest Inventories, Pathways for Common Reporting</i>, Springer, 2010, med beaktande av den metod som anges i bilaga V till förordning 2018/1999 i enlighet med IPCC:s riktlinjer för nationella inventeringar av växthusgaser från 2006.

Andel skogar med olikåldrig struktur	Beskrivning: Denna indikator avser andelen skogar som är tillgängliga för träförsörjning (produktionsskogar) och som har olikåldrig struktur i förhållande till skogar med likåldrig struktur. Enhet: Procent produktionsskog med olikåldrig struktur. Metod: Den metod som utvecklats och används av FOREST EUROPE, <i>State of Europe's Forests 2020</i>, FOREST EUROPE 2020, och i beskrivningen av nationella skogsinventeringar i Tomppo E. et al., <i>National Forest Inventories, Pathways for Common Reporting</i>, Springer, 2010.
Skoglig konnektivitet	Beskrivning: Skoglig konnektivitet är ett mått på hur sammanhängande eller fragmenterat skogslandskapet är. Det definieras från 0–100. Enhet: Index. Metod: Den metod som utvecklats av FAO, Vogt P., et al., <i>FAO – State of the World's Forests: Forest Fragmentation</i>, JRC Technical Report, Europeiska unionens publikationsbyrå, Luxemburg, 2019.
Index för vanliga skogsfåglar	Beskrivning: Indikatorn för skogsfåglar beskriver trenderna i förekomsten av vanliga skogsfåglar i hela deras europeiska utbredningsområde över tiden. Det är ett sammansatt index som tagits fram utifrån observationsdata om fågelarter som är karakteristiska för skogshabitat i Europa. Indexet baseras på en särskild förteckning över arter i varje medlemsstat. Enhet: Index. Metod: Brlik m.fl. <i>Long-term and large-scale multispecies dataset tracking population changes of common European breeding birds</i>, Sci Data 8, 21. 2021.

Lager av organiskt kol	Beskrivning: Denna indikator beskriver lagret av organiskt kol i förna och mineraljord på ett djup av 0–30 cm i skogsekosystem. Enhet: ton organiskt kol/ha. Metod: Enligt bilaga V till förordning (EU) 2018/1999 i enlighet med IPCC:s riktlinjer för nationella inventeringar av växthusgaser från 2006, som stöds av Land Use and Coverage Area frame Survey (LUCAS) Soil, Jones A. et al., <i>LUCAS Soil 2022</i>, JRC technical report, Europeiska unionens publikationsbyrå, 2021.
<u>Andelen skogar som domineras av inhemska trädarter</u>	Beskrivning: <u>Andelen skogar och annan trädbevuxen mark som domineras av (>50 % täckning) inhemska arter</u> Enhet: % Metod: <u>Utvecklad och använd av FOREST EUROPE, <i>State of Europe's Forests 2020</i>, FOREST EUROPE 2020, och i beskrivningen av nationella skogsinventeringar i Tomppo E. et al., <i>National Forest Inventories, Pathways for Common Reporting</i>, Springer, 2010.</u>
<u>Trädarternas mångfald</u>	Beskrivning: <u>Denna indikator beskriver det genomsnittliga antal trädarter som förekommer i skogsområden</u> Enhet: <u>Index</u> Metod: <u>På grundval av FOREST EUROPE, <i>State of Europe's Forests 2020</i>, FOREST EUROPE 2020, och i beskrivningen av nationella skogsinventeringar i Tomppo E. et al., <i>National Forest Inventories, Pathways for Common Reporting</i>, Springer, 2010.</u>

BILAGA VII

FÖRTECKNING ÖVER EXEMPEL PÅ RESTAURERINGSÅTGÄRDER SOM AVSES I ARTIKEL 11.8

1. Restaurera våtmarker genom att återvåta dikade torvmarker, avlägsna dräneringssystem i torvmarker, åternaturalisera poldrar och upphöra med torvbrytning.
2. Förbättra hydrologiska förhållanden genom att öka kvantitet, kvalitet och dynamik hos ytvatten och förbättra grundvattennivåer för naturliga och delvis naturliga ekosystem.
3. Avlägsna oönskad buskvegetation och planteringar av icke-inhemska arter på gräsmarker, i våtmarker, i skogar och på mark med sparsam vegetation.
4. Tillämpa paludikultur.
5. Återskapa meandring i vattendrag och återansluta artificiellt avskurna meanderslingor och korvsjöar.
6. Avlägsna longitudinella och laterala barriärer (t.ex. vallar och dammar), ge mer utrymme åt vattendragens dynamik och restaurera fritt flödande sträckor av vattendrag.
7. Åternaturalisera flodbäddar, sjöar och låglandsvattendrag genom att t.ex. avlägsna artificiell bäddstabilisering, optimera substratets sammansättning, förbättra eller utveckla täckningen av livsmiljöer.
8. Restaurera naturliga sedimenteringsprocesser.
9. Inrätta strandnära buffertar, t.ex. strandskogar, buffertzoner, ängar eller betesmarker.
10. Öka de ekologiska elementen i skogar, t.ex. stora, gamla och döende träd (habitatträd) och mängden liggande och stående död ved.
11. Arbeta för en diversifierad skogsstruktur i fråga om [...] **t.ex. artsammansättning** och ålder, möjliggöra naturlig föryngring och succession av trädarter.

**11a. Bistå med migration för härkomster och arter där detta kan behövas på grund av
klimatförändringarna.**

12. Öka den skogliga mångfalden genom att [...] **restaurera** mosaiker av andra livsmiljöer än skog, t.ex. öppna fläckar med gräsmark eller hedmark, dammar eller bergspartier.
13. Använda metoder för ”naturnära” eller ”hyggesfritt” skogsbruk, införa inhemska trädarter.
14. Stödja utvecklingen av naturskogar med inhemska arter och mogna bestånd (t.ex. genom att upphöra med avverkning **eller genom aktiv förvaltning som är gynnsam för utvecklingen av självreglerande funktioner och lämplig resiliens**).
15. Införa landskapselement som gynnar en hög mångfald i åkermark och intensivt brukad gräsmark, t.ex. buffertzoner, åkerkanter med inhemska blommor, häckar, träd, små skogar, terrassmurar, dammar, habitatkorridorer och språngbrädor för arters spridning osv.
16. Öka andelen jordbruksareal som omfattas av agroekologiska brukningsmetoder som ekologiskt jordbruk eller trädjordbruk, odling av flera grödor (multicropping) och växelbruk, integrerad bekämpning av skadegörare och hantering av näringsämnen.
17. Minska betesintensiteten eller slåtterfrekvensen på gräsmarker där så är relevant och återinföra extensivt bete med tamdjur och extensiva slåttersystem där de har upphört.
18. Stoppa eller minska användningen av kemiska bekämpningsmedel samt kemiska gödselmedel och stallgödsel.
19. Upphöra med plöjning av gräsmarker och introduktion av frön av produktiva gräs.
20. Avlägsna planteringar på tidigare dynamiska dynsystem i inlandet för att återskapa den naturliga vindodynamiken för att gynna öppna livsmiljöer.
21. Förbättra konnektiviteten mellan livsmiljöer för att möjliggöra utveckling av populationer av arter och möjliggöra ett tillräckligt utbyte av individer och gener samt för arters migration och anpassning till klimatförändringar.
22. Låta ekosystemen utveckla sin egen naturliga dynamik, till exempel genom att upphöra med utnyttjande och främja ett mer naturligt och vilt tillstånd.

23. Avlägsna och begränsa invasiva främmande arter och förhindra eller minimera nya introduktioner.
24. Minimera fiskets negativa påverkan på det marina ekosystemet, till exempel genom att använda redskap med mindre påverkan på havsbotten.
25. Restaurera viktiga lek- och uppväxtområden för fisk.
26. Tillhandahålla strukturer eller substrat för att stimulera det marina livet att återvända, t.ex. korall/ostron/blockrev.
27. Restaurera sjögräsängar och kelpskogar genom att aktivt stabilisera havsbotten, minska och om möjligt eliminera påverkansfaktorer eller genom aktiv förökning och plantering.
- 27a. Restaurera eller förbättra tillståndet för populationen av karakteristiska inhemska arter som är oundgängliga för marina livsmiljöers ekologi genom att genomföra passiva eller aktiva restaureringsåtgärder, t.ex. att införa ungfiskar.**
28. Minska olika former av havsförorening, t.ex. näringsämnesbelastning, buller och plastavfall.
29. Öka mängden urbana grönområden med ekologiska element, t.ex. parker, träd och skogsområden [...], gröna tak, gräsmarker med vilda blommor, trädgårdar, trädgårdsodling, trädkantade gator, urbana ängar och häckar, dammar och vattendrag, **med beaktande av bland annat arternas mångfald, inhemska arter, lokala förhållanden och resiliens mot klimatförändringar.**
30. Stoppa, minska eller åtgärda förorening från läkemedel, farliga kemikalier, avloppsvatten från tätbebyggelse och industrier och annat avfall, inklusive skräp och plast samt ljusförorening i alla ekosystem.
31. Omvandla tidigare exploaterad mark, f.d. industriområden och täkter till naturområden.